

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

**İLKÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİNİN SINIF YÖNETİMİ KONUSUNDA
OKULLARDAKİ REHBERLİK SERVİSİNDEN BEKLENTİLERİ
(ZONGULDAK ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Veysel SÖKER

Ankara-2007

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

**İLKÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİNİN SINIF YÖNETİMİ KONUSUNDA
OKULLARDAKİ REHBERLİK SERVİSİNDEN BEKLENTİLERİ
(ZONGULDAK ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Veysel SÖKER

Danışman
Yrd.Doç.Dr.Mehmet ŞEREN

Ankara-2007

Veysel SÖKER'in İLKÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİNİN SINIF YÖNETİMİ KONUSUNDA OKULLARDAKİ REHBERLİK SERVİSİNDEN BEKLENTİLERİ (ZONGULDAK ÖRNEĞİ) başlıklı tezi 16.02.2007 tarihinde, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı) :Yrd.Doç.Dr.Mehmet ŞEREN

.....

Üye : Doç.Dr. Galip YÜKSEL

.....

Üye : Yrd.Doç.Dr .Sabri ÇELİK

.....

ÖNSÖZ

Çağımızda nitelikli ve sağlıklı düşünüp doğru kararlar verebilen bireyler yetiştirmek için okullarımıza büyük görevler düşmektedir. Okullarımızın bu amacına ulaşmasında bireyleri tanımak ve onlara en iyi hizmeti sunmak gerekir. Öğrencileri tanımak, tercihlerine ve sorunlarına yardımcı olmak için okullarımızda rehberlik servisleri kurulmuştur. Öğretmenlerimizin öğrencilere en iyi eğitimi ve hizmeti verebilmeleri için diğer öğretmenlerle ve okullardaki rehberlik servisleriyle işbirliği içinde çalışmaları gerekmektedir.

Okullarımızdaki başarının yakalanmasında sınıf yönetimi önemli rol oynamaktadır. Öğretmenlerimizin sınıf yönetimindeki verimliliklerinin artırılmasında okullarımızdaki rehberlik servislerinin önemli katkıları olacaktır.

Bu çalışmada ilköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi konusunda okullardaki rehberlik servislerinden beklentilerinin neler olduğu incelenmiştir.

Bu çalışma sürecinde başta bilgi ,yönlendirme ve fedakarlığını esirgemeyen hocam Yrd.Doç.Dr.Mehmet ŞEREN olmak üzere,beni bu eğitime yönlendiren Kaymakam Tuncay DURSUN'a,yazışmalarda yardımcı olan POYRAZ kardeşlere,Gökçebeş ilçesinin gerçek dost öğretmenlerinden olan Ramazan PASKAL,Resul DEMİR ve Mehmet KILIÇ'a,bütün çalışma boyunca desteğini,hoşgörüsünü esirgemeyen ve her başarımda arkamda olan eşim Hatice SÖKER'e ,sevgi ve ilgi zamanlarından istemeyerek aldığım, kızım Ülkü Şüheda ve oğlum Ömer Faruk'a ,ankete cevap veren,aracı olan ve her aşamasında emeği geçen herkese ve özellikle moral kaynağım Anam Eşmen SÖKER'e teşekkür ederim.

Veysel SÖKER

ÖZET

İLKÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİNİN SINIF YÖNETİMİ KONUSUNDA OKULLARDAKİ REHBERLİK SERVİSİNDEN BEKLENTİLERİ (ZONGULDAK ÖRNEĞİ)

SÖKER,Veyssel

Yüksek Lisans, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı : Yrd.Doç.Dr.Mehmet ŞEREN

Mart 2007,122 Sayfa

Araştırmada, Zonguldak il merkezindeki rehber öğretmeni olan ilköğretim okulundaki sınıf ve branş öğretmenlerinin sınıf yönetimi konusunda okullarındaki rehberlik servisinden beklentileri değerlendirilmiştir.

Araştırmanın evreni Zonguldak il merkezindeki rehberlik servisi(rehber öğretmeni) olan ilköğretim okullarıdır. Araştırmada evrenin tümüne ulaşmak zamansal ve çalışma koşulları bakımından güç olacağından 18 ilköğretim okulu örneklem olarak alınmıştır. Örneklemimizde 2004–2005 eğitim –öğretim yılında bu okullarda görev yapan 380 öğretmen bulunmaktadır. Bu araştırma kapsamında, öğretmenler için iki bölümden oluşan anket formu kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, t testi, tek yönlü varyans analizi ve Schfee testi istatistiksel teknikleri kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda

- 1) İlköğretim öğretmenleri sınıf yönetimi konusunda okullarındaki rehberlik servislerini yeterli görmekte ve öğrencilerini bu servisle çalışmaya teşvik etmektedirler.
- 2) İlköğretim öğretmenleri sınıf yönetimi konusunda okullarındaki rehberlik servislerinden yeterince faydalanmaktadırlar.
- 3) İlköğretim öğretmenleri sınıf yönetimi konusunda okullarındaki rehberlik servislerinin faydalı olduğuna inanmaktadırlar.
- 4) İlköğretim öğretmenleri sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisleriyle sıklıkla işbirliğine gitmektedirler.

Araştırmanın sonunda ,elde edilen verilere ilişkin araştırmacı tarafından ortaya konulan önerilere yer verilmektedir.

Anahtar Sözcükler:Sınıf Yönetimi,Rehberlik,Rehberlik Servisleri

ABSTRACT

EXPECTATIONS OF ELEMENTARY SCHOOL'S TEACHERS FOR CLASS MANAGEMENT FROM GUIDANCE SERVICES (THE SAMPLE OF ZONGULDAK)

SÖKER, Veysel

Master Degree, The Department of Education Managing and Supervision
The Thesis Consultant : Yrd. Doç Dr. Mehmet ŞEREN
March 2007, 122 Pages

In this study expectations of elementary schools's teachers for class management from guidance services in their schools, was explained.

The study's environment is the schools which have guidance service(guidance teacher), are in Zonguldak City.

Researching of all of the environment is difficult because of limited of time and the conditions of hard working. Fort this reason the study consists of 18 elementary schools.

380 teachers, who worked in these elementary schools in 2004-2005 education year, were included in our sample.

In the study a poll which has 2 parts, was prepared for teachers.

For evaluation of the data; statistical techniques of frequency, per cent , arithmetic average, t test, one way variance analysis, and Schfee test was used by the researcher.

At the end of this study we can say these:

1) Elementary schools's teachers think that guidance services in their schools are enough for class management and encourage their pupils to study with their guidance services.

2) Elementary schools's teachers benefit from guidance services in their schools for class management sufficiently.

3) Elementary schools's teachers believe that guidance services are useful for class management.

4) Elementary schools's teachers cooperate freequently for class management with guidance services.

At the end of the study there are proposals of the researcher about the data of study.

Key Words: Class management, guidance and guidance services.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	i
ÖNSÖZ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar VE ŞEKİLLER LİSTESİ.....	ix
BÖLÜM 1.....	1
1. GİRİŞ.....	1
1.1.Problem Durumu.....	1
1.2.Problem Cümlesi.....	7
1.3.Alt Problemler.....	7
1.4.Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	8
1.5.Sayıtlılar.....	9
1.6.Sınırlılıklar.....	10
1.7.Tanımlar	11
BÖLÜM 2.....	13
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	13
2.1.Sınıf Yönetiminin Tanımı Ve Kapsamı.....	16
2.2.Sınıf Yönetimi Modelleri.....	20
2.2.1. Geleneksel Model.....	21
2.2.2. Tepkisel Model	22
2.2.3. Önlemsel Yaklaşım.....	22
2.2.4. Gelişimsel Yaklaşım.....	22
2.2.5. Bütünsel Yaklaşım.....	22
2.3.Sınıf Yönetimini Etkileyen Değişkenler.....	23
2.3.1. Dersin İşlenişi	24
2.3.2. Öğrenci Özelliği.....	24
2.3.3. Öğretmen.....	24
2.3.4.Ortam.....	24

2.3.5. Çevre.....	24
2.3.6.Aile	25
2.3.7. Okulun Büyüklüğü.....	25
2.3.8.Sınıfın Büyüklüğü.....	25
2.3.9.Oturma Düzeni.....	26
2.3.10.Yönetim Yapısı.....	26
2.3.11.Fiziksel Yapı.....	26
2.4.Sınıf Yönetiminin Boyutları.....	26
2.4.1.Sınıf Ortamının Fiziksel Düzeni.....	27
2.4.2 Program-Plan Etkinlikleri.....	28
2.4.3.Zaman Düzenine Yönelik Etkinlikler.....	28
2.4.4.İlişki Düzenlemeleri.....	29
2.4.5.Davranış Düzenlemeleri.....	30
5.5.Sınıf Yönetiminin Rehberlik Servisi İle İlişkileri.....	30
2.6.Türkiye’deki Rehberlik Uygulamaları.....	34
2.7.Rehberlik.....	39
2.8. Müşavirlik / Konsültasyon Hizmeti.....	41
2.9.Okullardaki Rehberlik Hizmetleri.....	42
2.9.1.Psikolojik Danışma Hizmetleri.....	45
2.9.2.Oryantasyon Hizmeti(Yeni Ortama Alıştırma).....	45
2.9.3.Bireyi Tanıma Hizmeti.....	45
2.9.4.Bilgi Toplama Ve Yayma Hizmeti.....	46
2.9.5.Yöneltme Ve Yerleştirme Hizmetleri.....	46
2.9.6.İzleme ve Değerlendirme Hizmetleri.....	46
2.9.7.Müşavirlik (Konsültasyon)Hizmeti.....	47
2.10.İlköğretim Okullarındaki Rehberlik Servisleri.....	50
2.10.1.İlköğretim Okullarındaki Rehberlik Servisleri Ve Öğretmen İlişkileri.....	51
2.10.2.İlköğretim Okullarındaki Rehberlik Servisleri Ve Öğrenci İlişkileri.....	54
2.10.3.İlköğretim Okullarındaki Rehberlik Servisleri Ve Yönetim İlişkileri.....	56
2.11.İlgili Araştırmalar.....	59
BÖLÜM 3.....	66
3. YÖNTEM.....	66

3.1. Araştırmanın Modeli.....	66
3.2. Araştırmanın Evreni Ve Örneklemi.....	66
3.3. Veri Toplama Aracı.....	70
3.4. Veri Toplanması.....	71
3.5. Anketin Geçerlilik Ve Güvenirlik Çalışmasının Yapılması.....	71
3.6. Verilerin Analizi.....	72
BÖLÜM 4.....	73
4. BULGU VE YORUMLAR.....	73
4.1. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusundaki Rehberlik Servislerinden Beklentilerine Göre Alt Problemlere İlişkin Görüşlerinin Betimsel İstatistiksel Sonuçları.....	73
4.2. Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Okullardaki Rehberlik Servislerinden Beklentilerine Yönelik Görüşlerinin Cinsiyet, Kıdem, Mezuniyet ve Branş Değişkenine Göre Dağılımına İlişkin T-Testi Sonuçları, $\bar{x}$ ve s Değerleri, Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	78
4.3. 1. Alt Problem Olan Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Okullardaki Rehberlik Servislerini Yeterli Bulup Bulmamalarına Ve Öğrencileri Bu Servisle Çalışmaya Teşvik Edip Etmediklerine İlişkin Bulgu Ve Yorumlar.....	83
4.4. 2. Alt Problem Olan Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Okullarındaki Rehberlik Servislerinden Yeterince Faydalanmalarına İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	88
4.5. 3. Alt Problem Olan Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Rehberlik Servislerinin Faydalarına İnanmalarına İlişkin Bulgular Ve Yorumlar.....	92
4.6. 4. Alt Problem Olan Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Rehberlik Servisleriyle Ne Sıklıkta İlişki Kurduklarına İlişkin Bulgular Ve Yorumlar.....	97
BÖLÜM 5.....	102
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	102
5.1. Sonuçlar.....	102
5.2. Öneriler.....	107

KAYNAKÇA.....	109
EKLER.....	115
1- Anket Formu.....	115
2- Valilik Onayı.....	121

Tablolar ve Şekiller Listesi

<u>Tablo</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 1 Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre dağılımı.....	66
Tablo 2 Öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre dağılımı.....	66
Tablo 3 Öğretmenlerin mezun oldukları okul türün göre dağılımı.....	67
Tablo 4 Öğretmenlerin branşlarına göre dağılımı.....	68
Tablo 5 Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda rehberlik servislerinden yeterince faydalanmalarına ilişkin görüşlerinin betimsel istatistiksel sonuçları.....	73
Tablo 6 Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisleriyle ne sıklıkta ilişki kurduklarına dair görüşlerinin betimsel istatistiksel sonuçları	74
Tablo 7 Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda rehberlik servislerini yeterli bulmalarına ilişkin görüşlerinin betimsel istatistiksel sonuçları	75
Tablo 8 Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda öğrencileri rehberlik servisleriyle çalışmaya teşvik etmelerine ilişkin görüşlerinin betimsel istatistiksel sonuçları.....	76
Tablo 9 Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda rehberlik servislerinin faydalarına inanmalarına ilişkin görüşlerinin betimsel istatistiksel sonuçları.....	77
Tablo 10 Öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servislerinden beklentilerine yönelik görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre dağılımına ilişkin t-testi sonuçları.....	78
Tablo 11 Öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servislerinden beklentilerine yönelik tutumlarının mesleki kıdeme göre dağılımına ilişkin betimsel istatistik sonuçları	79
Tablo 12 Öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servislerinden beklentilerine yönelik görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre dağılımına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları	80
Tablo 13 Öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servislerinden beklentilerine yönelik tutumlarının mezuniyetlerine göre dağılımına ilişkin betimsel istatistik sonuçları	80

Tablo 14 Öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servislerinden beklentilerine yönelik görüşlerinin mezuniyetlerine göre dağılımına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları	81
Tablo 15 Öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servislerinden beklentilerine yönelik tutumlarının branşlarına göre dağılımına ilişkin betimsel istatistik sonuçları	82
Tablo 16 Öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servislerinden beklentilerine yönelik görüşlerinin branşlarına göre dağılımına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları	83
Tablo 17 Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda okullardaki rehberlik servislerini yeterli bulup bulmamalarına ve öğrencileri bu servisle çalışmaya teşvik edip etmedikleri bakımından görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre dağılımına ilişkin t-testi sonuçları	83
Tablo 18 Öğretmenlerin sınıf yönetiminde rehberlik servislerini yeterli bulup bulmadıklarına ve öğrencileri bu servisle çalışmaya teşvik edip etmediklerine yönelik mesleki kıdeme göre dağılımına ilişkin $\bar{x}$ ve s değerleri.....	84
Tablo 19 Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda okullardaki rehberlik servislerini yeterli bulup bulmamalarına ve öğrencileri bu servisle çalışmaya teşvik edip etmediklerine yönelik görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre dağılımına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları	85
Tablo 20 Öğretmenlerin sınıf yönetiminde rehberlik servislerini yeterli bulup bulmadıklarına ve öğrencileri bu servisle çalışmaya teşvik edip etmediklerine yönelik mezuniyetlerine göre dağılımına ilişkin $\bar{x}$ ve s değeri.....	85
Tablo 21 Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda okullardaki rehberlik servislerini yeterli bulup bulmamalarına ve öğrencileri bu servisle çalışmaya teşvik edip etmediklerine yönelik görüşlerinin mezuniyetlerine göre dağılımına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları	86
Tablo 22 Öğretmenlerin sınıf yönetiminde rehberlik servislerini yeterli bulup bulmadıklarına ve öğrencileri bu servisle çalışmaya teşvik edip etmediklerine yönelik branşlarına göre dağılımına ilişkin $\bar{x}$ ve s değerleri.....	87
Tablo 23 Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda okullardaki rehberlik servislerini yeterli bulup bulmamalarına ve öğrencileri bu servisle çalışmaya teşvik edip	

etmediklerine yönelik görüşlerinin branşlarına göre dağılımına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları.....	88
Tablo 24 Öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servislerinden yeterince faydalanmalarına ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre dağılımına ilişkin t-testi sonuçları	88
Tablo 25 Öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servislerinden yeterince faydalanmalarına yönelik mesleki kıdeme göre dağılımına ilişkin $\bar{x}$ ve s değerleri.	89
Tablo 26 Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda okullarındaki rehberlik servislerinden yeterince faydalanmalarına yönelik görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre dağılımına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları	90
Tablo 27 Öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servislerinden yeterince faydalanmalarına yönelik mezuniyetlerine göre dağılımına ilişkin $\bar{x}$ ve s değerleri.....	90
Tablo 28 Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda okullarındaki rehberlik servislerinden yeterince faydalanmalarına yönelik görüşlerinin mezuniyetlerine göre dağılımına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları.....	91
Tablo 29 Öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servislerinden yeterince faydalanmalarına yönelik branşlarına göre dağılımına ilişkin $\bar{x}$ ve s değerleri.....	91
Tablo 30 Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda okullarındaki rehberlik servislerinden yeterince faydalanmalarına yönelik görüşlerinin branşlarına göre dağılımına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları	92
Tablo 31 Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda rehberlik servislerinin faydalarına inanmalarına yönelik görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre dağılımına ilişkin t-testi sonuçları	93
Tablo 32 Öğretmenlerin sınıf yönetiminde rehberlik servislerinin faydalarına inanmalarına yönelik mesleki kıdeme göre dağılımına ilişkin $\bar{x}$ ve s değrleri	93
Tablo 33 Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda rehberlik servislerinin faydalarına inanmalarına yönelik görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre dağılımına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları	94

Tablo 34 Öğretmenlerin sınıf yönetiminde rehberlik servislerinin faydalarına inanmalarına yönelik mezuniyetlerine göre dağılımına ilişkin $\bar{x}$ ve s değerleri.....	94
Tablo 35 Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda rehberlik servislerinin faydalarına inanmalarına yönelik görüşlerinin mezuniyetlerine göre dağılımına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları	95
Tablo 36 Öğretmenlerin sınıf yönetiminde rehberlik servislerinin faydalarına inanmalarına yönelik branşlarına göre dağılımına ilişkin $\bar{x}$ ve s değerleri	96
Tablo 37 Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda rehberlik servislerinin faydalarına inanmalarına yönelik görüşlerinin branşlarına göre dağılımına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları	97
Tablo 38 Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisleriyle ne sıklıkta ilişki kurduklarına yönelik görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre dağılımına ilişkin t-testi sonuçları	97
Tablo 39 Öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullarındaki rehberlik servisleriyle ne sıklıkta ilişki kurduklarına yönelik tutumlarının mesleki kıdeme göre dağılımına ilişkin $\bar{x}$ ve s değerleri	98
Tablo 40 Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisleriyle ne sıklıkta ilişki kurduklarına yönelik görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre dağılımına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları	99
Tablo 41 Öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullarındaki rehberlik servisleriyle ne sıklıkta ilişki kurduklarına yönelik tutumlarının mezuniyetlerine göre dağılımına ilişkin $\bar{x}$ ve s değerleri.....	99
Tablo 42 Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisleriyle ne sıklıkta ilişki kurduklarına yönelik görüşlerinin mezuniyetlerine göre dağılımına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları	100
Tablo 43 Öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullarındaki rehberlik servisleriyle ne sıklıkta ilişki kurduklarına yönelik tutumlarının branşlarına göre dağılımına ilişkin $\bar{x}$ ve s değerleri	100
Tablo 44 Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisleriyle ne sıklıkta ilişki kurduklarına yönelik görüşlerinin branşlarına göre dağılımına	

ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları	101
---	-----

Şekiller :

Şekil 1: Sınıf Yönetimi Modelindeki Gelişmeler.....	21
Şekil 2: Rehberlik Hizmeti Alanları.....	44

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmamızla ilgili kavramlar ortaya konulmuş,araştırmamıza destek sağlayıcı bilgiler üzerinde durulmuştur.Problem durumu ortaya konulmaya çalışılmıştır.Bunların yanında araştırmanın alt problemlerine, araştırmanın amacı ve önemi ile araştırmanın sayıtları ve araştırmanın sınırlılıklarına yer verilmiştir.

1.1.Problem Durumu

21.Yüzyılda her alanda yaşanan yenilik ve değışmeler kaçınılmaz olarak eğitime de yansımaktadır. Eğitimin ayrılmaz parçalarından olan öğretmen ve öğrencinin de bu değışime ayak uydurması gerekir. Değışime ve gelişime ayak uydurmada öğrencilerimize yardımcı olacak öğretmenlerimizin birlikte çalışma zorunluluğu doğmuştur. Bu zorunluluk işbirliği anlamında çok gereklidir.

Öğretmenlerin öğrencileri eğitirken yaptıkları işbirliğinde muhakkak karşılıklı bilgi alışverişı gerekir. Öğretmenler branşları alanında çalışırken okullarda kurulu rehberlik servisleriyle de işbirliği yapmaktadırlar. Sınıf öğretmenleri ve Şube rehber öğretmenleri sınıf yönetimi alanında ve birçok alanda okul rehberlik servisleriyle işbirliği kurmak durumunda kalmaktadır.

Öğretmenlerin okullarda ki rehberlik servisleriyle sınıf yönetimi konusunda işbirliği yapabilmeleri için rehberlik servislerince diğer öğretmenlerin beklentileri bilinmelidir.

Öğretmenlerimiz özellikle her an öğrencilerle yüz yüze oldukları ve en çok zaman geçirdikleri sınıf ortamında işbirliği kurmak durumunda kalmaktadırlar. Sınıf

ortamı sınıf yönetimi alanına girdiğinden öğretmenlerimiz rehberlik servisleri ile en çok bu alanda işbirliğine girmek durumundadırlar.

Burada eğitim –öğretim sürecinde okulda bulunan her bireyin işbirliği muhakkak önemlidir. Araştırmamızla ilgili bu bireylerden işbirliğine gidecek olanlar ise sınıf öğretmeni, sınıf rehber öğretmeni ve rehberlik servisi personeli yani rehber öğretmendir. Sınıf rehber öğretmeni daha çok İlköğretim 2.kademesinde bir sınıfın rehberlik ve diğer öğrenci işlerinden görevli öğretmendir. Sınıf öğretmeni ise İlköğretim 1-5.sınıfları okutan branşı sınıf öğretmeni olan öğretmenlerdir.

Konsültasyon, psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri personelinin, okulun yönetici, uzman, öğretmenler ve diğer kişilik hizmetleri personeliyle işbirliği halinde çalışabilmelerini sağlama amacıyla, ortak ve yeterli bir anlayış geliştirme konusunda yapılan hizmetlerdir. Bu hizmetler rehberlik ve psikolojik danışma personelinin görev ve rollerinin, okulun diğer personeline iyi anlaşılmasını sağlama yolunda yapılabilecek tüm uygun girişimleri kapsamaktadır(Kılıçcı,1989:130).

Psikolojik danışma ve rehberlikte konsültasyon hizmetlerinin amacı,okuldaki yönetici ve öğretmenlerin,daha yeterli ve ortak bir rehberlik anlayışına sahip olmasını ve böylelikle okuldaki çalışmalarda bu anlayışın esas alınmasını ve tüm olanakların bu anlayışa uygun bir biçimde kullanılmasını sağlamaktır.Buna göre konsültasyon hizmetleri doğrudan doğruya öğrencilere dönük olmayan,ancak öğrencilere verilen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin etkililiğini artırmaya yardım eden hizmetlerdir(Kepçeoğlu,2001:123).

Okullarda yukarıda belirtildiği gibi sağlanacak konsültasyon çerçevesinde işbirliğinin önemi daha bir netleşmektedir.Bu işbirliği içinde rehberlik servisi sınıf öğretmeni konsültasyonu daha bir belirleyici olmaktadır.Sınıf öğretmeni ve rehberlik servisinde sınıf yönetimi alanında da sağlanacak konsültasyon öğrencilere daha bir yararlı öğretim ve öğrenim sağlayacaktır.

Sınıf yönetimi,öğretme ve öğrenme sürecinin merkezine yerleştirilebilir.Öğretim sürecinde öğretme,öğretmenin gerçekleştirilmesi olarak ele alınırsa sınıf yönetiminin öğretmek için gereken düzenin sağlanmasıyla ilgili olduğu anlaşılabılır.Öğretmenler,öğrencinin ne gibi gereksinimleri olduğunu bilerek,bu gereksinimleri karşılayarak güdüledikleri zaman ,öğrencilerin öğrenmelerinde de etkili olabilirler(Boldurmaz,2000:2).

Bireylerin değişen yaşam koşullarına uyum sağlaması ve kendini geliştirmesi için eğitime ve okula önemli görevler düşmektedir. Bu nedenle, çağdaş ve demokratik toplumlarda eğitim sürecine verilen önem de gittikçe artmaktadır (Deniz,1993 :1).

Okullardaki eğitim ve öğretimde değişen koşullara uyum ancak öğretmenlerin önderliğinde olabilecektir. Öğretmenler sınıf içinde ve dışındaki bu süreçte önemli rol oynamaktalar. Bu rollerini gerçekleştirdikleri yerler arasında ilk sırayı okul ve sınıf alır. Özellikle sınıf belkide eğitim olgusunda en çok zamanın geçirildiği yerdir. Bu bağlamda öğretmenlerin sınıftaki başarıları okula yüklenen görevlerin başarısının temelidir denilebilir.

Sınıfın iyi yönetilmesi, eğitimde başarılı olmak için ilk adım olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle öğretmenin liderlik rolü ön plana çıkmakta ve grup dinamizmini bilmesi önem kazanmaktadır. Bu bağlamda yönetim ile öğretim birbiriyle bağlantılı olmaktadır(Demirel,1999:190).

Sınıf yönetimi, sınıf kurallarının uyumla idaresi ve gerekli çevrenin oluşabilmesi için bu kuralların öğrenme düzeninin bir kolu olarak öğrencilere benimsetilmesiyle insan ve zaman kaynaklarının yararlı bir şekilde yönetimidir(Bayındır,2001:44).

Sınıf, eğitim-öğretim etkinliklerinin gerçekleştiği bir alandır. Yıllık öğrenim süresinin büyük bir bölümü sınıfta geçer. Sınıf öğrencilerle yüz yüze olunan bir yerdir. Öyle ki eğitimin asıl hedefi olan davranış yaratılması burada gerçekleşir.

Sınıfın içinde öğretmen, öğrenci, program ve kaynaklar yer almaktadır. Bu yüzden eğitim yönetiminin kalitesi sınıf yönetiminin kalitesine bağlıdır demek çok doğrudur. (Ök , Göde ve Alkan, 2006:http:// www.egitim.aku.edu.tr/mok0.htm)

Sınıf yönetimi; öğrenme için uygun ortamın sağlanması ve sürdürülmesidir. Öğretmen ve öğrencilerin çalışma engellerinin ortadan kaldırılması, öğretim zamanının uygun kullanılması, öğrencilerin etkinliklere katılımının sağlanması, sınıftaki kaynakların, insanların ve zamanın yönetilmesidir (Erdoğan,2000:10).

Sınıf yönetimi, düzenli ve güvenli bir öğrenme ortamını oluşturan öğretmen davranışları ve sınıf düzeni organizasyonu ile ilgili tüm etkenlerin örgütlenmesi biçiminde de düşünülebilir(Karip,2003 :1).

Lemlech,sınıf yönetimini şöyle tanımlar (Aktaran ; (Ök, Göde ve Aklan, 2006:http:// www.egitim.aku.edu.tr/mok0.htm):

“ sınıf yönetimi, sınıf yaşamının bir orkestra gibi yönetilmesidir. Buradan da anlaşıldığı gibi sınıf yönetimine gerçekten çok değer verilmelidir. Çünkü sınıftaki kaynakların, insanların ve tabi ki zamanın yönetilmesi dikkat ve önem isteyen bir durumdur.”

Öğretmenlerin sınıf ortamında yüz yüze oldukları iki çeşit davranış problemi bulunmaktadır. Uygun olmayan sınıf içi davranışlar ve kötü çalışma becerileri. Sınıftaki öğretimin işleyişine etki yapan, öğretmen ve arkadaşlarıyla olan etkileşimini engelleyen ya da diğerleri için tehlike oluşturacak durumlar yaratan davranışlar sınıf yönetimi kapsamında ele alınmaktadır(Ataman,2003 :290).

Geleneksel sınıf yönetiminde otorite geçerli iken; çağdaş sınıf yönetimi yaklaşımında etkileşim ön plandadır. Bu etkileşim sürecinde rol oynayanlardan bazılarını öğrenci, öğretmen, idare, aile, çevre diye sayılabiliriz. Geleneksel anlayışta sadece sınıftaki otorite söz konusu iken; günümüzde sınıf yönetimi sınıf dışındaki birçok etmeni de kapsamaktadır.

Çağdaş toplumlardaki hızlı bilimsel ve teknolojik gelişmeler, beraberinde toplumsal değişimleri de zorunlu kılmıştır. Bu değişimlerin hızının artması, bireylerin topluma uyum sağlamalarını güçleştirmiştir. Artık insanların, gittikçe karmaşık bir duruma gelen toplumsal sorunlarla başa çıkabilecek bir biçimde yetişmeleri için, eğitimlerinin de bu gelişmelere paralellik göstermesi gerekmektedir. Günümüzde eğitimin amacı, bireylere kuramsal bilgi kazandırmanın yanında bireyin bedensel, zihinsel, duyuşsal ve sosyal bakımdan en uygun gelişim düzeyine ulaşabilmesinin sağlamaktır. Bu amacın bir sonucu olarak bütün ülkelerin eğitim sistemlerinde öğretim hizmetlerini destekleyecek diğer hizmetlere de yer vermeleri gerekmektedir. Bugün eğitimin önemli boyutlarından olan öğretim ve yönetim işlevlerinin yanına üçüncü bir boyut olarak da rehberlik hizmetleri eklenmiş ve bu nedenle rehberlik hizmetlerinin eğitimdeki yeri yadsınamaz hale gelmiştir.(Öztürk,1999:1).

Rehberlik bireye kendini anlaması, çevredeki olanakları tanınması ve doğru kararlar vererek özünü gerçekleştirebilmesi için yapılan sistematik ve profesyonel bir adımdır(Kuzgun,2002:5).

Programları ve uygulamaları çerçevesinde okulların amaçlarına ulaşmasında en etkili profesyonel kişi öğretmen olmaktadır. Ancak, öğretmenin, öğrencinin en üst düzeyde öğrenmesi ve gelişmesi için bütün bilgilere ve olanaklara sahip olması ve bunları öğrenciye aktarmasının olanak dışı olduğu açıktır. Okullarda öğrenciyi tanıma, anlama ve onun gelişmesine, büyümesine yardım sağlanması; eğitsel, kişisel, duygusal ve mesleki Rehberlik hizmetleri genellikle Öğrenci Kişilik Hizmetleri terimi ile anılmaktadır(Özoğlu,1997:2).

Rehberlik, eğitimin bir parçasıdır ve okulun konusu olan çocukların mutluluğu ve hayatta başarılı olmaları için güçlü kılınmaları gerektiğine inananların yürütmekle görevli olduğu bir hizmet alanıdır(Kantarcıoğlu,1987:44).

Rehberlik, kendini anlaması, problemlerini çözmesi, gerçekçi kararlar alması, kapasitelerini kendine en uygun düzeyde geliştirmesi, çevresine dengeli ve sağlıklı

bir uyum yapması ve böylece kendini gerçekleştirmesi için uzman kişilerce bireye verilen psikolojik yardımlardır(Kepçeoğlu,2001).

Sınıf yönetimi ve rehberlik tanımlarından da anlaşılacağı üzere bu iki disiplinin iç içe olduğunu söylemek yanlış bir ifade olmayacaktır diyebiliriz. Eğitimdeki tüm süreçlerde bu iki alan ayrılmaz bir bütün olarak göze çarpmaktadır.

İlköğretim okullarımızda rehberlik hizmetleri rehberlik birimlerince verilmektedir. Bu hizmet sunulurken eğitim sürecindeki etmenlerde bu hizmet içinde yer almaktadır. Rehberlik servisi hizmetleri sunarken bu hizmetin sunumunda işbirliği gerekmektedir.

Rehberlik servislerinin birçok işlevini yerine getirebilmesi ve başarılı olabilmesi için sadece bir kişiyle değil, örgütlenmiş bir ekip tarafından yürütülmesi esastır. Eğitim kurumlarında da aynı durum söz konusudur. Okullarda rehberlik servisi adında bir birim bu amaçla kurulmuştur. Bu birimlerde rehber öğretmen adıyla kadrolu kişiler çalışmaktadır. Esas itibarıyla rehberlik hizmetlerini yürüten ve koordinasyonu sağlayan kişi rehber öğretmenlerdir. Ancak rehberlik hizmetleri ortaklaşa yürütülen bir hizmet olup okul içinde ve dışında bu hizmetlere katkıda bulunacak kişiler; yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler ve velilerdir(Öztürk,1999:5).

Rehberlik hizmetleri, bir takım çalışmasıdır. Öğrencinin gelişmesine hizmet edebilecek herkes ile işbirliği yapmak esastır. Bu çalışmalarda okuldaki yöneticiler, öğretmenler ve uzmanların yüklenecekleri görev ve sorumluluklar vardır. Bunun dışında anababa veya veli de bu çalışmalara katılmalıdır. Bu takım içindeki herkes, ortak amacın, öğrencinin gelişimi ve uyumu için işbirliği yapmak olduğunu benimsemesi gereklidir(Yeşilyaprak,2003:6).

Eğitim sürecindeki sınıf yönetimi ve rehberlik hizmetlerinin eğitimin başarısındaki yerini çeşitli araştırmalar ortaya koymuştur. Öğretmenlerimizin başarısındaki, sınıf yönetimi anlayışlarının yerini ortaya koyan araştırmalar sınıf yönetimine vurgu yapmışlar ve ortaya koymuşlardır.

Okullarımızda sunulan rehberlik hizmetlerinin öğrenci gelişimindeki yeri ve önemi alanında yapılan araştırmalara da oldukça yaygınlaşmıştır. Rehberliğin sadece eğitim yaşantısında değil yaşamın her aşamasında gerekliliği ve önemi sürekli vurgulanmaktadır.

Okullarımızdaki eğitimin başarıya ulaşması için okullarımızdaki rehberlik servislerinin önemi bu kapsamda önem kazanmaktadır. Öğretmenlerimizin sınıf yönetimindeki başarısı öğrencilerimizin başarısını doğrudan etkilemektedir. Öğretmenlerimizin eğitim ve öğretim sunumlarında rehberlik hizmetleri ve sınıf yönetimini bütünleşmesi başarının altında yatan temellerden biridir.

Eğitim öğretimdeki başarı için öğretmenlerimizin diğer alanlarda olduğu gibi sınıf yönetimi alanında da işbirliğine ihtiyaç vardır. Bu işbirliğinin önemli boyutlarından biride okullarımızda bulunan rehberlik servisleridir.

Eğitim öğretim alanındaki birçok konuda yaşanan gelişmelerin paralelinde okullarımızdaki öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda rehberlik servislerinden beklentilerinin ortaya konmasının da eğitime katkı sağlayacak bir boyutu vardır. Bu konu, eğitimin kalitesini ve yaralılığını arttırmada önemli bir konudur ve eğitim alanında araştırılması gereken bir problemidir.

1.2.Problem Cümlesi

İlköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi konusunda okullardaki rehberlik servisinden beklentileri nelerdir?

1.3.Alt Problemler

1. Öğretmenlerin demokrafik (cinsiyet, kıdem branş, mezuniyet)özellikleri nelerdir?

2. Öğretmenler sınıf yönetimi konusunda rehberlik servislerini yeterli buluyorlar mı ve öğrencileri rehberlik servisiyle çalışmaya yönlendiriyorlar mı?
3. Öğretmenler sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisinden yeterince faydalanıyorlar mı?
4. Öğretmenler sınıf yönetiminde rehberlik servislerinin faydalarına inanıyorlar mı?
5. Öğretmenler sınıf yönetiminde rehberlik servisiyle ne sıklıkta ilişki kuruyorlar?

1.4. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacını; İlköğretim okullarımızda görevli öğretmenlerin sınıf yönetiminde rehberlik servislerinden beklentileri oluşturmaktadır. Öğretmenlerimizin beklenti çeşitlerini ve beklentileri etkileyen faktörleri belirlemek de çalışmamızın amacını oluşturmaktadır. Çalışmamızın bu konuda yapılan çalışmalara eklenmesi ve ilgili kişi ve kurumlara fayda sağlayacağını umut ediyoruz. Eğitimin önemli parçaları olan öğretmen-rehberlik servisi-sınıf yönetimi kavramlarının daha faydalı olacak şekilde ilişkilendirilmesini amaçlarımız içinde sayabiliriz. Çalışmamızın amacımızdan biride ileride sınıf yönetimi-rehberlik servisleri konusunda yapılacak çalışmalara katkıda bulunmaktır.

Eğitimin;öğretim ve yönetim gibi geleneksel iki işlevinin yanında gelişmekte olan bir işlevi de “Öğrenci Kişilik Hizmetleri”dir.Öğrenci kişilik hizmetleri genellikle öğrencilerin barınma,beslenme,sağlık,serbest zamanları değerlendirme gibi ihtiyaçlarını giderecek yardımlar yanında,onların gizilgüçlerini geliştirme,yetenek ve ilgilerine uygun okul ve meslek seçme,insanlarla daha iyi ilişkiler kurabilme gibi,kişilerin gelişimi ve uyumuna ilişkin sorunlarının çözümü için onlara yapılacak yardımları kapsamaktadır.Öğrenci kişilik hizmetlerinin amacı,öğrencilerin eğitim ortamından en yüksek düzeyde yarar sağlayabilmesi için gerekli imkanları hazırlamak ve varolan engelleri kaldırmaktır(Kuzgun,1992:2) .

Günümüzde eğitimi etkileyen faktörler çok çeşitlenmiştir.Bu faktörlerin etkileri eğitimle ilgili her konuya çeşitli şekillerde yansımaktadır.Öğrencilerin her alandaki ve özellikle eğitim alanındaki yaşantılarına etkileri daha fazla bir önem kazanmaktadır.Öğrencilerin eğitim ve sosyal yaşamdaki yaşadıkları sınıfa çeşitli şekillerde yansımaktadır.Öğrencilerin her birinin farklılığını göz önünde bulundurursak sınıf yönetiminin önemi daha iyi anlaşılacaktır.Rehberlik servisleri sınıf yönetimi konusunda öğretmenlere yardımcı olabilmektedir.Bu yardım bağlamında öğretmenlerin rehberlik servisinden beklentileri nelerdir tam olarak ortaya konulmuştur demek oldukça güçtür.Tezimizde bu beklentileri ortaya çıkarmaya çalışacağız.Tezimiz bu beklentilerin ortaya konulması açısından önem kazanacaktır diyebiliriz.

Okullardaki çeşitli sorunların çözümünde sınıf yönetimi konusundaki roller önemli yer tutmaktadır.Öğretmenler ile rehberlik servisinin birlikte çalışması çözümleri daha da kolaylaştırmaktadır diyebiliriz.Bu birlikte çalışma sırasında öğretmenlerin beklentilerini bilmek önemlidir.Tezimizde bu konudaki beklentileri ortaya koymaya çalışmakla rehberlik servisleri,öğretmenler,okul idarecileri ve eğitimle ilgili kişi ve kurumlara katkılar sağlaması beklenmektedir.Tezimiz bu bakımdan da önem kazanabilir diyebiliriz.

1.5.Sayıtlar

1. Öğretmenler sınıf yönetimi konusunda lisans döneminde ayrıca rehberlik dersleri alır.
2. Araştırmada,uygulanan anketlerin,gerekli verilerin toplanmasında yeterli olduğu ve ankete katılan öğretmenlerin sorulara doğru ve tarafsız yanıt verdikleri varsayılmıştır.

1.6.Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları şunlardır :

1. Bu araştırma İlköğretim okulları öğretmenlerinden branş ve sınıf öğretmenleri ile sınırlıdır.Branş öğretmenleri ilköğretimde Matematik,İngilizce ve Müzik gibi derslere giren ve aynı zamanda okul idaresince verilen ilköğretim 2. kademe sınıflarından birinin sınıf rehber öğretmeni olarak kabul edilmiştir.

2. Araştırma,Zonguldak il merkezinde rehberlik servisi bulunan ilköğretim okullarında 2003-2004 eğitim öğretim yılında görev yapan öğretmenlerle sınırlıdır.

3. Bu araştırma Aralık 2003 ile Kasım 2006 tarihleri arasında yapılmıştır.

4. Bu araştırma Zonguldak il merkezinde bulunan Ahmet Erdoğan İlköğretim Okulu,Asma İlköğretim Okulu,Bahçelievler İlköğretim Okulu,Beycuma İlköğretim Okulu,Fener İlköğretim Okulu,Gazi İlköğretim Okulu,Karaelmas İlköğretim Okulu,Kapuz İlköğretim Okulu,Mehmet Akif Ersoy İlköğretim okulu,Cumhuriyet İlköğretim Okulu,Ziya Gökalp İlköğretim Okulu,Kozlu Atilla İlköğretim Okulu,Mimar Sinan İlköğretim Okulu,Kozlu İlköğretim Okulu,Özel Ufuk İlköğretim Okulu,Yayla İlköğretim Okulu ve Zonguldak İlköğretim Okulları ile sınırlıdır.

5.Araştırmanın 380 öğretmenle sınırlı kalması planlanmıştır. Zamansal olarak Anketimizin ilgili okullarda uygulanması Aralık 2003 tarihinde başlamış ve Ocak 2004 tarihinde bitirilmiştir. Araştırmamızın tamamının başlangıcı Kasım 2003 bitirilmesi Kasım 2006'dır.

6.Araştırmamızda konumuzla ilgili olmakla birlikte rehber öğretmenlerin veya rehberlik servislerinin beklenti ve görüşleri yer almamıştır. Okul müdür ve

müdür yardımcılarının da çalışmamıza katılması düşünülmemiştir.

1.7.Tanımlar

Çalışmamızda yer alacak kavramlardan bazıları da şöyledir:

Rehberlik Hizmetleri : Bireye kendini anlaması,çevredeki imkanları tanınması ve doğru kararlar vererek özünü gerçekleştirebilmesi için yapılan sistematik ve profesyonel yardımdır(Öztürk,1999).

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Servisi : Eğitim –Öğretim kurumlarındaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini yürüten servistir(M:E:B Reh.ve Psiko.Dan.Hiz.Yönetmeliği,2001).

Sınıf Öğretmeni : “ Görevlendirildiği bir sınıfın bütün derslerini okutan öğretmen” anlamındadır.Eğitim sisteminde bu yöntem ilköğretimde uygulanmaktadır (Özgüven,1999).Alanı sınıf öğretmeni olan öğretmendir.(M:E:B, İlköğretim Kurumları Yönetmeliği:2006)

Rehber Öğretmen(psikolojik Danışman) : Eğitim-öğretim kurumlarındaki rehberlik ve psikolojik danışma servisleri ile rehberlik ve araştırma merkezlerinde öğrencilere rehberlik ve psikolojik danışma hizmeti veren,üniversitelerin psikolojik danışma ve rehberlik ile eğitimde psikolojik hizmetler alanında lisans eğitimi almış personeldir(M:E:B Reh.ve Psiko.Dan.Hiz.Yönetmeliği,2001).

Sınıf Rehber Öğretmeni : Eğitim –Öğretim kurumlarındaki bir sınıfın rehberlik hizmetlerini yürüten ve rehberlik saatlerine giren ilköğretim kurumlarında şube rehber öğretmeni,orta öğretim kurumlarında ise sınıf öğretmenidir. (M:E:B Reh.ve Psiko.Dan.Hiz.Yönetmeliği,2001).

Şube Rehber Öğretmeni: Alanı rehberlik ve psikolojik danışmanlık olmayan,sadece bir sınıfta rehberlik hizmetleri ve diğer öğrenci kişilik hizmetlerini yürütmekle görevlendirilen öğretmendir .(M:E:B, İlköğretim Kurumları Yönetmeliği:2006) .

Ders Öğretmeni : Programdaki her dersin ,o alanda yetişmiş eğitim görmüş farklı öğretmenler tarafından okutulması yaklaşımıdır.İlköğretim sonlarında ve ortaöğretim okullarında uygulanmaktadır.(Özgüven,1999).

BÖLÜM 2

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Öğrencilere bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yeterlilik kazandırmak için öğretmenler arasındaki işbirliği eğitimin önemli bir boyutudur. Bu işbirliğinin getirdiği, görev dağılımı içerisinde her öğretmen kendi branşı ile ilgili eğitim öğretim faaliyetini sürdürmektedir.

21.yüzyılın başlarında öğretmenler sadece branşlarının gereği olan, eğitim öğretim yapmaktalar, aynı zamanda ek olarak çeşitli görevlerde yapmaktalar. Bu görevler ayrıntılı olarak her eğitim kademesine yönelik ilgili yönetmeliklerde belirtilmiştir.

Öğretmenler görevini yaparken branşlarının gerektirdiği bilgi ve birikimlere, aynı zamanda gelişmelerden kaynaklanan değişikliklere sahip olması gerekir. Bunun için öğretmenlerimiz üniversite eğitimleri sırasında branşları ile ilgili gerekli bilgi ve birikimler yönünden belli bir eğitimden geçmektedirler.

Sınıf içindeki yaşamın, önceden belirlenmiş olan amaçlara uygun bir biçimde gerçekleşmesinden, öncelikle öğrenme ortamının ve yaşantılarının düzenlenmesi ve yönetilmesi, öğretmenin sorumluluğundadır. Bu nedenle öğretmenin, sınıf yönetiminin ilke ve yöntemlerini bilmesi gerekir(Aydın,2000 :2).

Günümüz İlköğretim Okulu sınıf ve şube rehber öğretmenleri görevlerini yaparken, aynı zamanda sınıf yönetimi konusunda da en az branşlarının gerektirdiği seviyede bilgi ve birikime sahip olmaları gerekmektedir. Bu birikimi ve bilgilerini yenileyip sınıf içi yaşamı, daha sevimli, üretken ve yararlı hale getirmelidir.

Sınıf yönetiminin değişkenleri, öğretmen,öğrenci,okul,program,eğitim ortamı, eğitim yönetimi,aile ve çevre olarak sınırlanabilir.Ancak söz konusu değişkenlerin içinde en stratejik (belirleyici)değişken öğretmendir(Aydın,2000:15,16).

Öğretmenlerimizin sınıf yönetimi konusundaki başarıları eğitim öğretimdeki verimlilik ve başarılarıyla doğrudan bağlantılıdır.Çünkü eğitim süreçlerinin düzenlenmesinden ve yürütülmesinden öğretmen sorumludur.

Sınıf yönetimi konusunda öğretmenlerimiz üniversite eğitimi sırasında edindikleri bilgilerle eğitim öğretim yapmaktadırlar denilebilir.Yapılan birçok araştırmada öğretmenlerimizin çeşitli nedenlerle kendilerini yenileyemedikleri ortaya konmuştur.Üniversitede alınan bu eğitimin gelişmelere ve yeniliklere paralel olarak yenilendiğini söylemek bu araştırmalara göre oldukça zor olabilir. Bu nedenle öğretmenlerimizin sınıf yönetimi konusunda kendilerini yenilemeleri ve işbirliğine gitmeleri gerekmektedir denilebilir.

Kuzgun'a (2002) göre öğretim eğitimin en temel işlevidir.Öğretmenler, öğrencilerle en uzun süreli ve yoğun etkileşimde bulunan kimselerdir.Bu nedenle öğrencilerin gelişimlerini izleme ve onları etkileme olanağına sahiptir.Eğitimin amacının öğrencinin zihin gelişimini sağlamak olarak belirleyen klasik eğitim anlayışının terk edilmesi ve bireyin duygusal ve toplumsal gelişimine de eğitimin temel amaçları arasında önemli yer verilmesi ile öğretmenlerin görevleri artmış ve çeşitlenmiştir.Rehberlik bir okulda öğrenci ile etkileşimde bulunan herkesin işbirliği ile gerçekleştirilebilecek bir hizmettir ve öğrenci ile en yoğun etkileşimde bulunan kimseler olarak öğretmenlerin rehberlik çalışmalarında rolü büyüktür.

Günümüzde hemen hemen her alanda çok hızlı ve çok yönlü bir değişim ve gelişim yaşanmaktadır.İnsan sosyal bir varlık olarak bu değişim ve gelişimden etkilenmektedir.Özellikle öğrencilerimizin bu süreçten etkilenmeleri eğitimi doğrudan etkilemektedir.Eğitimin zamansal olarak en çok yapıldığı yer olan sınıf da bunlardan etkilenmektedir.Eğitimin belki de olmazsa olmazı olan öğretmenlerimiz eğitimin etkilendiğı bu süreçten iki yönlü etkilenmektedir.

Birincisi birey olarak doğrudan bir etkilenme olmaktadır.İkincisi de eğitim ortamında öğrencilerle birlikte olmaktan dolayı bir etkilenme söz konusudur.

Öğretmenlerimiz eğitim yaptıkları sırada birey olarak ve öğrencilerle aynı ortamda yüz yüze eğitim yaptıklarından dolayı değişim ve gelişimden kaynaklanan etkileri aynı anda yaşamak durumunda kalmaktadır.Bu değişim ve gelişme sınıf ortamını doğrudan etkilediğinden sınıf yönetimi alanında da bir değişim ve gelişim söz konusudur.

Öğretmenlerimiz sınıf yönetimi konusunda yeterince eğitim alsalar bile gereğini yapmada çeşitli nedenlerle yetersizlikler yaşanmaktadır.Bu yetersizliklerin oluşturduğu olumsuzlukları gidermek için öğretmenler arasında işbirliği daha bir önem kazanmaktadır diyebiliriz.Bu işbirliği özellikle öğrencileri ilgilendiren konularda daha da yoğunluk kazanmaktadır.

İçinde bulunduğumuz üçüncü bin yılda çağın hızlı gelişim ve değişimine ayak uydurabilecek nitelikli insan gücü yetiştirmek zorunlu hale gelmiştir. İyi bir eğitimin nitelikli öğretmenlerle sağlanacağı yadsınamaz bir gerçektir.Bunun yanında etkili bir eğitim için etkili bir sınıf yönetimi sağlanması da önemli diğer bir unsurdur. Öyle ki, sınıf yönetimi öğrencilerin etkili bir davranış örüntüsü kazanmaları yanında davranışlarını anlama ve yönlendirme yollarını geliştirmelerine de yardımcı olmalıdır(Ök , Göde ve Alkan , 2006 :[http:// www.egitim.aku.edu.tr/mok0.htm](http://www.egitim.aku.edu.tr/mok0.htm)).

Öğretmen ,okul içindeki ve çevresindeki olanaklardan eğitim amacıyla en uygun şekilde yararlanmalıdır.Örneğin,öğretmen bir yandan okuldaki rehberlik servisi ile,diğer yandan öğrencilerinin aileleri ile yakın ilişkiler geliştirerek,sistemin öğelerinden yararlanabilir.Böylece ,hem eğitim sorunları karşısında yalnız kalmaktan kurtulur,hem de eğitim sistemini etkileyen öğelerin katkılarını bütünleştirir (Aydın,2000 :5).

Her öğrencinin farklı kişilik özellikleri ve üstün olduğu yetenekleri vardır.Öğretmen,farklı kişilik özelliklerini ve yeteneklerini ortaya çıkarmak ve bu durum doğrultusunda onları çok iyi tanıyarak yönlendirebilmek için ,rehberlik hizmetleri alanında destek almalıdır(Sarı ve Dilmaç,2004: 283).

Rehberlik Hizmetlerinin başarılı bir şekilde çalışması için okul yöneticilerinin,öğretmenlerinin diğer personelin ve velilerin ,sözkonusu servisle rehberlik ve psikolojik danışma uzmanına karşı görüşlerinin ve algılamalarının olumlu yönde olması gerekmektedir.Beklenen uyumun gerçekleşmesiyle yapılacak eşgüdümlü bir rehberlik ve psikolojik danışma çalışması daha başarılı olacaktır.Eğitim sisteminin önemli bir göstergesi olan bu servisin başarısı da okulun başarısını doğrudan etkileyecektir.Özellikle bu zincirin önemli bir parçası olan öğretmenlerin psikolojik danışma ve rehberlik uzmanlarına karşı olan görüş ve algılarının rehberlik servisinin işleyişinde oldukça önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir(Öztürk,1999:5).

İlköğretim okullarında öğrencilerle ilgili hemen hemen her konuda okul rehberlik hizmetleri servisi/birimi çalışmalar yapmaktadır. Bu çalışmalar sınıf ve sınıf rehber öğretmenleri ile ortaklaşa ve işbirliği içerisinde yapılmaktadır.

Bu işbirliği sırasında öğretmenler Okul Rehberlik Servislerinden çeşitli konu ve alanlarda yardım almakta ve beklentilerde bulunmaktalar. Bu beklentilerden biride sınıf yönetimi konusunda oluşmaktadır.

Biz bu çalışmamızda öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda rehberlik servislerinden beklentilerini ortaya koymaya çalışarak bir nebze de olsa bu alandaki işbirliğine katkıda bulunmayı amaçladık.

2.1.Sınıf Yönetiminin Tanımı ve Kapsamı

Sınıf, eğitimin yapıldığı en küçük birimdir. Bu birimin ve bu birimde eğitim yapılırken başarıya ulaşmanın temeli buradaki yönetim anlayışı ile yakından

ilişkilidir. Burada öğretici olan öğretmen ve öğrenenler olarak öğrencilerin ilişkisinde bir yönetimden bahsedebiliriz. Eğitimin ve öğretimin gerçekleştiği ortam olan sınıfın amacı doğrultusunda işleyebilmesi için burada bir başarılı yönetim gerekir.Biz burada bu yönetime sınıf yönetimi diyebiliriz.Öğretmenin sınıfını başarıya götürürken sahip olması gereken eğitimle ilgili birçok yeterliliği olmalı.Bu yeterliliklerin çoğunluğunun bire bir eğitimle ilgili olması beklenen bir durumdur.Eğitimle tamamen iç içe olmasa da çok yakın ilişkili olan yönetim alanında da öğretmenin donanımı olmalıdır.Öğretmen öğreticilik ve eğiticilik yöntemlerini bildiği kadar ,yöneticilik özelliklerini de bilmelidir;dolayısıyla sınıf yönetimi alanında yeterli birikimi olmalıdır.

Sınıfın yönetilmesi ve ortamın oluşturulması konusunda öğretmen sınıfta nasıl davranılacağını göstermeli,farkındalığı sağlamalıdır.Sınıf ortamında; özendirici ortam,düşünmeyi sağlayıcı geniş açılı sorular sormalı cevapları sabırla bekleyip kesmemeli,tarafsız olmalı,öğrenci fikir ve düşüncelerini önemsemeli,acele etmeden planlı hareket etmelidir.Öğretmen işlediği konuyu sürekli sorularla desteklemeli,dersleri soru cevaplı,öğrencilere sık cevap hakkı vererek işlemelidir.Öğrencilerdeki potansiyelin öğretmence keşfi,onlarla arkadaşça ilişki kurmasının bir sonucudur.Yapılan araştırmalarda ,öğrencilerle ilgilenen iy diyalog kuran,problemlerine ortak olan,dostça davranan öğretmenler aranan ,beğenilen öğretmen tipini oluşturmaktadır.Hoşgörülü olma,öğrencileri anlama,değer verme öğrencilerce tercih edilen öğretmen davranışlarıdır.Bunun için öğretmen etkili bir iletişim sistemi kurmalı,öğrencilere sevgi duymalı ve bunu onlara hissettirmelidir(Cafoğlu,1992:155).

Sınıf yönetiminin çok çeşitli açılardan değişik tanımları yapılmıştır.Bu tanımlardan önce yönetim işiyle meşgul veya yönetimle ilişkili insanların sahip olması gereken bazı özelliklerden bazılarının sıralamakta fayda var.

- 1- Kapsamalı insan bilgisine ulaşmış,
- 2- Etkili iletişim becerisine sahip,
- 3- Liderlik özellikleri baskın,
- 4- Anadilini doğru ve güzel kullanabilen,

- 5- Felsefe,Matematik ,Uygarlıklar Tarihi eğitimi görmüş,
- 6- Yabancı dil bilen,
- 7- İletişim teknolojisine hakim,bilgiyi yöneten,
- 8- Beden ve ruh yönünden sağlıklı,
- 9- Eğitime inanmış yöneticidir(Boldurmaz,2000 :4).

Sınıf yönetimiyle ilgili olarak öğretmenlere düşen görevlerin önemi konusunda Ornstein şöyle demektedir(Aktaran:Karaoğlu,1998:32):

“Öğretmenler,öğretmek için öğrencilerini yönetebilmelidir.Sınıftaki bir öğretmen,potansiyel olarak önemli sayılan birçok önemli özelliğe sahip olsa bile eğer sınıftaki öğrenci davranışlarını kontrol edemiyorsa öğrenciler çok az öğrenecektir.Bu nedenle sınıf yönetimi öğretimin önemli bir parçasıdır.”

Yönetim ,bir örgütte ,önceden belirlenmiş amaçları gerçekleştirecek işleri yapmak için bir araya getirilen insanları örgütleyip eşgüdümleyerek eyleme geçirme sürecidir(Başaran,1989:16).

Sınıf yönetimi ise,sınıfın amacını gerçekleştirmek için sınıfta bulunan öğretim kaynakları ile öğrencileri eşgüdümleyerek eyleme geçme sürecidir(Celep,2002:1).

Öğretmenin bu kapsamdaki sınıf yönetiminde sorumluluğu ,üretkenliği,becerisi ve motivasyonu çok önemlidir.Öğretmen öğrencilerine verecekleri konusunda hakim bir bilgi ve birikime sahip olmalıdır.İmkanları en iyi şekilde değerlendirerek yaşamın içinden bağlar kurmalıdır.Sınıfa gerekli araç ve gereçle gelmeli ve öğrencileri motive etmelidir.

Sınıf yönetimi eğitim yönetimi sıra dizinin ilk ve temel basamağıdır.Eğitimin hedefi olan öğrenci davranışının oluşması burada başlar.Eğitim için gerekli temel kaynaklar ,sınıfın içindedir.Eğitim yönetiminin kalitesi,büyük ölçüde,sınıf yönetiminin kalitesine bağlıdır.Sınıf yönetimi,sınıftaki kaynakların ,insanların,zamanın yönetimidir(Başar,1999:13).

Öğretmenin sınıf yönetiminde başarılı olabilmesinde önemli bir boyutta insan ilişkileri boyutudur. Öğretmenin bu boyuttaki bilgi ve becerisi sınıf yönetimini çok boyutlu etkiler. Sınıfta birçok açıdan farklı bireyler vardır.Öğretmenin insan ilişkileri birikimiyle bu çok farklı bireylerle başarılı ilişkiler kurma zorunluluğu vardır.Öğretmen sınıfta iyi bir lider,yol gösteren rehber,şefkat sahibi bir veli, paylaşımcı bir arkadaş ve çözüm üreten bir yönetici olmalıdır.Tüm bunların başarısı iyi kurulmuş bir insan ilişkileri birikimine bağlıdır.

Öğretmen,sınıfta işleyiş ile ilgili kuralları, düzeni sağlayıcı ve öğretime olumsuz etki yapacak süreçleri öğrencilerine benimsetirse insan ve zaman kaynaklarını yararlı şekilde yönetmiş olur.Buna da bir şekilde sınıf yönetimi diyebiliriz .

Sınıf yönetimi,etkili ve verimli, bir eğitim ortamı oluşturmaya dönük kurallar,kavramlar ve ilkeler dizgesidir(Aydın,2000:10).

Buradaki tanımda daha çok çizilmiş çerçeve ön plana çıkarılmıştır.Bu çerçeveler ilkeler,kurallar ve kavramlarla doludur.Bu yönüyle sınıfın başarısında uyulacak kurallar ,ilkeler ve kavramlar daha çok rol oynamaktadır.Bunlar daha çok sınıf yönetiminin kolaylaştırıcı unsurlarıdır.Kuralları ,ilkeleri ve kavramlarla ne denilmek istendiğini bilen öğrenci sınıf yönetimine daha çok katkı sağlayacaktır.Kurallar uyan öğrenciler zaman kaybını önleyecektir,ilkeleri bilen ve benimseyen öğrenci sınıfta uygun davranacak böylece sınıfın işleyişine katkı sağlayacaktır.

Sınıf yönetimi günümüzde her alanda olan değişiklikten etkilenecek farklılaşma göstermektedir. Geleneksel sınıf yönetimi anlayışında öğretmen merkezde idi ve neredeyse katı kurallarla dolu bir anlayış vardı.Öğrencilerin parmak kaldırarak konuştukları,neredeyse sadece öğretmenin konuştuğu ,öğrencinin kendini ifade edemediği ve öğrenci görüşü alınmadan okul idaresince ve öğretmence alınmış karar ile kuralların hakim olduğu bir ortam vardı.Bunun eğitime çok olumlu yansıdığı ve üretken bir neslin yetişmesine katkı sağladığını söylemek zordur.

Günümüz sınıf yönetimi yaklaşımında daha demokratik bir anlayış hakimdir. Kurallar ve işleyişe yardımcı unsurlar öğrencilerle birlikte oluşturulmaktadır. Demokratik anlayış ve işleyişler sınıf yönetiminde hakimdir. Bu anlayış sonucunda üretken, kendine güvenen ve en önemlisi sorgulayan bir nesil yetişmektedir diyebiliriz.

Çağdaş sınıf yönetimi yaklaşımı, sınıfı bir sistem olarak ele alır. Bu anlamda sınıf : öğrenci, öğretmen, ders programları, eğitim ortamı gibi iç, okul, çevre ve aile gibi dış etmenlerin etkileştiği bir alandır. Dolayısı ile sınıf içi yaşam, gerçek yaşamdan yalıtılmış bir ortam değil, canlı ve dinamik süreçler toplamıdır (Aydın, 2000:5).

Sınıf yönetiminin iki temel amacı vardır. Birincisi, sınıfta öğrenci motivasyonunu artıracak düzenli ve güvenli bir ortam oluşturmaktır. İkincisi ise, öğrenci sorumluluğunu geliştirmek ve öğrencilere kendi davranışlarını düzenleyebilmelerini öğretmektir. Etkili bir sınıf yönetiminde öğrenci davranışı güç ve zorlama ile değil, öğrencilere kendi öğrenme ortamlarının kontrol etmeyi ve kendi davranışlarını kontrol etmeyi öğretmekle düzenlenir. Sınıf yönetimi öğrencilerin sorumluluk bilincinin geliştirilmesinde, kendilerini değerlendirme, kontrol etme ve bireysel kontrolü içselleştirmelerinde bir araç olarak görülmelidir (Karip, 2003:2).

2.2.Sınıf Yönetimi Modelleri

Sınıf yönetimi, yönetim biliminin eğitim alanının bir alt sistemidir diyebiliriz. Yönetim anlayışındaki model ve yaklaşımlar eğitim yönetimine paralel olarak sınıf yönetiminde de görülmektedir.

Eğitim alanındaki gelişmeler toplumsal gelişmelere de bağlı olarak sınıf yönetimi modellerini de ortaya çıkarmışlardır. Bunları bir şekilde göstermek gerekirse;

baskıcıdan	→	demokratiğe
şekil yöneliminden	→	amaç yönelimliye
öğretmen merkezli	→	öğrenci merkezliye doğru bir yöneliş vardır.

Sekil 1: Sınıf Yönetimi Modelindeki Gelişmeler

Kaynak :SARI,Hakan ve B.DİLMAÇ.GÜRSEL, Musa,H.SARI ve B.DİLMAÇ
(Ed).**Sınıf Yönetimi**.2004.s.76.

Öğretmenin sınıfta uygulayacağı yönetim anlayışını belirleyebilmesi için yönetim modellerinden bilgi sahibi olmalıdır.Öğretmenin model seçerken göz önünde bulunduracağı faktörler vardır.Bu faktörleri Sarı ve Dilmaç(2004:77) şöyle sıralamaktadır :

- ✓ Öğrencilerin özellikleri
- ✓ Amaçlar
- ✓ Konular
- ✓ Kaynaklar
- ✓ Gereksinimler

Sınıf yönetiminde çok çeşitli yaklaşımlar olmasına rağmen başlıcalarını ele almakta fayda vardır.

2.2.1. Geleneksel Model

Saban geleneksel modeli şöyle açıklamaktadır(Aktaran : Erdoğan,2000:26):
Geleneksel anlayışla gerçekleştirilen sınıf yönetiminde öğretmen,tasarlayıp hazırladığı birtakım sınıf içi davranış kurallarına öğrencilerinin baş eğmelerini ve bu kuralları harfiyen yerine getirmelerini bekler.Öğretmen,istediklerini öğrencilere nasıl yaptırabileceğine odaklanır.

2.2.2. Tepkisel Model

İstenmeyen bir düzenleniş sonucuna veya bir davranışa tepki olan sınıf yönetimi modelidir;amacı,istenmeyen durum veya davranışın değiştirilmesidir.Sınıf yönetiminin klasik modeli de denebilir.Modelin zayıf yönlerinden birisi her tepkinin bir karşı tepki doğurur olmasıdır(Başar ,1999:15).

2.2.3. Önlemsel Yaklaşım

Öğretmenin sınıfta ortaya çıkabilecek istenmeyen durum ya da davranışları önceden kestirerek önlemler almasını içerir.Bu yaklaşımda sınıfta öğretimi aksatacak sorunların ortaya çıkmasına olanak vermeyen düzenlemeler yapmak açıklanır.

2.2.4. Gelişimsel Yaklaşım

Başar'ın Jacobsen den aktarmasında gelişimsel modele bakışı şöyledir:

“Sınıf yönetiminde öğrencilerin,fiziksel,duygusal,deneyimsel gelişim düzeylerinin gerektirdiği uygulamaların gerçekleştirilmesini esas alır:bir uygulamaya geçilmeden önce öğrencilerin ona bu açılardan hazırlanmasını öngörür”(Jacobsen;1985:244).

2.2.5. Bütünsel Yaklaşım

Erdoğan'a göre (2000:27)bütünsel yaklaşım yukarıdaki modellerin tümünü kullanmaya dayalı olan modeldir.Duruma göre tepkisel,önlemsel olunan veya duruma göre karşıdaki kişilerin gelişim özelliğine göre izlenen karma yaklaşımdır.

Yukarıda bahsedilen modellerin tek başına sürekli kullanılması ve yeterli gelmesi mümkün değildir. Bunların duruma ve yerine göre kullanılması geçici çözüm olsa da sınıf yönetiminin etkili bir şekilde işleyebilmesi için daha geniş bir boyuttan ele alınması gerekmektedir denilebilir.

Sınıf yönetirken sergilenecek yönetim yaklaşımının nasıl olması gerektiği yönünde Erdoğan(2000) Jones ve Jones'den (1998) şu yaklaşımları aktarmaktadır.

- “1. Sınıfın, öğrencilerin kişisel ve psikolojik gereksinmelerine dayanarak yönetilmesi. Bu anlamda öğretmen , karşısında bulunan öğrencilerin gereksinimlerinin ve bunlarla ilişkili olan davranışları anlamaya ve sınıfı buna göre yönetmeye çalışır.
2. Sınıfın olumlu bir öğretmen-öğrenci ilişkisi geliştirmeye dayalı olarak yönetilmesi.
3. Sınıfın, öğrencilerin gruplar halinde öğrenebilmelerini sağlayacak ortamlarla ve yöntemlerle yönetilmesi.
4. Sınıfın, öğrencilerin kendi alanlarında örgütlenmelerini sağlayarak ve sınıfta güvenli bir ortamın yaratılması için davranış standartları oluşturarak yönetilmesi.
5. Sınıfın, öğrencilerin uygun olmayan davranışlarını inceleme ve düzeltmede davranışsal yöntemler kullanılarak yönetilmesi.”

2.3.Sınıf Yönetimini Etkileyen Değişkenler

Sınıf yönetimi, yaşamın özellikle eğitim çerçevesi içinde yer alan bir sistemdir. Sistemin yaşaması için çevreden girdi alıp yine çevreye çıktı vermesi gerekir. İnsanların olduğu , etkileşimin olduğu ve karşılıklı bir alışverişin olduğu sınıf ortamında birçok değişkenin olmaması düşünülemez. Bu yönüyle sınıftaki işleyişin tümü diyebileceğimiz sınıf yönetiminin çeşitli değişkenlerden etkilenmesi veya ilişkide olması neredeyse olmasa olmazlardan bir yöndür. Sayılabilecek birçok

değişken olsa da biz burada başlıcalarını ele alacağız.Erdoğan’a göre (2000:28) başlıca değişkenler aşağıdakilerdir :

2.3.1. Dersin İşlenişi

“ Sınıf yönetimi dersin işlenişi ile yakından ilişkilidir.Bir ders iyi ve etkili yöntemlerle işlenirse sınıf da iyi bir şekilde yönetilebilir.Etkili ve doğru ders işleyiş yöntemlerinin kullanılması ile sınıfın yönetilmesi de kolaylaşır.Aksi halde sınıfın yönetilmesi de zorlaşabilir.”

2.3.2. Öğrenci Özelliği

“Sınıfın yönetimi,öğrencilerin özellikleri ile de ilişkilidir.Öğrencilerin Gelişim durumu,yaşı,kültürel özellikleri,başarı ve ruhsal durumu gibi özellikleri sınıf yönetimini etkiler.”

2.3.3. Öğretmen

“ Öğretmenin kişilik özellikleri,öğretim tarzı,mesleki deneyimi,kültürü ve sağlığı gibi faktörler de sınıfın yönetimini etkileyebilir.”

2.3.4.Ortam

“ İçinde yaşanan zamanın özelliği,örneğin gergin gelişmelerin yaşanması veya çok neşeli bir ortamın olması sınıf yönetimini etkileyebilir.”

2.3.5. Çevre

“ Okul ve sınıf,çevrenin önemli bir parçasıdır.Dolayısıyla sınıfta

yaşanan sorunlar bir anlamda çevrenin bir uzantısıdır.”

Bireyin yaşamının her aşamasında bir çevre vardır.Bu çevre bireyi birçok yönden etkilemektedir.Bu etkilemenin okulu ve sınıfı etkilememesi düşünülemez.Sonuç olarak sınıf yönetimi de çevrenin içinde yer almakta ve çevreden etkilenmektedir.

2.3.6.Aile

“ Ailenin sosyokültürel ve ekonomik durumu, büyüklüğü (çekirdek/büyük),üyeleri arasındaki ilişkiler, ne tür çevreye sahip olduğu ve eğitim durumu gibi özellikler de sınıf yönetimini etkileyebilir.”

2.3.7. Okulun Büyüklüğü

“ Buradaki sınıf yönetimini etkileyen öncelikli etken, okulun sahip olduğu öğrenci sayısıdır. Araştırmalara göre küçük okullarda kişilerarası ilişkiler, öğrenci öğretmen etkileşimi, program ve öğretim uygulamaları daha iyi yürütülmektedir.”

2.3.8.Sınıfın Büyüklüğü

“ Yapılan araştırmalar, herhangi bir gruptaki üyelerin davranışının grubun büyüklüğüne göre değiştiğini ortaya koyar; grubun büyüklüğü arttıkça üyelerin etkinliği ve katılımı azalır.”

Sınıftaki öğrenci sayısı,buradaki öğrencilerin eğitim etkinliklerine katılımını doğrudan etkilemektedir.Küçük gruplardaki katılımla büyük gruptaki katılım bir olmamaktadır.Bu katılım değişikliği sınıf yönetimini de etkilemektedir.

2.3.9.Oturma Düzeni

“ Birçok araştırma, sınıfta bulunan öğrencilerin davranışı ile oturdukları yerler arasında ilişki olduğunu ortaya koymaktadır.”

Sınıfın ön tarafında oturan öğrencilerle, arka taraf ve pencere kenarında oturan öğrencilerin derslere yaklaşımları farklı olabilmektedir. Öndeki öğrenciler daha olumlu bir tutum sergilerken; arka kısımdaki öğrenciler daha az olumlu tutum sergilemektedir.Bu tutum farklılığı sınıf yönetimini doğrudan etkilemektedir.

2.3.10.Yönetim Yapısı

“ Kurumun (okulun) yönetsel yapısının çok merkeziyetçi ve bürokratik veya tam tersine esnek olması, yöneticinin yönetim tarzı sınıf yönetimini etkileyebilir;yani öğretmenin öğrencilerle olan iletişim biçimi,izleyeceği disiplin anlayışı,bir ölçüde okulun yönetim felsefesinden etkilenebilir.”

2.3.11.Fiziksel Yapı

“ Okulun ve sınıfların görünümüyle mimari özellikleri de sınıf yönetimini etkileyebilir.Özellikle sınıfın rengi,şekli,estetik görünümü ve ergonomik düzeniyle fiziksel özellikleri, içinde bulunan bireylerin davranışlarını etkileyebilir.”

2.4.Sınıf Yönetiminin Boyutları

Sınıf, eğitim öğretimin yapıldığı ve içinde insan ve madde kaynaklarının bulunduğu bir ortamdır. Buradaki madde ve insan kaynaklarının eşgüdümленerek

amaca ulaştırılması gerekir. Sınıf yönetimi amaca ulaşmada çok önemli rol oynamaktadır. Sınıf yönetiminin kalitesi amaca ulaşmada birtakım boyutlarla ilişkilendirilebilir.

Başar (1999),sınıf yönetimi boyutlarını şöyle sıralamaktadır:

- 1-Sınıf ortamının fiziksel düzeni
- 2-Program-plan etkinlikleri
- 3-Zamanı etkili kullanma
- 4-Sınıfta öğrenci-öğretmen ilişki düzeni
- 5-Öğrenci davranışlarının geliştirilmesi ve düzenlenmesi

Sınıf yönetiminin yukarıdaki boyutlarını ve içeriklerini kısaca açıklamakta fayda vardır.

2.4.1.Sınıf Ortamının Fiziksel Düzeni

Sınıf yönetimi etkinliklerinin boyutlarından birisini, sınıf ortamının fiziksel düzenine ilişkin olanlar oluşturur. Bu boyutun içinde Başar (1999:13),aşağıdaki unsurları sıralamıştır:

- a) Sınıfın genişliğı.
- b) Sınıf alanının, çeşitli etkinliklerin yapımı için bölümlenmesi.
- c) Isı.
- d) Iřık.
- e) Gürültü düzenekleri.
- f) Renkler.
- g) Temizlik.
- h) Estetik.
- ı) Eğitsel araçlar.
- j) Oturma düzeni.
- k) Öğrencilerin gruplanması.

Öğrencilerin fiziksel anlamda rahat edecekleri, onlara hoş gözükecek, temiz ve donanımlı bir sınıfta şüphesiz eğitimde kaliteli olacaktır. Öğrenciler eğitime daha iyi motive olacak ve bu şartlarda sınıf yönetimi belki de daha kolay ve daha çok amaca yönelik olacaktır. Kötü diyebileceğimiz havasız, karanlık, bakımsız ve donanımsız bir sınıfta eğitim ve buna paralel sınıf yönetiminin istendik yönde olması çok zor olacaktır.

2.4.2 Program-Plan Etkinlikleri

Sınıfta yapılacak eğitim etkinliğinin çeşitli açılardan amaca uygunluğu,içeriği ve hazırlanışı şüphesiz sınıfa da farklı yansıyacaktır.Program ve planlar amaca ulaşmada çok etkili roller oynar.Bu bakımdan plan ve programların sınıf yönetimine yansımaları da olumlu olmalıdır.

Başar'a göre (1999) plan-program boyutunun içeriği şöyledir:

- a) Yıllık,ünite ve günlük planların yapılması.
- b) Kaynakların belirlenip dağılımının sağlanması.
- c) İş ve işlem süreçlerinin belirlenmesi.
- d) Araç sağlama.
- e) Yöntem seçme.
- f) Öğrenci özelliklerini belirleme.
- g) Öğrenci gelişimlerini izleme ve değerlendirme.
- h) Öğrenci katılımını düzenleme.

Sınıfta yapılan eğitimin bir plan ve program dahilinde olması hedef davranışların kazandırılmasında birçok yönden katkı sağlayacaktır. Zaman ve kaynak israfını önleyecek, aksaklıkları en aza indirecektir.

2.4.3.Zaman Düzenine Yönelik Etkinlikler

Sınıf ortamında etkinliklerde zamanın amaca göre kullanılması, zamanın amaca uygun değerlendirilmesi hedef davranışlara ulaşmada önemli bir boyutu

oluşturmaktadır. Başar(1999),zaman düzenine yönelik etkinlikleri aşağıdaki şekilde ifade etmektedir:

- a) Zamanın sınıf içindeki etkinliklere dağılımı.
- b) Zamanın ders dışı ve bozucu etkinliklerle harcanmaması.
- c) Sıkıcılığın önlenmesi.
- d) Öğrencinin zamanının çoğunu okulda-sınıfta geçirmesinin sağlanması.
- e) Devamsızlığın ve okuldan ayrılmaların önlenmesi.

Zamanın verimli kullanılması yönetim bilimi açısından çok önem taşır.Zamanın planlanması ,etkinliklerin zamanında yapılması ve yeterli zaman ayarlamak sınıftaki eğitimi yakından ilgilendirmektedir.Sınıftaki etkinliklere gerektiği kadar zaman ayırmak ve etkili kullanmak sınıf yönetimine olumlu katkı sağlayacaktır.

2.4.4.İlişki Düzenlemeleri

Sınıfta bulunan öğrenci ve öğretmen ilişkileri beklide sınıf yönetiminin en temel boyutudur.Bir anlamda bu iki unsur olmazsa sınıf yönetimi de olmayacaktır.Bu iki unsurun ilişkisi birçok yönden ele alınabilir.Sınıftaki öğretmen-öğrenci ilişkisi ne denli olumlu ve sağlıklı olursa bu olumluluk gerek eğitime ve gerekse amaçlara o denli yararlar sağlayacaktır.Başar(1999:14),bu boyutta aşağıdaki noktaları belirtmektedir:

- a) Sınıf kurallarının belirlenip öğrencilere benimsetilmesi.
- b) Sınıf yaşamını kolaylaştırılmasına yönelik öğrenci-öğrenci ilişkisi.
- c) Öğrenci-öğretmen ilişkileri düzenlemeleri.

Yönetim biliminde insan ilişkileri önemli bir boyuttur.Özellikle yönetimce belirlenen amaçlara ulaşmada insan ilişkileri belirleyici bir rol oynamaktadır.İnsanların amaca motive olması insan ilişkileri ile yakından ilgilidir.Sınıftaki insan ilişkilerinin olumlu olması muhakkak eğitimin amacına ulaşmasında önemlidir.Öğretmenin öğrencileriyle olumlu iletişimi,karşılıklı sevgi

atmosferinin varlığı ve güven duygusunun hissedilmesi sınıfı olumlu etkileyecektir.Sınıftaki öğrenci –öğrenci ilişkisi de en az öğretmen –öğrenci ilişkisi kadar önemlidir.Sınıftaki etkinliklerin verimli geçmesi ve amaca yönelik gerçekleşmesinde öğrenci –öğrenci ilişkisinin olumlu olması gerekir.Sınıf içindeki ilişkilerin ve işleyişe yardımcı kuralların sınıf yönetimine katkısı bu bağlamda önemli bir boyuttur.

2.4.5.Davranış Düzenlemeleri

Sınıftaki eğitimin amaçlarından birisi de istendik davranışları öğrencilere kazandırmaktır. Bu davranışların olumlu davranışlar olduğu gibi olumsuz davranışların da önlenmesi gerekmektedir. Sınıftaki bu davranış düzenlemelerinde Başar (1999:14),şunları belirtmektedir.

- a) Sınıf ortamının istenen davranışı sağlayabilir hale getirilmesi.
- b) Sınıf ikliminin olumlulaştırılması.
- c) Sorunların, ortaya çıkmadan önce tahmin edilmesi yoluyla istenmeyen davranışların önlenmesi.
- d) Sınıf kurallarına uyulmasının sağlanması.
- e) Yapılmış olan istenmeyen davranışların değiştirilmesi.

2.5.Sınıf Yönetiminin Rehberlik Servisi İle İlişkileri

Bazı davranış sorunları,öğretmenin okul yönetimi ve rehberlik servisi ile işbirliği içinde çalışmasını gerektirir.Esasen ilke olarak,öğretmenin her konuda okul yönetimi ve rehberlik servisi ile ilişki kurması beklenir(Aydın , 2000:162).

Rehberlik servisinin kurulduğu okullarda görevli psikolojik danışmanlar, öğrencilerin her yönüyle bir bütün olarak gelişmelerini desteklemek için çaba harcamaları gerekir. Ancak, psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin amacına ulaşabilmesi için psikolojik danışmanın tek başına çaba sarf etmesi yeterli

olamamaktadır. Öğretmenin ve okul yönetiminin desteği olmadan etkili bir rehberlik çalışmasından söz edilemez. Öğretmenlerin, yöneticilerin ve psikolojik danışmanların “işbirliği” içinde öğrencilerin kişisel gelişmelerine katkıda bulunabilmeleri için ön koşul, ortak bir rehberlik anlayışına sahip olmalarıdır. Başka bir deyişle, psikolojik danışmanın alanında becerikli olması rehberlik hizmetlerinin okulda başarıya ulaşması için yeterli olmamaktadır. Yönetici ve öğretmenlerin psikolojik danışmanlarla ortak ve yeterli bir anlayış içinde ekip çalışması yapmaları gerekmektedir(Akbaş,2001:35).

Öğretmen bazı davranış sorunlarını sınıf içinde çözebilir. Bunun dışında kalan yalancılık, okuldan kaçma, saldırganlık gibi bazı davranışlarda mutlaka okul rehberlik servisi ile işbirliği yapılmalıdır. Okullardaki sorunların çözümünde işbirliği olmazsa olmaz denilecek boyuta gelmiştir.

Öğretmenlerin rehberlik servisinde görevli eğitim uzmanları ile çalışma alışkanlığı kazanması, öncelikle kendisinin işbirliği için harekete geçmesine bağlıdır. Bazı durumlarda sorunsuz öğretmen görüntüsü vermek için problemlerin yansıtılmaması ,sadece bir meslek patolojisinin belirtisidir (Aydın ,2000:163).

Öğretmenler sorunların tespiti konusunda veya tespit edilen sorunların çözümünü belirleyip uygulama sürecinde de işbirliği yapılmalıdır.Sorunlu öğrencilerin izlenmesi ve bu öğrencilere yaklaşımı da sınıf öğretmeni ile rehberlik servisi uzmanları birlikte kararlaştırmalıdır.

Kepçeoğlu (2001) sınıf öğretmenlerinin okullardaki rehberlik servisleri ile işbirliğinin önemine şu şekilde vurgu yapmaktadır :

“Bütün öğretmenlerin,ortak çalışma ve işbirliği anlayışına bağlı olarak , okuldaki Psikolojik Danışma ve Rehberlik hizmetleri hakkında öğrencilere tanıtıcı bilgiler vermesi;onların bu hizmetlerden yararlanmalarını teşvik etmesi;kendi sınıflarında ve tüm okulda okul Psikolojik Danışma ve Rehberlik programının öngördüğü uygulamaları yapması; danışmanlarla yardımlaşarak

sınıflarının etkili bir öğrenme ve psikolojik sağlığa uygun ortamlar haline gelmesi için çaba göstermesi gerekmektedir.”

Sınıf yönetiminde öğretmenlerin tek başlarına başarı yakalamaları zordur.Bu nedenle bir işbirliği ve paylaşım gerekmektedir.Okulda sınıf yönetimine etkisi olan ilişkiler sayılırken öğretmen-öğretmen ilişkisi de sayılmaktadır.Sayılan bu ilişkide özellikle rehberlik servisi ile kurulacak ilişkinin sınıf yönetimine, dolayısıyla eğitimin niteliğine yansması önemli bir noktadır.

Rehberlik hizmetlerinin etkili bir şekilde amacına ulaşabilmesi için işbirliği içinde ve ortak bir anlayış çerçevesinde sunulması gerekmektedir.Okullardaki rehberlik hizmetlerinin sunulmasında okul psikolojik danışmanı (rehber öğretmen),okul müdürü ve müdür yardımcıları,sınıf rehber öğretmenleri ve diğer ders öğretmenleri aktif biçimde görev almaktadır.Ayrıca personelin yapacağı görevler Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliğinde açıklanmıştır ; ancak bu hizmetlerin alanında yetişmiş profesyonel bir uzmanın,yani okul psikolojik danışmanının koordinatörlüğünde yürütülmesi son derece önemlidir (Çam ,2003:49).

Program ve uygulamaları çerçevesinde okulların amaçlarına ulaşmasında en etkili profesyonel kişi öğretmen olmaktadır.Ancak,öğretmenin ,öğrencinin en üst düzeyde öğrenmesi ve gelişmesi için bütün bilgilere ve olanaklara sahip olması ve bunları öğrenciye aktarmasının olanak dışı olduğu açıktır.Okullarda öğrenciyi tanıma,anlama ve onun gelişmesine,büyümesine yardım çabaları,psikometrik ölçme araçlarının uygulanması,mediko-sosyal yardım ,eğitsel,kişisel duygusal ve mesleki rehberlik hizmetleri genellikle Öğrenci Kişilik Hizmetleri terimi ile anılmaktadır. (Özoğlu,1997:2).

Eğitimdeki başarının temel basamaklarından biri başarılı bir sınıf yönetimidir diyebiliriz.Başarılı sınıf yönetimi için gerekli bilgi ve donanımı öğretmenin tek başına sağlaması çok zor bir durumdur.Sınıf yönetiminde başarının sağlanması için öğrencinin tanınması ve öğrencinin çok yönlü ele alınması gerekir.Bunun için

şüphesiz okuldaki rehberlik hizmetleri ile öğretmenlerin işbirliği yapması gerekmektedir.

Sınıf yönetimindeki başarıda katkısı yadsınamayacak rehberlik hizmetlerinin okullarda algılanış boyutu da önemli bir noktadır. Rehberlik servisine okullardaki öğretmen ve idarenin bakış açısı rehberlik çalışmalarını ve dolayısıyla bunun sınıf yönetimine yansımaları önemli ölçüde etkilemektedir.

Özoğlu (1997) bu işbirliği ve rehberlik servisine bakışın önemini şöyle vurgulamaktadır :

“Öğretimi, öğretmen; yönetimi, eğitim yöneticisi; rehberliği ise Rehberlik Uzmanı (Psikolojik Danışman) yürütme durumundadır. Bu elemanların eğitim süreci içinde farklı rolleri ve görevleri bulunmaktadır. Farklı roller ve görevler farklı yetiştirmeyi de gerekli kılar. Söz konusu elemanların eğitimin amacı çerçevesinde rollerini yerine getirmelerinde bu amacın belirlediği ortak yaklaşım ve davranışları olması gerekmektedir. Yani, her öğretmenin veya eğitim yöneticisinin, odağında bireyi ve onun gelişimini alan Rehberlik görüşüne sahip olması bugünkü çağdaş eğitimin bir Gereğidir. Ancak bu, bütün öğretmenlerin Rehberlikte uzmanlaşmaları anlamına gelmez”.

Okullarımızdaki rehberlik servisleriyle işbirliği öğretmenlerimizin yetersizlikleri anlamına gelmemelidir. Buradaki işbirliğinin asıl amacı öğretimin daha başarılı olmasını sağlamak ,yani öğrenenin daha iyi ve etkili öğrenmesine yardım etmek, değişen ve gelişen koşullara göre okulun etkililiğini artırmak için Rehberlik Etkinliklerine ve programlarına gerek duyulmaktadır.

Öğrencinin okul ortamında yardım ihtiyacının giderilebilmesi için yönetim, öğretmen ve rehberlik hizmetleri bir bütünlükte beraberce ve uyum içinde olmalıdır. Öğrencinin ihtiyaçlarını giderilmesinde ders dışı olan birçok etkinlik

vardır.Bu ihtiyaç ve belki de sorunların giderilmesinde idare ve öğretmenlerin farklı bir yaklaşımı ,anlayışı gerekmektedir.Gerek öğrencinin ihtiyacının giderilmesinde gerekse sorunun çözümünde çok çeşitli yöntem ve araçlar gerekebilmektedir.Bunların sağlanmasında temel olan işbirliği ve bütünleşmedir.

Okul ortamında ve öğrenmenin olabildiği okul dışı hayatta başarının oluşabilmesi için işbirliği olmazsa olmaz diyebiliriz.Özellikle sınıf yönetiminde başarıya ulaşmada öğretmenler arasındaki işbirliği daha bir önem kazanmaktadır.Öğrenen olarak öğrencinin psikolojik ve psikososyal yönüyle bir kat daha fazla alana sahip okul rehberlik hizmetleri servisiyle diğer öğretmenlerin işbirliği başarıda ve bunu sınıf yönetimine yansımada daha bir önemlidir diyebiliriz.

Öğretmen –idare ve öğretmenler arasındaki işbirliği sadece öğrenci başarısının arttırılmasını getirmeyecektir.İşbirliğinin getirisi öğrencilerin okulda ve sınıfta kendilerini güvende hissetmelerini sağlayacak.Güvenli bir ortamda eğitim alan öğrenci her yönüyle gelişmesini de sağlıklı olarak gerçekleştirme imkanını yakalayacaktır.

2.6.Türkiyedeki Rehberlik Uygulamaları

Ülkemizde Rehberlik çalışmalarının başlaması veya rehberliğin ülkemizde ele alınması Amerika Birleşik Devletleriyle olan ilişkilerle başladığı görülmektedir. İkinci dünya savaşı ile bu ülkeyle ülkemiz arasındaki yakınlaşma sonucunda eğitimcilerimiz bu ülkeye gönderilmiştir. Aynı zamanda bu ülkeden uzmanlar ülkemize çağırılmıştır (Kuzgun,2000:20).

1948 yılında Ortaokul Programında “Okul öğrenciyi kendi yeteneklerinin sınırı içinde yüksek başarıya götürecek kılavuzluğu yapmalıdır” ifadesi ile rehberlik konusu okul programlarında ilk kez yer almıştır.

Jhon Ruffi ,Türkiye’de orta öğretimi incelemiş ve bu konuda rapor hazırlamıştır.Bu raporda;eğitim sistemimizin eksik yönleri,belli bir eğitim felsefesi ve amaçlarının saptanması ve bu felsefe ve amaçlara göre ülkenin bölgesel,mahalli özelliklerini ve ihtiyaçlarını dikkate alarak hazırlanacak müfredat programlarından bahsederken “ Öğrencilerdeki bireysel farklılıklara önem verilmesi” üzerinde durmuştur.Raporun kol faaliyetlerinden ve seçmeli dersler konulmasından bahseden bölümde,rehberlik ve psikolojik danışma çalışmalarına önem verilmesi konusuna da yer verilmiştir (Tuzcuoğlu,1995:61).

Türkiye’de rehberliğin eğitimin ayrılmaz bir parçası olduğu anlayışının 1950’li yıllardan itibaren kabul edildiğini söyleyebiliriz.

1949-1950 öğretim yılında ilk kez Gazi Eğitim Enstitüsünde “Eğitsel Danışma Bürosu” kurulmuştur. Bu büro haftanın iki günü Ankara Sarar İlkokulu ve İhsan Sungu İlkokulunda, iki günde Gazi Enstitüsünde başvuruları kabul etmiştir (Tuzcuoğlu,1995:61).

1950’lerde yurdumuzda rehberliğe karşı başlayan ilgi,rehberliğin “Eğitsel ve kişisel problemleri çözme” hizmeti olarak kavramlaştırılmasıyla belirlenecek bir gelişmeye öncülük etmiştir(Tuzcuoğlu,1995:60).

Bu yıllardaki rehberliğe ilişkin çalışmalar Milli Eğitim Bakanlığını da etkilemiştir.1955 yılında ise ilk “Rehberlik ve Araştırma Merkezi” Ankara’ da kurulmuştur (Poyraz,1993:2).

Rehberlik alanındaki 1951-1956 yılları arasındaki gelişmeleri Ülkü şu şekilde sıralamaktadır

“1) 1951-1953 öğretim yılında altı ilimizin ,eğitimde Rehberlik çalışmalarını başlatmak üzere pilot bölge olarak seçilmesi ; bu illerde Rehberlik kurullarının oluşturulması,seminer,konferans ve kursların düzenlenmesi.

2) 1953 yılında Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Dairesine bağlı olarak Test ve Araştırma Bürosunun kuruluşu.

3) 1953-1954 öğretim yılında yüksek öğretim kurumları arasında ilk olarak Gazi Eğitim Enstitüsü Özel Eğitim Şubesinin programlarda “Rehberlik “dersinin yer alması.

4)1954 yazında İstanbul-Kandilli’de Milli Eğitim Bakanlığı temsilcileri,bazı önemli illerin Milli Eğitim Müdürleri,okul yöneticileri ve öğretmenlerin katıldığı “Eğitim Sistemimizde Rehberliği Engelleyen Etmenler “ konusunu işleyen bir toplantı düzenlenmesi.

5) 1955 yılında İstanbul Atatürk Kız Lisesinde ve 1956 yılında Ankara’da Deneme Lisesinin Rehberliği esas alan bir eğitim anlayışı ve programı ile çalışmalarına başlaması.

6) Kuruluş Çalışmaları 1955 yılında Ankara’da başlatılmış olan Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinin İstanbul’dan başlamak üzere altı ilde kurulması.

7) Rehberlik ve Psikolojik Danışma konusunda Amerika’da uzmanlık öğrenimi yapmış bazı elemanların 1953 yılından itibaren yurda dönmeye başlamaları.

8) Rehberlik konusunda telif ve tercüme yayımların yapılmaya başlanması.”
(Aktaran : Özoğlu,1997:50)

Rehberlik konusunun ilk ele alındığı şura 7.Milli Eğitim Şurasıdır.1962 yılında toplanan bu şurada liselerin çok amaçlı olması benimsenmemiş, üniversiteye hazırlayan kurumlar olarak kalmalarına karar verilmiştir.7.Milli Eğitim Şurasında şu ifade yer almıştır. “ Aynı yaşta ve aynı sınıfta bulunan bütün çocuklardan aynı anlayış, maharet ve kabiliyetleri bekleyemeyeceğimiz, bugün açık bir hakikattir ve bu durum ne olursa olsun, öğrenci için bir kusur olmaktan çıkmıştır”
(Tuzcuoğlu,1995:63)

Rehberlik hizmetleri açısından bir dönüm noktası olan ve 1970 yılında toplanan VIII.Milli Eğitim Şurası’nda orta ve yüksek öğretimde ,iktisadi kalkınma ve sosyal gelişme için gerekli insan gücü yetiştirmek üzere öğrencileri ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitmenin önemi vurgulanarak,lise birinci sınıfların “yöneltme sınıfları” olarak kabul edilmesi öngörülmüştür.(VIII:Milli Eğitim Şurası,1992)Bu Şurada alınan kararlardan büyük bir kısmı Milli Eğitim

Bakanlığı'nca benimsenerek 1970-1971 eğitim ,öğretim yılında uygulamaya konulmuştur(Akbaş,2001:2).

1974 yılında toplanan IX.Milli Eğitim Şurası'nda rehberlik hizmetleri ayrıntılı bir şekilde ele alınmış ve aşağıdaki hususlar üzerinde durulmuştur.

- 1.Her okulun yıllık rehberlik hizmetleri programlarını hazırlaması,
- 2.Her öğretmenin çalıştığı okulun yıllık rehberlik hizmetleri programı doğrultusunda kendi uyacakları programları oluşturması,
- 3.Okul müdürlerinin rehberlik hizmetleri programının yürütülmesini denetlemeleri ve rehberlik hizmetleri karşılığında öğretmenlere üç saat ek ders ücreti ödenmesini sağlamaları gibi konular üzerinde durulmuştur.(IX.Milli Eğitim Şurası,1992).

1981 yılında toplanan X.Milli Eğitim Şurası'nın gündemi, Türk Milli Eğitim Sistemi, bu sistemin bütünlüğü içinde yer alan eğitim programlarının özelliği, öğrencilerin programa gelişini düzenleyen kurallar ve öğretmen yetiştirme konuları oluşturmuştur.

X.Milli Eğitim Şurası, eğitim sisteminde yönetim boyutu için yeni bir örgütlenme modelini önermiş ve bu modelin ışığı altında okul, ilçe, il, bakanlık düzeylerinde oluşturulan dört eğitim yönetimi düzeyinin görevlerini, yetkilerini, örgüt ve işleyişini belirlemiştir. Yönetimin görevleri ve yetkileri aşağıda belirtilen beş düzeyde ve belli başlı beş alanda toplandığı gözlenmektedir.

1. Eğitim programları,
2. Öğrenci hizmetleri,
3. Personel hizmetleri,
4. Yapım, onarım, donatım ve araç işleri
5. Bütçe işleri

Öğrenci hizmetlerinin kapsamına, eğitime başlayacak öğrenciler ve eğitim süreci içinde olan öğrenci işleri girmektedir. Öğrenci hizmetlerinin başlıca görevi; eğitilecek olan çocuk, genç ve yetişkinin sayım, kayıt, kabul, devam, sınıf geçme, program seçme, başka programa geçme, belge, diploma, beslenme, sağlık, rehberlik, özel eğitim, eğitsel çalışmalar ve benzeri işleri planlamak, örgütlemek, denetlemek ve değerlendirmek; bu alanda gereken kararları vermek ve iletişimi sağlamaktır (Doğan,1990:50).

XI.Milli Eğitim Şurası'nda ele alınan ve rehberlik açısından önemli olan bir diğer konu ise rehberlik personelinin nasıl yetiştirileceğidir.Buna göre üç şekilde yetiştirilmesi karara bağlanmıştır.

1.Lisans Düzeyi: 4 Yıllık program

2.Rehberlik Sertifikası: Üniversitelerin Psikoloji, Eğitim, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümlerinde veya hizmetiçi eğitimle verilecek bir program.

3.Mezuniyet Sonrası Eğitim Düzeyi:

a) Bilim Uzmanlığı: Yaklaşık iki yıllık bir program

b) Doktora Düzeyi: Bilim uzmanlığı üzerine yaklaşık 2-3 yıllık program.

c) İş başında yetiştirme: Sürekli bir programla alandaki danışman ve sınıf öğretmenlerinin yetiştirilmesi.

Bu Şurada rehberlik personelinin sayısı belirlenirken öğrenci sayısının dikkate alınması ve ortalama 200 öğrenciye 1 danışman düşecek şekilde planlanması da karara bağlanmıştır(Tuzcuoğlu,1995:68).

18-22 Temmuz 1988 tarihinde toplanan XII.Milli Eğitim Şurası'nda ;sınıf öğretmenliği uygulamasının her yaş grubunun gereksinimlerine göre ayrı ayrı değerlendirilmesi,ortaöğretimin bütün öğrencilerinin ilgileri ve yetenekleri doğrultusunda hem mesleğe hem de yüksek öğretime hazırlanması,öğrencilerin istek ve yetenekleri ile ülkenin kalkınma ve büyüme gereksinimleri arasında denge sağlanmasına yönelik kararlar alınmıştır.Alınan bu kararlar sınıf öğretmenlerini rehberlik hizmetlerinin ayrılmaz bir parçası durumuna getirmiştir(Akbaş,2001:3).

Okullardaki psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin uygulanmasıyla ilgili personelin görev tanımları 1985 yılında yürürlüğe giren rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği'nde ayrıntılı olarak ifade edilmektedir.Bu yönetmelikte psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin uygulanmasında müdür,müdür yardımcıları,rehber öğretmen(Psikolojik danışman),sınıf öğretmenleri ve diğer öğretmenlerin görevlerinin olduğu görülmektedir.Bu yönetmelikte okullarda görevlendirilen psikolojik danışmanlar rehber öğretmen kadro ünvanıyla görev yapmaktadırlar(Akbaş,2001:4).

Rehberlik kavramının gelişmesinde Milli Eğitim Şuralarının etkisinin olduğunu söylemek doğru bir tespit olacaktır.Her Şurada rehberlikle ilgili doğrudan veya dolaylı ifadelere yer verilmiştir.Şüphesiz ki alınan kararlar veya yapılan çalışmalar gelişmelere etki etmiştir.Yapılan iyi niyetli çalışmaların katkıları yadsınamaz.Tüm çalışmalara rağmen rehberliğin ülkemizde birçok yönden olması gereken yerden biraz uzak olduğunu söyleyebiliriz.

2.7.Rehberlik

Rehberlik, sunuluş biçim ve amacına göre çok farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Bu tanımlardan bazıları şu şekildedir.

Bireyin en verimli şekilde gelişmesini ve doyum verici uyumlar sağlamasında gerekli olan tercihleri,yorumları planları yapmasına ve kararlar vermesine yarayacak bilgi ve becerileri kazanması bu tercih ve kararları yürütmesi için, bireye yapılan sistemli ve profesyonel bir yardımdır(Altıntaş,2003:5).

Tan'ın(1992) aktardığına göre bir gurup yazar (Lefever,Turrell ve Weitzel,1950) rehberliği şu şekilde tanımlamıştır :

“Gencin kendi hayatına hedef ve yön verme gücü geliştirmesine yardım eden ve demokratik toplumumuza kendine özgü katkılar yaparken

zengin bir kişisel yaşantı kazanmasını sağlayan eğitim oluşumunun sistematik ve organize edilmiş tarifidir.”

Kepçeoğlu (2001)incelediği tanımlar sonucunda rehberliği şu şekilde tanımlamaktadır :

“Rehberlik,kendini anlaması problemlerini çözmesi,gerçekci kararlar alması,kapasitelerini kendine en uygun düzeyde geliştirmesi,çevresine dengeli ve sağlıklı bir uyum yapması ve böylece kendini gerçekleştirmesi için uzman kişilerce bireye verilen psikolojik yardımlardır.”

Rehberliğin yukarıdaki tanımlarından ve diğer tanımlardan bazı sonuçlar çıkarmak mümkündür. Genellikle tanımlarda bir yardım, birliktelik ve seçenek sunmayla birlikte bireye sorun çözmedeki bireysel potansiyel ve istek ön plana çıkmaktadır.

Rehberlik tanımlarında geçen ifadelerden de anlaşıldığına göre rehberliğin sunuluş zamanlaması da önemlidir. Burada rehberlik bir sorun çözme süreci gibi tanımlanmaktadır. Bir diğer tanımlama sonucu da sorun öncesi veya yaşam sürecindeki rehberliktir.

Bizim buradan çıkardığımız sonuç ;rehberlik yaşamın her aşamasında gerekli ve ihtiyaç duyulan bir unsurdur.

Okullarımız ve öğrencilerimiz açısından rehberlik son yıllarda daha gerekli ve ihtiyaç duyulur hale gelmiştir.Rehberliğin ihtiyaç olması konusunda Akbaş(2001:13)yaptığı araştırmada şu sonuçlara vardığını ifade etmiştir.

1. Günümüzde teknolojik alandaki gelişmeler toplumların politik,sosyal ve kültürel yapısını etkilemektedir.Bu etkileşim sonucunda bireyler karar verme ve uyum göstermede zorlanmaktadır.Burada bireyin yardıma ihtiyacı vardır rehberliğe gereksinim duymaktadır.
2. Kırsal alandan göçle yer değiştiren öğrencinin aile ve çevredeki değişimden etkilendiğinden psikolojisi olumsuz etkilenecek ve bu

okul başarısını yakından ilgilendirmektedir.Burada rehberlik öğrenciye yardım alanında gereklidir.

3. Aile yapısı,kişisel sorunlar,madde bağımlılığı ve şiddet gibi durumlarda da rehberlik bireye gereklidir.Özellikle günümüzdeki okullardaki şiddet olaylarında rehberliğin gerekliliği ve önemi bir kat daha artmaktadır.
4. Toplum kalkınmasında kaliteli yetişmiş bireyler önem kazanmaktadır.Bireylerin yetenek ve yetiştirme potansiyellerine göre işe yerleştirilmesinde ,bireylerin tanınabilmesinde rehberlik zorunludur ve gereklidir.
5. Özellikle okullarda öğrencilerin sınavlar,yönlendirme,gelişim özelliklerini tanımada,çeşitli duyguların tanınmasında ve okul yaşamının çeşitli açılardan bilinmesinde rehberlik gereklidir.
6. Öğrencilerimizin boş zaman değerlendirme alışkanlıkları kazanmasında okulun ve dolayısıyla rehberliğin önemli rolü vardır.

Yukarıdaki araştırma sonucu maddelerinden de anlaşılacağı üzere rehberlik özellikle araştırmamızla ilgili olarak okullarımızdaki öğrencilerimize yaşamı tanıtmada çok gereklidir. Sağlıklı bir kişilik ve toplum yetişmesinde özellikle öğrencilik yıllarında bireylere verilecek rehberlik daha bir önem kazanmaktadır.

2.8.Müşavirlik / Konsültasyon Hizmeti

Rehber öğretmen(danışman) ile birlikte çocukla ilgili tüm kişilerin işbirliği içinde,çocuğun gelişmesine ve eğitimine yönelik olarak kurulan bir yardım ilişkisi olarak tanımlanan konsültasyon çalışmaları,ilköğretimde rehber öğretmen ile öğretmen ve/veya ana baba ve /veya yönetici işbirliği içinde gerçekleşen çalışmalardır(Akman,1992:319).

Rehber öğretmen tarafından yönetilen öğrenci inceleme grupları da konsültasyon adını alır.Öğretmen ve velilerden oluşan gruplarda genellikle bir uzmanın yönlendirmesiyle çocukların davranışlarını daha iyi anlamayı amaçlayan çalışmalar yapılır.

Bu tür çalışmalarda;çocuğun gelişim dönemleri,bu dönemlerin tipik özellikleri ve yaşanması muhtemel sorunlar kişilere tanıtılır.Çalışmalar gerek velilere gerekse öğretmenler için doyurucu olmalıdır.Çünkü çocukların davranışları daha iyi anlaşıldıkça,çocukların çevrelerini kontrol eden yetişkinlerin davranışları olumlu yönde değişmektedir.

Araştırmalar ortaya koymuştur ki konsültasyon çalışmasında okul müdürü,öğretmen,danışman ve gerektiğinde öğrenci velileri birlikte çalışmalıdır.Bu işbirliğinde eğer bir problem üzerinde duruluyorsa çocuğun probleminin kaynağı araştırılmalıdır.Çocukla ilgili tüm kişiler karşılıklı fikir alışverişi yapmalı,problemin kaynağı ve alınacak tedbirler konusunda ortak görüş birliğine varılmalıdır.

2.9.Okullardaki Rehberlik Hizmetleri

Rehberlik hizmetleri eğitimin her aşamasında çeşitli nedenlerle gereklidir. Bunlardan bazılarını şöyle sıralayabiliriz:

Rehberlik hizmetleri öğrenciye okulların değişiminde ve okul çeşitlerinin değişiminde, öğrencinin değişiminde gereklidir. Dolayısıyla öğrencinin geleceğiyle ilgili kararlar almasında rehberlik hizmetleri gereklidir. Bunu yanında ülkemizde hızla artan sınıf tekrarlarının artmasında rehberlik hizmetleri gereklidir. Ülkemizdeki demokratik eğitim anlayışının gelişmesi ve yerleşmesi içinde rehberlik hizmetleri gereklidir. Hızlı değişime paralel olarak değişen boş zaman değerlendirme, ailevi, sosyolojik ve felsefi nedenler, inanç ve değer hükümleri gibi birçok nedenden dolayı rehberlik hizmetleri gereklidir(Tan,1992:92).

Rehberlik hizmetleri,doğrudan doğruya öğrenciye yönelik ve dolaylı olarak da hizmetlerin etkililiğini artırmaya yönelik olarak öğrenciyle ilgili kişi ve kurumlarla yürütülen kapsamı oldukça geniş bir hizmetler bütünüdür(Çam,2003;48).

Sınıf yöneticisi,öğreticiliğin yanında öğrenciye rehberlik de yapabilmelidir.Bu nedenle sınıf yöneticisinin rehberliğin temel ilkelerini bilmesi gerekir.Sınıf yöneticisi rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi için yönetici ve uzman kişilerle işbölümü yapmalı ve yakın işbirliği kurmalı.Rehber öğretmenden en verimli şekilde nasıl yararlanacağını bilmeli (Erdoğan 2000:141).

Ülkemizde, eğitimde rehberlik dolayısıyla rehberlik hizmetlerinin 1950 yılından sonra Marshall yardımıyla başladığından bahsedebiliriz Bu dönemde Türkiye'ye gelen Amerikalı uzmanlar bu konuda çalışmalar yapmışlardır(Tan,1992:35).

Rehberlik servisleri ülkemizde son yıllarda yaygınlaşan bir hizmettir. Tüm dünyada psikolojinin yaşamdaki önemi anlaşıncı okullara bu konuda Rehberlik ve Psikolojik Danışma servisleri kuruldu. Ülkemizde genellikle okullarımızdaki bu servisler rehberlik servisi,rehberlik hizmetleri servisi veya Rehberlik ve Psikolojik Danışma servisi adını almıştır.

Bu hizmetin veriliş şekil,işlem ve çalışmaları Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik Ve Psikolojik Danışma Hizmetler Yönetmeliğinde belirtilmiştir.

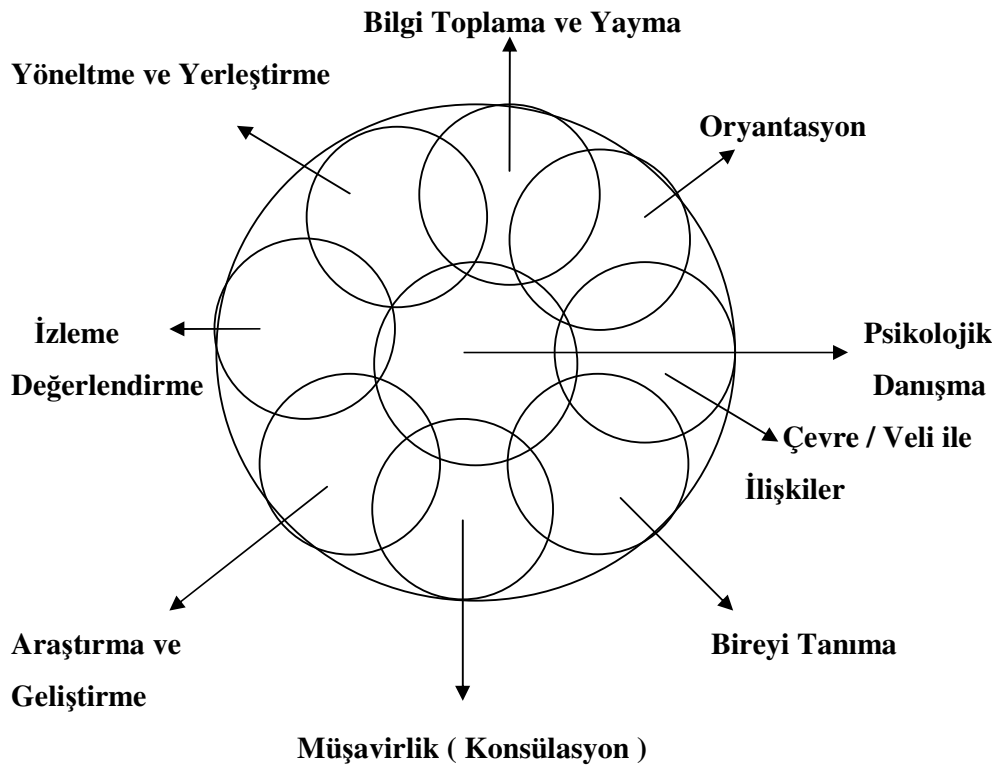
Rehberlik hizmetleri çeşitli şekillerde verilmektedir.Bunlar :

- ✓ Psikolojik Danışma,
- ✓ Oryantasyon,
- ✓ Bireyi Tanıma,
- ✓ Bilgi Verme,
- ✓ Müşavirlik,

- ✓ Yerleştirme,
- ✓ İzleme ,Değerlendirme,Araştırma(Kuzgun,1992:7).

Rehberlik hizmetleri,öğrencinin her yönüyle tüm olarak gelişmesini ve böylece onun kendini gerçekleştirmesini amaçlayan psikolojik yardım hizmetlerini kapsadığı için bu hizmetlerin bir bütünlük içinde verilmesi gerekir(Yeşilyaprak,2003:9).

Rehberlikteki hizmet alanlarını Yeşilyaprak (2003:9) aşağıdaki şekille ifade etmiştir.

Sekil 2:Rehberlik Hizmeti Alanları

Kaynak:YEŞİLYAPRAK,Binnur.Eğitimde Rehberlik Hizmetleri.2003.s.9.

Yukarıdaki şekilde belirtilen rehberlik hizmetleri alanlarını şöyle açıklayabiliriz.

2.9.1.Psikolojik Danışma Hizmetleri

Okullarda psikolojik danışma hizmetinden, çeşitli uyum sorunlarını çözmek isteyen, başarısızlık,karar verme güçlüğü vb. problemleri olan öğrenciler kendilerini tanımak ve geliştirmek için başvurabilir.

Psikolojik danışma hizmeti, rehberlik hizmetlerinin merkezini oluşturur.Bir diğer ifade ile tüm diğer rehberlik hizmetleri,psikolojik danışma anlayışı ve yaklaşımı içinde verilmelidir(Yeşilyaprak,2003:10).

2.9.2.Oryantasyon Hizmeti(Yeni Ortama Alıştırma)

Öğrenci açısından bu hizmet daha çok öğrencinin okula,okul kurallarına,çeşitli ihtiyaçlarını karşılamaya,arkadaşlarına,öğretmenlerine,çevreye ve yeni yaşam koşuluna uyum sürecinde verilen rehberlik hizmetidir.Bu hizmetin planlı ve programlı yapılması daha yararlı sonuçlar doğurabilmektedir.

2.9.3.Bireyi Tanıma Hizmeti

Okullarda öğrencilere verilecek hizmetlerin veya eğitimin başarılı olması için öğrencinin çok iyi tanınması gerekir.Öğrencideki öğrenme şekli, yetenekleri, özellikleri,güçlü ve yeterince gelişmemiş yönlerinin bilinmesi gerekir.Aile durumu,başarı düzeyi,ilgileri ve beklentisi bilinen bireye, şüphesiz ki daha iyi hizmet verilecektir.Bu bilgiler öğrencinin gelişimini takip ve en önemlisi ona yardım için de gereklidir.Bu bilgiler ışığında öğrenciye daha iyi ve yararlı yardımlarda bulunarak kendini gerçekleştirmesinde başarı yakalanabilir.

2.9.4.Bilgi Toplama ve Yayma Hizmeti

Bilgi toplama hizmetleri öğrencinin gerek duyabileceği her türlü bilgiyi onun yararlanmasına sunmak için yapılan çalışmalardır. Öğrencinin ihtiyacı olan bilgilerin toplanıp öğrenci hizmetine sunmak ona güvenli ve sağlıklı bir ortam sağlar.Özellikle mevcut eğitimleri sonucunda gidecekleri bir üst kurumlar hakkında bilgi öğrenciler için çok önemlidir.İlköğretim okulları için liselere giriş şartları,nitelikleri,bu liseleri bitirince çalışma yer ve şartları ve diğer bilgiler öğrencinin gereksinim duyacağı bilgilerdir.

Öğrencilere çevredeki kurum ve kuruluşlar hakkında bilgi vermek,sosyal ve kültürel etkinlikler hakkında bilgi vermek onların sosyal gelişimine yardımcı olacaktır.

2.9.5.Yönelme ve Yerleştirme Hizmetleri

Öğrencinin yetenek ve beklentilerinin bilinmesi muhakkak ki onun mutlu olacağı bir alanda yaşamasına katkı sağlayacaktır.Bu bilgiler doğrultusunda öğrenciye uygun bir eğitim alanı seçmek ,uygun işe yerleşmesini sağlamak ve kendine uygun mesleğe sahip olmasında yardımcı olacak bir hizmettir.

Okul içi ya da dışı bir sosyal etkinliğe yönelmesi,psikolojik danışma hizmetinden yararlanması için teşvik edilmesi,seçmeli derslerden kendi gelişimine yardımcı olacak alanları seçmesi eğitim sırasında uygun kısa süreli iş,staj,uygulama alanlarına yönelmesine ve yerleşmesine yardım edici bütün çalışmalar bu hizmetin içine girer(Yeşilyaprak,2003:13).

2.9.6.İzleme ve Değerlendirme Hizmetleri

Okuldan mezun olan öğrencilerin ne işler yaptığı,verilen hizmete uygun iş alanlarında çalışıp çalışmadığının bilinmesinde fayda vardır.Öğrencilerin ne kadarı aldıkları eğitime uygun işte çalışıyor,ne kadarı üst eğitime devam ediyor tüm bunların değerlendirilmesi gerekir.Bu izleme ve değerlendirme hizmetlerinin bir

başka boyutu da okulda verilen hizmetlerin ne denli başarıya ulaştığının da bir göstergesidir.

2.9.7.Müşavirlik (Konsültasyon)Hizmeti

Okulda verilen rehberlik hizmetlerinin başarılı olabilmesi sadece rehber öğretmen çabasıyla olacak bir başarı değildir. Bu hizmetlerin verilmesinde rehberlik uzmanı, öğretmenler, okul idaresi ve belki de çevrenin işbirliği gereklidir. Okuldaki bu işbirliğinin, yardımlaşma ilişkisinin genel adı müşavirlik hizmeti olarak adlandırılmaktadır.

Okuldaki yönetici ve öğretmenlerin daha yeterli ve ortak bir rehberlik anlayışına sahip olunması ve tüm imkânların bu anlayışa uygun bir biçimde kullanılmasını sağlamaktır (Onur,1997:15).

Kepçeoğlu(2001)'na okullarda konsültasyon hizmetleri içinde sayılabilecek çalışmalardan bazıları şunlardır;

1. Sınıfların öğrenme ve psikolojik sağlığa daha uygun ortamlar haline getirilmesi için öğretmenlerle yardımlaşma,
2. Öğretmenlerden beklenen sınıf içi rehberlik uygulamalarında öğretmenlerle yardımlaşma,
3. Öğrencilerini daha iyi tanımak isteyen ve bu amaçla bazı psikolojik danışma ve rehberlik araçları geliştirip uygulamak isteyen öğretmenlere yardım etme,
4. Öğrenme ve çalışma güçlükleri,özel ihtiyaçlar ve problemleri olan öğrencilerini tanımak ve bunlara yardım etmek isteyen öğretmenlerle işbirliği yapma,
5. Eğitsel kol çalışmalarını programlama ve sürdürmede kol sorumlusu öğretmenlerle yardımlaşma,
6. Sınıf öğretmenleri ile işbirliği yapma

7. Okulda düzenlenecek çeşitli toplantılarda okuldaki psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri hakkında tanıtıcı bilgiler verme ve bu hizmetlerden yararlanma yollarını açıklama(Kepçeoğlu,2001:125)

Okullardaki rehberlik uzmanının, kendi uzmanlık alanında sahip olduğu bilgi ve becerilerini öğretmen, veli ve yöneticilerin hizmetine sunması, onların bu konuda kendilerini geliştirmelerine yardımcı olması, ortak ve yeterli bir rehberlik anlayışının gelişmesine çaba harcaması müşavirlik hizmetlerinin kapsamına girer(Yeşilyaprak,2003:14).

Rehberlik hizmetleri verilirken bilinmesi gereken önemli ilkeler vardır.Bu ilkeler rehberliğin benimsenmesi,rehberliğe inanılıp güvenilmesinde ve belki de rehberliğin amacına ulaşmasında önemli katkılar sağlayacak noktalardır .Bu ilkeleri Kuzgun(1992:4) şu şekilde sıralamıştır

- Her birey seçme özgürlüğüne sahiptir ve saygıya değer bir varlıktır
- Rehberlik hizmetlerinden yararlanma gönüllülüğü gerektirir
- Rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde gizlilik esastır
- Rehberlik hizmetlerinin etkili biçiminde gerçekleştirilmesi tüm ilgililerin katılım destek ve işbirliğini gerektirir
- Rehberlik hizmetleri tüm öğrencilere yöneliktir
- Rehberlik hizmetleri öğrencilerin tüm yönleriyle gelişmelerine yöneliktir
- Rehberlik hizmetlerinden tüm hayat boyunca yararlanılabilir
- Rehberlik hizmetlerinde bireysel farklılıklara saygı esastır
- Rehberlik hizmetlerinde toplumsal sorumluluk da ihmal edilmez
- Rehberlik hizmetleri planlı,programlı,örgütlenmiş bir biçimde ve profesyonel bir düzeyde sunulur
- Her okulun rehberlik ihtiyaçları birbirinden farklıdır
- Rehberlik hizmetleri eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır.

Okullarımızdaki rehberlik hizmetleri sunulurken öğrencilerin rehberlik hizmeti

sunan kişilerin özelliklerine yönelik değerlendirilmeleri de önemli bir noktadır.

Özabacı,İşmen ve Yıldız'ın (2004) aktardığı araştırmada öğrenciler şu noktalara değinmişlerdir :

Öğrenciler anlayışlı, dile hakim,duyarlı, empatik,esnek,güvenilir,iletişim kurabilen,kendisiyle barışık,mesleğini seven,önyargısız,sabırlı,sır tutan,yargılamayan bir danışman için son derece önemli özelliklerde kendilerini düşük algılamakta,diğer bir ifade ile yetersiz görmektedirler.

Öğrenciler yukarıda sayılan özellikler konusunda rehberlik hizmeti sunanları yetersiz görmektedirler.Bu özellikler okullardaki rehberliğin benimsenmesinde önemli ip uçları vermektedir.

Rehberlik hizmetlerinin sunulduğu yerlerde rehberliğin çeşitli amaçları bulunmaktadır.Bu amaçlar doğrultusunda o yerlerde rehberlik hizmetleri verilmektedir.İlköğretim okullarında rehberliğin amaçlarını genel başlıklar altında saymak mümkündür.Bu amaçları Kuzgun (1992:2) şu şekilde sıralamıştır:

- Verimli çalışma ve sınav becerileri
- Zamanı iyi kullanabilme
- Etkili karar verme ,problem çözme ve plan yapma becerileri
- Kendini tanıma ve kendini kabul
- Etkili iletişim becerileri
- Meslekleri tanıma
- Kendi yetenek,ilgi ve kişilik özellikleri ile öğrenme konuları ve meslekler arasında bağ kurabilme
- Öğrenme ve çalışmaya yönelik olumlu tutumlar
- Kendini anlamada
- Kendine karşı sorumlu olma anlayışında
- İş ve eğitim dünyasını anlamada
- Karar vermede

- İnsan davranışını anlamada (özellikle başkalarıyla olan ilişkilerde)
- Hayatın, özellikle başkalarıyla olan ilişkilerde ilgi,beklentilerine ya da gereklerine uyum sağlamada
- Yüksek idealleri başarma ile ilgili değerlerinde.

2.10.İlköğretim Okullarındaki Rehberlik Servisleri

Bir okulda öğretim faaliyetleri dışında öğrencilerin gelişimine uygun ortam sağlamak,karşılaşılan güçlükleri gidermek ve gerekli önlemleri almak için bazı hizmetler sunulmaktadır.Bu tür hizmetler okullarda kurulan Rehberlik ve Psikolojik Danışma Servisi tarafından yürütülmektedir(Çam,2003:48).

İlköğretim okullarında rehberlik servisleri Öğrenci Kişilik Hizmetleri adı ile de ifade edilmektedir.Rehberlik servisi,öğrenci kişilik hizmetleri,rehberlik ve psikolojik danışman ve rehber öğretmen gibi ifadeler temelde okul rehberlik işlerini ifade etmektedir.

Okullarımızdaki rehberlik servisleri çağdaş eğitim anlayışının örgün eğitim etkinlikleri içine katmayı zorunlu gördüğü profesyonel bir hizmetler grubudur.

Okullarımızda ,öğrenciye öğretim çalışmalarından ayrı,sınıf öğretimi dışında sağlanan ve onun kişiliğinin duygusal ve toplumsal yanları ile sağlıklı bir şekilde gelişmesine hizmet eden etkinlikleri kapsayan hizmetlere Öğrenci Kişilik Hizmetleri denir(Yeşilyaprak,2003:4).

Öğrenci Kişilik Hizmetlerinin kapsamını incelediğimizde bu hizmetlerin bireyin bir bütün olarak geliştirilmesini sağlayacak ortamı hazırlayarak onun kişisel gelişim ve gerçekleşim ihtiyaçlarının karşılanmasına yardımcı amaçladığını söyleyebiliriz(Tan,1993).Bu hizmetler içinde Rehberlik,bireyin gelişmesine doğrudan doğruya yani bireysel olarak yardım etme işidir(Tan,1992) .

Öğrencilere verilen bu hizmetin uzman kişilerce verilmesi ve bu hizmetin sunumu sırasında öğretmen, idare ve diğer ilgili kişilerle işbirliği önemlidir. Hizmetin verilmesinde profesyonellik ve işbirliği başarıda önemli katkı sağlayacaktır.

Okullardaki rehberlik servisleri sadece bireye zihinsel ve psikolojik yönden değil, toplumsal ve duygusal yönden de hizmet vermelidir.

Okulun bireyi zihinsel olduğu kadar toplumsal ve duygusal yönlerden de ele alarak, zihinsel olmayan etmenlere de yer verecek bir düzende bireyin kişiliğinin gelişmesine yönelik çalışmalarını sürdürmesi gerçeği ortaya çıkmaktadır (Özoğlu, 1997:19).

2.10.1. İlköğretim Okullarındaki Rehberlik Servisleri ve Öğretmen İlişkileri

Rehberlik hizmetlerinin etkili bir şekilde amacına ulaşabilmesi için işbirliği içinde ve ortak bir anlayış çerçevesinde sunulması gerekir. Okuldaki rehberlik hizmetlerinin sunulmasında okul psikolojik danışmanı (rehber öğretmen), okul müdürü ve müdür yardımcıları, sınıf rehber öğretmenleri ve diğer ders öğretmenleri aktif biçimde görev almaktadır. Ayrıca personelin yapacağı görevler Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliğinde açıklanmıştır (Çam, 2003:49).

Okullarda rehberlik hizmetleri sadece danışman (rehber öğretmen) tarafından yürütülemeyecek kadar kapsamlıdır. Öğretmenlerin rol almadığı hiçbir rehberlik hizmeti, rehber öğretmen ne kadar başarılı olursa olsun, asla etkili olamaz. Bir okulda rehberlik örgütünün kurulması öğretmenlerin rehberlik sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Tersine iyi bir rehberlik uygulamasında öğretmenin rolü daha da önem kazanır (Kuzgun, 1997:11).

Türk Milli Eğitiminin Amaçları ile değişik okulların kuruluş amaçlarına uygun ,ferdi davranışlarda kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişmeyi meydana getirmesi süreci olarak tanımlanan eğitimi;görev kabul etmiş tüm eğitim personeli tarafından,rehberlik,okuldaki bütün personeli kapsayan yönetici ve öğretmenlerin müşterek sorumluluğu altında yürütülen bir faaliyettir.Okuldaki bütün görevliler rehberlik çalışmalarına katılmakla yükümlüdürler.İlkelerine uyularak ele alınması öngörülmektedir(Kantarıcıoğlu,1987:68).

Her şubedeki öğrencilerin rehberlik hizmetlerinden sorumlu olan sınıf rehber öğretmenleri,okul için hazırlanan yıllık rehberlik programı doğrultusunda sorumlu oldukları öğrenciler için yıllık rehberlik hizmetleri çalışma planını hazırlarlar.Bu aşamada psikolojik danışmanla ve diğer öğretmenlerle işbirliği içinde çalışmak ve önerilerini almak gerekir(Çam,2003:52).

Öğretmenler ders konusunda, öğrenciler ve aileler ile ilgili konularda ve eğitimin diğer tüm parçalarının olduğu yerde rehberlik servisiyle işbirliği yaparlar.Bu işbirliği sürecinde rehberlik servisinin bilgisinden,okuldaki rolünden ve değişimlerden haberdar olma yönünden öğretmenler faydalanır.Öğretmenlerin aynı zamanda işbirliği sürecinde rehberlik servisinden birçok yönden beklentileri oluşmaktadır.

Öğretmenlerin ,olumlu bir sınıf atmosferi oluşturma dışındaki,okul rehberlik hizmetleri ile ilgili diğer görevleri:

- Okul rehberlik programının planlanması,geliştirilmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili etkinliklere katılmak
- Okul rehberlik kuruluna katılmak
- Sınıfında rehberlik hizmetlerinde kullanılabilecek materyali sağlamak
- Öğrencilerin rehberlik ihtiyaçlarını ve bunların ne ölçüde karşılandığını belirlemek
- Çeşitli problemleri olan öğrencileri belirleyerek bunları rehberlik servisine sevk etmek
- Öğrencileri rehberlik hizmetlerinden yararlanmaları yönünde teşvik etmek

- Rehberlik hizmetleri ile ilgili hizmet içi eğitim etkinliklerine aktif olarak katılmak
- Her bir öğrencinin bilişsel,duyuşsal,sosyal ve fiziksel güçleri ile desteğe özel ilgiye ya da dikkate ihtiyaç duyduğu alanları ile ilgili ulaşabildiği tüm bilgileri toplamak ve bunları kullanmak
- Gerek öğrencilere gerekse velilere yönelik olarak,okul rehberlik programında yer alan önleyici,geliştirici ve bilgi verici grup rehberliği etkinlikleri konusunda beceri ve deneyim kazanmak ve rehber öğretmenle işbirliği içinde bu etkinlikleri yürütmek.

Öğretmenler,okulda öğrencileri en iyi tanıyan,onlarla en yoğun iletişim kuran ve karşılıklı saygı ve güvene dayalı ilişkiler geliştiren kişilerdir.Ayrıca rehberlik servisi ile öğrenciler arasında adeta bir köprü görevi görürler.Öğretmenlerin öğrencilerle çok daha sık iletişimde bulunmalarının doğal bir sonucu olarak neredeyse onların sorunlarını ilk hisseden kişi olarak bu tür öğrencileri tespit etme ve okul rehberlik servisine havale etme gibi bir görevleri vardır(Kaya ve Çivitçi,2003:247).

Okullardaki rehberlik çalışmalarının başarısında okullardaki öğretmenlere önemli görevler düşmektedir.Özellikle öğrencilerle sürekli aynı ortamları paylaşmalarından ve iletişim halinde olmaları nedeniyle rehberlik hizmetlerinin sunulmasında büyük bir avantaj sağlamaktadır.Rehber öğretmene göre branş veya sınıf öğretmenlerinin öğrencileri çok boyutlu tanıma fırsatları vardır.Rehber öğretmenlerin alan bilgisiyle diğer öğretmenlerin öğrencilerle yakın iletişiminden dolayı kurdukları ilişkiden edindikleri bilgilerin birleşmesinden rehberlik hizmetleri daha bir amacına ulaşmada başarı yakalayacaktır.

2.10.2.İlköğretim Okullarındaki Rehberlik Servisleri ve Öğrenci İlişkileri

Okullarımızdaki rehberlik servisleri öğrencilere yönelik hizmet anlayışıyla kurulmuştur.Hedef kitlenin öğrenciler olması dolayısıyla rehberlik servisinin öğrencilere çok iyi tanıtılması gerekir.

Rehberlik servisinin de öğrencilere vereceği hizmetin amacına ulaşması için rehberlik servisinin de uzmanlık dışında öğrencilerle ilgili bilgilere sahip olması gerekir.Bu bilgiler arasında öğrencilerin,ilgileri,gereksinimleri,benlik kavramları,sağlık,sosyo-ekonomik düzeyleri,kültürleri,öğrenme şekilleri ve aile yaşamlarını sayabiliriz.

Öğrencilerin rehberlik servisini yeterli derecede tanımaları,rehberlik servislerinin ve dolayısıyla rehber öğretmenlerinin rolünü,işlevini ve gerekliliklerini iyi kavramaları öğrencilerin rehberlik servisinden faydalanmaları ve ilişki kurmaları daha kolay olacak ve öğrenciler daha istekli olacaktır.

Genel anlamda öğrenciler sıkıntılarını güvendikleri arkadaşlarına açmaktalar ve onlarla çözüm aramayı tercih etmektedirler.Öğrenciler okullardaki rehberlik servisi ve rehber öğretmenlere daha çok mesleki,program ve akademik tercihlerde başvurumaktalar.

Ülkemiz okullarında rehberlik disiplininin geçmişinin çok olmamasına paralel olarak algılanmasında da sorunlar oluşmaktadır.Başarılı öğrencilerin yeterince danışmana başvurmadıkları ve daha çok başarıda zorlanan öğrencilerin başvurduğu bir hizmet olarak algıladıklarını ifade etmek yanlış olmayacaktır.

Eğitim uygulamalarında Rehberlik servisleri,düzeltici ve iyileştirici özellikleri ve işlevleri yanı sıra,her bireyin öğrenim ve kişisel gelişmesi için fırsat ve olanaklarını kullanılmasında ve değerlendirilmesinde ve bireyin yönlendirilmesinde yardımcı olmak durumundadır(Özoğlu,1997:124).

Eğitimin anlam ve fonksiyonları üzerinde görüş ayrılıkları bulunmakla birlikte, çağdaş eğitimin öğrencinin bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal olan bütün kapasitelerini kendine en uygun bir düzeyde geliştirmesi için çaba göstermesi gerektiği konusunda tam bir anlaşmaya varıldığı söylenebilir. Eğitim, bireyi tüm yönleri ile bir bütün olarak ele alma ve geliştirme durumundadır (Kepçeoğlu, 2001:35).

Öğrencinin tüm yönleriyle ele alınması ve geliştirilme hizmeti eğitim yoluyla okullarda verilmektedir. Bu eğitimin verilmesinde şüphesiz okullardaki rehberlik servislerine büyük görev düşmektedir. Öğrencinin neredeyse her yönünü ele alan rehberlik hizmetleri bireye gelişim sürecinde şüphesiz en sağlıklı yardımı verecektir.

Zamanımızda öğrenim, meslek ve sosyo-kültürel fırsatlar gittikçe artmakta ve karmaşıklaşmaktadır. Birey, vereceği kararlar, yapacağı tercihler ve planlarda çeşitli bilgilere ihtiyaç duyar. Öğrencinin duyacağı bu bilgileri Tan (1992:154) şu şekilde sıralamıştır.

- ✓ İçinde bulunduğu okul ve gireceği okul
- ✓ Okuldaki dersler ve çalışma programının özellikleri
- ✓ Okuldaki sağlık
- ✓ Rehberlik ve danışma gibi servisler
- ✓ Sınıf dışı faaliyet çeşitleri ve katılma şartları
- ✓ Kütüphane ve kütüphaneden yararlanma yolları
- ✓ Verimli ders çalışma teknikleri
- ✓ Çevrenin Özellikleri
- ✓ Çevredeki kurumlar
- ✓ Çevredeki iş imkanları
- ✓ İş arama ve isteme yolları
- ✓ Başakları ile iyi geçinme ve beraber çalışma
- ✓ Görgü kuralları vesaire hususunda sosyal hünerler
- ✓ Kendi hakkındaki bilgiye muhtaçtır.

Öğrencilerin talep ettiği veya edeceği tüm bilgilere ulaşmasında en etkili ve kapsamlı bilgileri verecek okullardaki hizmetler içerisinde rehberlik servisinin bulunduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Kişisel rehberlik, öğrencinin kendini tanıması, anlaması, üstün ve sınırlı yönleri ile kendini kabul etmesi ve geliştirmesi; kendine güven, kişilerarası ilişkilerde becerikli; kişisel ve sosyal yönden dengeli ve uyumlu bir birey olarak yetişmesine yardım hizmetlerini kapsar. Bu yönlerden her öğrencinin değişik zamanlarda ve değişik derecelerde yardıma ihtiyacı olabilir (Yeşilyaprak, 2003:71).

Öğrencilerin ihtiyaç duyduğu yardımı okullardaki rehberlik servislerinden almaları günümüz eğitim anlayışında olması gereken bir süreçtir.

2.10.3. İlköğretim Okullarındaki Rehberlik Servisleri ve Yönetim İlişkileri

Okullarımızda kurulan rehberlik servislerinin işleyiş ve çalışmalarında okul idaresinin destekleri önemli rol oynamaktadır. Ülkemizde gelişimi çok hızlı olmayan rehberlik hizmetlerinin idareciler tarafından algılanışının zaman zaman beklenildiği gibi olduğunu söylemek oldukça güçtür.

Günümüzde yapılan araştırmalarda yöneticilerin daha çok rehberlik servisini idari işlere yardım eden, daha çok disiplin işleriyle uğraşan ve öğrenci devamıyla ilgilenen rollerde ele almaktalar.

Rehberlik servisinin kurulduğu okullarda görevli psikolojik danışmanların, öğrencilerin her yönüyle bir bütün olarak gelişmelerini desteklemek için çaba harcamaları gerekir. Ancak, psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin amacına ulaşabilmesi için psikolojik danışman tek başına çaba sarf etmesi yeterli olmamaktadır. Öğretmenin ve okul yönetiminin desteği olmadan etkili bir rehberlik çalışmasından söz edilemez. Yönetici ve öğretmenlerin psikolojik danışmanlarla

ortak ve yeterli bir anlayış içinde ekip çalışması yapmaları gerekmektedir(Akbaş,2001:6).

Okullardaki rehberlik servislerinin hizmetlerinde niteliğin artması için okul yönetiminin bu servislerin tanınmasında gerekli çabayı harcaması gerekmektedir.Okul yöneticileri rehberlik hizmetlerinin sunulmasında bir koordinatör rolü üstlenip hizmetlerin verilmesi yönünde bilinçli çabaların artmasına olanak sağlamalıdır.

Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik Ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliğinde(2001) okul müdürleri ve müdür yardımcılarının görevleri şu şekilde belirtilmiştir ;

Okul müdürlerinin görevleri:

- a) Okulda rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin sağlıklı şekilde yürütülebilmesi için, hizmetin gerektirdiği fiziksel şartları ve uygun çalışma ortamını hazırlar, kullanılacak araç ve gereci sağlar.
- b) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonunu kurar, bu komisyona başkanlık eder.
- c) Okulun rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin yürütülmesi ile ilgili yıllık program ve yürütme plânının hazırlanmasını sağlar ve uygulanmasını izler.
- d) Okulun psikolojik danışman ihtiyacını, öğrenci sayısını ve bu sayıdaki artışı dikkate alarak belirler ve bulunduğu il veya ilçe millî eğitim müdürlüğünün ilgili bölümüne bildirir.
- e) Okulda birden fazla psikolojik danışman varsa birini koordinatör olarak görevlendirir.

f) Rehberlik ve psikolojik danışma servisinde birden fazla psikolojik danışman olması hâlinde;program, plânlama, araştırma gibi birlikte yapılması gereken görevler dışında, hizmetlerin yürütülmesinde öğrenci sayıları, sınıflar, meslekî formasyon ve özel beceriler gibi ölçütlere göre gerektiğinde psikolojik danışmanlar arasında iş bölümü yapar. Ancak bu iş bölümünün dengeli olmasına ve hizmetlerin gerektirdiği eş güdüm ve bütünlüğü zedelememesine dikkat eder.

g) Rehberlik ve psikolojik danışma servisiyle iş birliği yaparak okuldaki Öğretmenleri her sınıfa bir sınıf rehber öğretmeni olmak üzere görevlendirir. Zorunlu olmadıkça sınıf rehber öğretmenlerini sınıftaki öğrencilerin mezuniyetine kadar değiştirmez ve sınıf rehber Öğretmenlerini bir zorunluluk bulunmadıkça yönelim işlerinde görevlendirmez.

h) Okuldaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin ve bu konudaki programın verimli ve düzenli bir biçimde yürütülmesi için psikolojik danışman, sınıf rehber öğretmenleri, öğrenciler ve veliler arasında eş güdümü sağlamak İçin gerekli özeni gösterir.

ı) Öğrencileri yönlendirme çalışmalarında rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri servisi elemanları, öğrenciler, veliler, sınıf rehber öğretmenleri, branş Öğretmenleri ve diğer yöneticiler arasında iş birliği ve organizasyon ile değerlendirme sonuçlarının bir bütünlük içinde kayıtlarının tutulmasını sağlar.

i) Başka eğitim-öğretim kurumlarından gelen öğrencilerin gelişim dosyalarını, geldikleri eğitim kurumlarından ister ve rehberlik ve psikolojik danışma servisine iletir.

j) Rehberlik ve psikolojik danışma servisinde hazırlanan program ile yürütme plânının birer örneğini ders yılının başladığı ilk ay içerisinde, yıl sonu çalışma raporunun bir örneğini ise ders yılının tamamlandığı ay içerisinde bağlı bulunduğu rehberlik ve araştırma merkezine gönderir.

Okul müdür yardımcılarının görevleri:

- a) Sorumlu olduğu sınıflardaki öğrencilere ilişkin sorunları ve bu öğrencilerle ilgili gerekli bilgi ve belgeleri rehberlik ve psikolojik danışma servisine iletir.
- b) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonu toplantılarına katılır.
- c) Okul müdürünün vereceği rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleriyle ilgili diğer görevleri yapar.

2.11.İlgili Araştırmalar

Bu bölümde, araştırmanın konusu ile ilgili olarak yapılan bazı araştırmalara yer verilmiştir.

Okullardaki rehberlik uygulamalarının başarısında ilgili personelin ortak ve yeterli bir rehberlik anlayışına sahip bulunması gereği her zaman vurgulanmaktadır.Son yıllarda,psikolojik danışma ve rehberlik uygulamalarında bir yaklaşım biçimi olarak ,rehberliğin bir “takım çalışması”(team-work) modeli içinde okullardaki tüm eğitim personelinin ortaklaşa yürüttükleri bir hizmet olarak anlaşılmaya önem verilmektedir.Sadece uzman personelin sağlanması psikolojik danışma ve rehberlik uygulamalarının başarılı olması için yeterli görülmemektedir.(Humphreys ve diğerleri,1967:20).

Remley ve Albright(1988) yaptıkları araştırmada ,müdür,öğretmen ve ailelerin okul danışmanlarından beklentilerini incelemişlerdir.Sonuç olarak görüşülen bütün grupların,ortaokul danışmanlarının öğrencilerin kişisel sorunlarında yardımcı olmaları gerektiği konusunda aynı düşüncede oldukları görülmüştür.Öğretmenler danışmanların danışma etkinlikleriyle daha çok ilgilenmelerini,ıdari konularda daha az görev yapmalarını belirtmişler(Aktaran:Akbaş,2001:53).

Kepçeoğlu (1974) yaptığı araştırmada, başarılı rehberlik uygulaması yapılan okullardaki öğretmenlerin rehberlik anlayışının, uygulamada başarısız olan ve hiç uygulama yapılmayan okullardaki öğretmenlerin rehberlik anlayışından daha yeterli olduğu bulunmuştur.

Özdemir (1991) liselerdeki öğrenci, öğretmen, danışman ve yöneticilerin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklentilerinin birtakım değişkenler bakımından farklılık gösterip göstermediğini incelemiştir. Araştırmada sonucunda konumuzla ilgili bulgular şöyle çıkmıştır:

Eğitim formasyonu veren okulları bitiren öğretmenlerin, eğitim formasyonu vermeyenlerden, meslek dersleri ve felsefe grubu öğretmenlerinin, diğer branştan olanlardan: rehberlik dersi alanların almayanlardan psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklentilerinin önemli düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Ancak öğretmenlerin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklentilerinin cinsiyet, yaş, meslek tecrübesi gibi değişkenler bakımından farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Onur (1997) Giresun ili merkez liselerindeki yönetici, öğretmen ve öğrencilerin rehberlik anlayışlarının incelenmesine yönelik yaptığı araştırmada şu sonuçlara ulaşmıştır:

Liselerdeki yönetici, öğretmen ve öğrencilerin hem genel olarak hem de bir hizmet alanına yönelik rehberlik anlayışları farklı bulunmuştur. Bu sonuç, liselerde görev yapan yönetici ve öğretmenlerin yeterli derecede ortak bir rehberlik anlayışına sahip olmadıklarını göstermiştir. Bu nedenle lisede görevli yönetici ve öğretmenlerin rehberlik anlayışlarında ortak bir rehberlik anlayışına sahip olmadan ve bu personel arasında işbirliğine dayalı “ekip çalışması” yapılmadan rehberlik çalışmalarında başarı sağlanılamayacağı kanısına varmıştır.

Ergün(1993) Özel dersanelerde görevli öğretmenler ile bu dersanelere devam eden öğrencilerin rehberlik hizmetlerine ilişkin beklentilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi konulu araştırmasında şu sonuca ulaşmıştır:

Özel dersanelerde görevli öğretmenlerin rehberlik hizmetlerine ilişkin çok fazla sayıda ve yaygın beklentilerinin olduğu ortaya çıkıştır ve rehberlik servisleriyle ilgili olarak bazı önemli yanlış algılamalarının olduğu ortaya çıkmıştır. Cinsiyete göre özel dersanelerde görevli öğretmenlerin rehberlik hizmetlerine ilişkin beklentileri arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmamıştır. Yaşlarına göre özel dersanelerde görevli öğretmenlerin rehberlik hizmetlerine ilişkin beklentileri karşılaştırıldığında, yaşı 30 veya daha küçük olan öğretmenlerin beklenti düzeyi, yaşı 31 veya daha büyük olan öğretmenlerin beklenti düzeyinden daha yüksek bulunmuştur. Mesleki hizmet yılına göre özel dersanedeki görevli öğretmenlerin rehberlik hizmetlerine ilişkin beklentileri arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmamıştır. Branşlara göre özel dersanelerde görevli öğretmenlerin rehberlik hizmetine ilişkin beklentileri arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmamıştır.

Akbaş (2001) İlköğretim ve ortaöğretim okullarındaki rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde oluşturulan işbirliğini incelemiştir(Adana örneği) ve araştırmamızla ilgili şu bilgileri elde etmiştir:

Okullardaki rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde oluşturulan işbirliğinin yüksek düzeyde olmasını okullardaki yüksek idare desteği, geliştirici iletişim, olumlu PDR anlayışı psikolojik danışmanın çaba ve motivasyonu, isteklilik, eğitime ve gelişime önem verme, koruyucu ve önleyici rehberlik anlayışı, öğrenci ihtiyaçlarına duyarlılık, sorumlulukların yerine getirilmesi, danışman rolünün benimsenmesi, velilerin katılımı ve öğrenci sayısının azlığı faktörlerinin belirlediği saptanmıştır. İşbirliğinin düşük düzeyde yapıldığı okullarda ise, düşük idare desteği, engelleyici iletişim, olumsuz PDR anlayışı, danışmanın düşük motivasyonu, danışman rolünün benimsenmemesi, isteksizlik, sorun çözmeye yönelik rehberlik anlayışı, sorumlulukların yerine getirilmemesi, ders programlarının

yoğunluğu,yönetmeliklerin yetersizliği,veli katılımının azlığı,öğrenci ihtiyaçlarına duyarsızlık ve öğrenci sayısının fazlalığı faktörlerinin etkili olduğu belirlenmiştir.”

Boldurmaz (2000) ilköğretim okullarındaki sınıf yönetimi süreçlerinin değerlendirilmesi konusundaki yaptığı araştırmada şu bilgilere ulaşmıştır:

Öğretmenlerin yaş ve kıdem durumuna göre yapılan çalışmada fark göze çarpmıştır.Deneyimli öğretmenlerin,genç meslektaşlarına göre sınıf yönetimi süreçlerini uygulamada daha rahat ve hazırlıklı oldukları belirtmektedir.Öğretmenlerin sınıf yönetimini olumsuz etkileyecek davranışları önceden görmesi ve ortaya çıkmadan önlemesinin sınıf yönetiminde etkililiği arttırdığını vurgulamaktadır.Belli öğrenciler üzerinde odaklanmanın sınıf yönetiminde önemli sorunlara sebep olacağı ve tüm öğrencilerin kontrol altına alınmasının önemini vurgulanmaktadır.Etkinliklere tüm öğrencilerin katılımının sağlanması sınıf yönetiminde disiplini ve düzeni sağlamada önemli bir noktadır demektedir.

Gündüz (2001) öğretmenlerin sınıf yönetimindeki yeterlilikleri konulu araştırmasında şu sonuçlara ulaşmıştır:

İlköğretim müfettişleri, öğretmenlerin, sınıf yönetimi konusunda, bazen yeterli oldukları görüşündedir. Bu durum öğretmenlerin araştırma konusu olan, sınıflardaki fiziki ortamın düzenlenmesi ve yönetilmesi, program-plan hazırlanması ve uygulanması, zamanın etkili kullanılması, sınıf içi ilişkilerin düzenlenmesi, öğrencide davranış geliştirilmesi ve düzenlenmesi, alanındaki yeterliliklerin orta düzey ve altında olduğu biçiminde de yorumlanabilir. Öğretmenlerin, bu yeterlilik düzeyinin,hizmet öncesi ve hizmet içinde sınıf yönetimi konusunda yeterince teorik ve uygulamalı eğitim almamalarına ,yapılan rehberlik çalışmalarının yetersizliği,eğitim-öğretim çalışmalarında öğretimi kolaylaştıracak araç-gereçlerin pek kullanılmaması,değişik öğretim yöntemlerinden yeterince yararlanmayış,öğrenciye kazandırılacak davranışların öğretmenlerce tam olarak bilinip tespit edilmemiş olması,öğretmenlerde geleneksel sınıf yöntemi anlayışının

egemen oluşu,öğretmenlerin ,kendilerini mesleki açıdan yetiştirme konusunda isteksizlikleri,yeniliklere karşı biraz da olsa direncin olması gibi durumlardan kaynaklandığı söylenebilir sonucuna ulaşmıştır.

Bayındır(2001) Sınıf yönetiminde öğretmen davranışlarının öğrenci başarısı üzerindeki etkisi konulu araştırmasında konumuzla ilgili şu bilgileri elde etmiştir:

Öğretmenlerin yaşları ve hizmet süreleri ilerledikçe sınıf yönetimine dair becerileri daha iyi sergilemekte ve öğrenci beklentilerine daha iyi cevap verebilmektedirler.Farklı örnek verme,öğrencilerin tüm sorularına cevap verme,başarı zevkini öğrencilere tattırmada,araç –gereçleri zamanında ve gerektiği gibi kullanmada ,öğrencilerin gelişimini yakinen takip etmede,övgü ve yaptırımları en uygun şekilde kullanmada hizmet süreleri ilerleyen öğretmenler daha başarılı gözükmemektedirler.Öğretmenlerin mezuniyet durumlarına göre is ön lisans ve lisans tamamlayan öğretmenler konuları anlamlı kılmak için daha çok yöntem ve teknik kullanan öğretmenlerdir.Öğretim araç ve gereçlerini öğrencilerle birlikte kullananlar ise daha çok lisans mezunlarıdır.

Terzi(2001) Öğretmenlerin sınıf yönetimi anlayışlarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesine yönelik yaptığı araştırmada konumuzla ilgili şu bilgilere ulaşmıştır:

Öğretmenler,otokratik sınıf yönetimi anlayışını yansıtan davranış özellikleri açısından,kendilerini öğrenciler için tek bilgi kaynağı görme,öğrencilerle eleştirilerinden rahatsız olma ,öğrencilere ders dışı konuşmalardan kaçınma ve öğrencilerin saygı göstermeleri için otoriter olma davranışlarını en az düzeyde sergiledikleri görüşündedirler.Öğretmenlerin demokratik sınıf yönetimi anlayışını sergileme düzeylerine ilişkin görüşleri,cinsiyet,mezun oldukları okul ve mesleki kıdem, değişkenlerine göre farklılık göstermemektedirler.

Hildebrand,Hilson ve Dienst(1971) etkili öğretmenlerin özelliklerini belirlemeyi amaçlamışlardır.Araştırma sonucunda etkili öğretmen özellikleri düzen ve açıklık,analitik ve çözümsel yaklaşım,dinamizm ve istek,öğretmen-grup

etkileşimi,öğretmen-bireysel öğrenci etkileşimi başlıkları altında sınıflandırılmıştır.Verilerin analizi sonucunda ,etkili öğretmenlerin özellikleri;açıklamalarda açıklık,derse iyi hazırlanma,etkili öğretim yöntemleri kullanma,amaçları açık olarak belirleme,alan bilgisi tam olma,nesnel bakış açısı sergileme,dinamik olma,eğitim işinden zevk alma,kendine güvenme,sınıf içi etkileşimi düzenleyebilme,özerk düşünme ve eleştirileri teşvik etme,etkili mizah kullanma,öğrenci motivasyonuna duyarlı olma değerlendirmede adil olma,öğrenciler tarafından öne sürülen dersle doğrudan ilgisi olmayan konularda bile değerli ve yaklaşılabilir bir danışma kaynağı olarak görülme biçiminde belirlenmiştir.

Johnson'un(1993) yaptığı araştırmada ilkokul öğretmenlerinin sınıf yönetimi konusunda fikirleri alınmaya çalışılmıştır.Öğretmenler araştırma bünyesinde gruplara ayrılmıştır.Bunlar:Kuralcı,eğitici ve otoriter.Sonuç olarak katılan öğretmenlerin hemen hepsinin düşüncelerinin kuralcı olduğu ortaya çıkmıştır(Aktaran,Boldurmaz:2000).

50 ilk ve ortaokul öğretmenin katıldığı bir araştırmada Greenlee ve Ogletree(1993) tarafından uygulanmıştır.ABD'deki halk okullarında uygulanmakta olan değişiklikleri belirlemeye yönelik araştırma Chicago'da yapılmıştır.Çalışmada öğretmenlerin sınıf yönetimi stratejilerine ve öğrenci disiplin sorunlarına yaklaşma ve bunun etkileri incelenmiştir.

Öğretmenlerden,problemli öğrencilerin belirgin özellikleri,en sık karşılaşılan disiplin sorunları,bunların nedenleri ve sınıfta disiplinin nasıl sağlanacağı konusunda görüş bildirmeleri istenmiştir.Araştırmada elde edilen bulgular şöyle belirlenmiştir:

1. Öğretmenlerin çoğunluğu(39) yeni öğretmenlerin başarısızlığında en önemli neden olarak sınıf yönetimiyle ilgili stresi göstermiştir.
2. Arkadaşlara saygısızlık,okula ilgisizlik,dikkatsizlik ve aşırı konuşma en çok karşılaşılan disiplin sorunu olarak belirtilmiştir.
3. Disiplin sorunlarına 3 neden olarak;medyadaki şiddet,parçalanmış aileler,alkol ve uyarıcılar gösterilmiştir.

4. Disiplin sağlamada rehberlik ve okul-toplum iletişimi ön planda tutulmuřtur(Aktaran,Boldurmaz:2000).

BÖLÜM 3

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın modeli, evreni, örnekleme, verilerin toplanması, anketin geçerlik-güvenirlilik çalışmasının yapılması, verilerin çözümlenmesi ve analizine ilişkin bilgiler yer almıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Yapılan araştırma tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Konuyla ilgili literatür taraması yapıldıktan sonra araştırma ile ilgili veriler anket uygulaması yoluyla toplanmıştır. Araştırmayla ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin, sınıf yönetiminde okullarındaki rehberlik servisinden beklentileri konusundaki yaklaşımları belirlenmeye çalışılmıştır.

3.2. Evren ve Örnekleme

Araştırmamız Zonguldak il merkezinde bulunan ve kadrosunda rehber öğretmeni olan 18 İlköğretim Okulu ile sınırlıdır.

Araştırmamızda uyguladığımız anketten geriye 380 tanesi geri dönmüştür. Bu anketlerden 28 tanesi anasınıfı öğretmenlerince cevaplandırıldığından değerlendirmeye alınmamıştır.

Uzman görüşü alınarak geriye kalan 352 anketten 130 tanesi örneklem olarak alınıp geçerlilik ve güvenirlik çalışmasında kullanılmıştır. Veriler geriye kalan 222 öğretmenin verdiği cevaba göre elde edilmiştir.

Araştırma İlköğretim okulları öğretmenlerinden branş ile sınıf öğretmenleri ile sınırlıdır.Branş öğretmenleri sınıf rehber öğretmeni olarak düşünülmüştür.İlköğretimde ,branş öğretmenleri okul yönetimince 6.7.8.sınıflardan birine o sınıfın rehberlik çalışmalarını yürütmek üzere görevlendirilirler.

Zonguldak Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan bilgiler doğrultusunda yukarıda adı yazılı 18 ilköğretim okulunda anketimiz uygulanmıştır.Evreni oluşturan daha fazla okul olmasına rağmen buradaki öğretmenlere ulaşmak zaman yönünden ve ekonomik yönden güç olduğu için ,araştırma örnekleme “küme örnekleme” olarak belirlenmiş ve random yöntemi kullanılmıştır.Var olan durumu değerlendirmek için öğretmenler arasında örnekleme yoluna gidilmiştir.Bu örneklem 380 öğretmenden oluşmuştur.

Anketi cevaplayan öğretmenlerin cinsiyet, kıdem, mezuniyet ve branşlarına göre sayısal değerleri ve buna bağlı yüzdelik değerleri aşağıdaki gibidir.

Tablo 1. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	F	%
Kadın	103	46,4
Erkek	119	53,6
Toplam	222	100

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan Öğretmenlerin yaklaşık yarısının (% 46,4) kadın, kalanının (%53,6) erkek öğretmen olduğu gözlenmektedir.

Tablo 2. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımı

Kıdem	F	%
5 yıl ve daha az	55	24,8
6-10 yıl	69	31,1
11-15 yıl	39	17,6
16-20 yıl	11	5
20 yıldan fazla	48	21,5
Toplam	222	100

Tablo 2 incelendiğinde, araştırmaya katılan Öğretmenlerin yaklaşık 1/5'inin (24,8) 5 yıl veya daha az bir süredir görev yapmakta olduğu, 1/3'üne yakın bir bölümünün (% 31,1) meslekî kıdemlerinin 6-10 yıl arasında olduğu, 1/5'inden daha az bir bölümünün (%17,6) meslekî kıdemlerinin 11-15 yıl arasında olduğu gözlenmektedir. Öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre dağılımında en küçük grubu 16-20 yıl arasında görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Bu grupta yer alan Öğretmenlerin sayısı 11 kişi olup Öğretmenlerin % 5'ini oluşturmaktadır. Öğretmenlerin 1/5'inden daha fazla olan (%21,5) grubu da mesleki kıdemleri 20 yıldan fazla olan öğretmenlerden oluşmaktadır. Başak bir boyuttan bakıldığında araştırmaya katılan öğretmenlerden yarısından fazlası 1-10 yıllık kıdeme sahiptir. Bu ise tüm katılanların % 55,9'unu oluşturmaktadır.

Tablo 3. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Dağılımı

Mezuniyet	F	%
Öğretmen Okulu	2	,9
Eğitim Enstitüsü	35	15,7
Lisans tamamlama	31	14
4 yıllık fakülte	151	68
Lisans üstü	3	1,4
Toplam	222	100

Tablo 3 incelendiğinde Öğretmenlerin yaklaşık 1/100'ünün (% ,9) öğretmen okulu mezunu olduğu gözlenmektedir. Bu grup Öğretmenlerin mezun oldukları okul türüne göre dağılımlarındaki en küçük grubu oluşturmaktadır. Öğretmenlerin 1/6'ya yakın bir kısmının (% 15,7) eğitim enstitüsünden mezun olduğu, 1/7'ye yakın bir kısmının (% 14) lisans tamamlama programından mezun olduğu gözlenmektedir. Öğretmenlerin yarısından çoğunun (%68) 4 yıllık fakülteden mezun olduğu

gözlenmektedir. Öğretmenlerin %1,7'sinin lisansüstü programlardan mezun olduğu gözlenmektedir. En fazla mezun olunan okul 4 yıllık fakültedir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Branşlarına Göre Dağılımı

Branş	F	%
Beden Eğitimi Öğretmeni	8	3,6
Bilgisayar Öğretmeni	3	1,3
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	7	3,2
Fen Bilgisi Öğretmeni	14	6,3
İş Eğitimi Öğretmeni	3	1,3
Matematik Öğretmeni	15	6,8
Müzik Öğretmeni	3	1,3
Resim-İş Öğretmeni	5	2,3
Sınıf Öğretmeni	111	50
Sosyal Bilgiler Öğretmeni	18	8,1
Türkçe Öğretmeni	20	9,0
Yabancı Dil Öğretmeni	15	6,8
Toplam	222	100

Tablo 4 incelendiğinde, Öğretmenlerin branşlarına göre dağılımında 12 branş gözükmektedir. Grubun yarısını 11 farklı branş oluştururken diğer yarısının da sınıf öğretmenlerinden oluştuğu görülmektedir. Sınıf öğretmenleri 111 kişidir ve grubun yüzde 50'sini oluşturmaktadır. Sınıf öğretmenlerinden sonra en fazla katılım 20 kişi ile Türkçe Öğretmenleridir ve grubun yüzde 9,0'nu oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servisinden beklentileriyle ilgili görüşlerini yönelik bir anket uygulanmıştır. Bu ankette kişisel bilgilere ilişkin 4, Öğretmenlerin rehberlik konusundaki görüşlerini belirlemeye yönelik 28 soru yer almıştır.

Kişisel bilgilerden oluşan birinci bölümde, öğretmenlerin cinsiyeti ,kıdemi, mezuniyeti ve branş değişkenlerine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde okullarındaki rehberlik servisinden beklentilerine yönelik anketimizin ikinci bölümde ise ,28 maddeden oluşan sorular yer almaktadır.

Anketin ikinci bölümünde bulunan ,öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullarındaki rehberlik servisinden beklentilerini ölçmeye yönelik sorular dört faktörde toplanmaktadır.

Birinci faktörde, “öğretmenler sınıf yönetiminde rehberlik servislerini yeterli bulup bulmamalarına ve öğrencileri bu servisle çalışmaya teşvik edip etmediklerine” ilişkin 9 madde

İkinci faktörde “öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullarındaki rehberlik servisinden yeterince faydalanmalarına” ilişkin 8 madde

Üçüncü faktörde “öğretmenler sınıf yönetiminde rehberlik servislerinin faydalarına inanmalarına” ilişkin 7 madde bulunmaktadır.

Dördüncü faktörde “öğretmenler sınıf yönetiminde okullarındaki rehberlik servisiyle ne sıklıkla ilişki kurduklarına” ilişkin 4 madde

3.4. Verilerin Toplanması

Veri toplanma aracı olan anketin Zonguldak il merkezinde rehberlik servisi olan ilköğretim okullarında görev yapan okullara uygulanabilmesi için Zonguldak Valiliğinden izin alınmıştır.Zonguldak Milli Eğitim Müdürlüğü izin alınan anketi ilgili okullara göndererek cevaplanmasını veya uygulanmasını sağlamış ve anket sahibine iletmıştır.

Araştırma kapsamında ,380 adet öğretmene anket uygulanmıştır.Bazı okullarda anasınıfı öğretmenleri de ankete cevap vermişlerdir.Bunlar değerlendirmeye alınmamıştır.Yapılan değerlendirmede 352 anket değerlendirmeye uygun bulunmuştur.352 anketin 130 adeti uzman görüşü alınarak geçerlilik ve güvenirlik çalışmasında kullanılmıştır.222 anket ise çalışmamızdaki verilerin değerlendirilmesinde kullanılmıştır.

3.5. Anketin Geçerlilik Ve Güvenirlik Çalışmasının Yapılması

Geliştirilen veri toplama aracında likert tipi bir ölçek kullanılmıştır. Her maddeye verilecek cevap kodları 1,00 ile 5,00 arasında değişmektedir. Ölçeklerde yer alan aralıkların eşit olduğu (4/5) varsayımından yola çıkılarak, elde edilen bulguların değerlendirilmesinde esas alınan aritmetik ortalama aralıkları aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

5	4,21-5,00	Tamamen katılıyorum
4	3,41-4,20	Katılıyorum
3	2,61-3,40	Kararsızım
2	1,81-2,60	Katılmıyorum
1	1,00-1,80	Hiç katılmıyorum

Ölçeğin kapsam geçerliliğini belirlemek amacıyla uzman görüşü alınmıştır. Verilerin faktör analizi için uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett Sphericity testi ile incelenebilir. KMO'nun .60'dan yüksek, Barlett testinin anlamlı çıkması verilerin faktör analizi için uygun olduğunu gösterir (Büyüköztürk, 2003: 120) . Anketin KMO katsayısı .933 olarak belirlenmiştir. Bu durum anketin faktör analizi için çok uygun olduğu göstermektedir.

Bu uygulamadaki veriler 130 kişilik benzer bir örneklemden elde edilmiştir. Bu analizde .45 faktör yükü ve bir maddenin faktörlerdeki yük değerlerinin arasındaki farkın en az .10 olması dikkate alınmıştır. Varimax dönüştürme tekniği kullanılarak yapılan analiz sonucunda 1 ve üzerinde olan 4 faktör belirlenmiştir. Bu 4 faktör toplam varyansın % 70.936'sını açıklamaktadır.

Testin alt ölçeklerinin iç tutarlılık katsayısı Cronbach Alpha ile belirlenmiş; birinci faktör için ,9160 ikinci faktör için ,9304 üçüncü faktör için ,9170 dördüncü faktör için ,7345 ve ölçeğin tümü için ,9568 bulunmuştur.

Bu sonuçlar ölçeğin geçerli ve güvenilir olarak kullanılabileceğini göstermektedir.

3.6. Verilerin Analizi

Anketten elde edilen sonuçlar SPSS 10.0 for Windows programında analiz edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde, sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servisinden beklentileriyle ilgili görüşlerine ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma, cinsiyet, kıdem, okul türü ve branş değişkenlerine göre farklılık olup olmadığının belirlenmesinde ise t testi ve varyans analizi uygulanmıştır.

BÖLÜM 4

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmanın alt problemlerine ilişkin veriler ve verilerin istatistiksel çözümlemeleri ve bulguların yorumu yapılmaktadır.

4.1.Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusundaki rehberlik servislerinden beklentilerine göre alt problemlere İlişkin Görüşlerinin Betimsel İstatistiksel Sonuçları

Tablo 5 Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Rehberlik Servislerinden Yeterince Faydalanmalarına İlişkin Görüşlerinin Betimsel İstatistiksel Sonuçları

	Cevap Seçenekleri										$\bar{x}$	s
GÖRÜŞ	Hiç katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen katılıyorum			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Rehberlik servisinden sınıf yönetimi konusunda faydalaniyorum.	18	8,1	28	12,6	17	7,7	114	51,3	45	20,3	3,630	1,176
Sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisinden yenilik ve gelişmeleri öğreniyorum.	15	6,8	38	17,1	19	8,6	100	45,0	50	22,5	3,594	1,202
Sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisi bizleri yeterince bilgilendirmektedir.	17	7,7	43	19,4	34	15,3	77	34,6	51	23,0	3,459	1,249
Sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisi öğretmenlere yardımcı olmaktadır.	12	5,4	35	15,8	24	10,8	91	41,0	60	27,0	3,684	1,184
Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda bizlerle işbirliği yapmaktadır.	10	4,5	35	15,8	23	10,4	93	41,8	61	27,5	3,720	1,158
Rehberlik servisi sınıfımıza derse girerek sınıf yönetimini olumlu etkilemektedir.	37	16,7	44	19,8	30	13,5	63	28,4	48	21,6	3,184	1,410
Rehberlik servisi sınıf yönetimi konusunda mevzuat ve işleyiş bakımından bizi yönlendirmektedir.	21	9,5	34	15,3	36	16,2	88	39,6	43	19,4	3,441	1,230

Tablo-5 incelendiğinde öğretmenlerimiz sınıf yönetiminde rehberlik servislerinin faydalarına en çok işbirliği yapmaları sırasında inanıyorlar. Öğretmenlerimiz, rehberlik servisi öğretmenleri ile işbirliği yapmaları durumunda bu servislerden yeterince yardım görmektedirler. Rehberlik servisi öğretmenleri sınıflara girdiklerinde sınıf yönetimini öğretmenlerimizin beklediği oranda olumlu etkilememektedirler.

Tablo 6 Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Rehberlik Servisleriyle Ne Sıklıkta İlişki Kurduklarına Dair Görüşlerinin Betimsel İstatistiksel Sonuçları

GÖRÜŞ	Cevap Seçenekleri										$\bar{x}$	s
	Hiç katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen katılıyorum			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisiyle test ve anket uygulamalarından dolayı ilişkiye girerim.	9	4,1	26	11,7	8	3,6	104	46,8	75	33,8	3,945	1,099
Sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisiyle disiplin olayları yaşadığımda ilişki kurarım.	21	9,5	36	16,2	14	6,3	83	37,4	68	30,6	3,635	1,320
Rehberlik servisinden sınıf yönetimi konusunda öğrencilere ihtiyaç duydukları alanlarda daha kapsamlı bilgi aktarabilmek için faydalanırım.	9	4,1	15	6,8	16	7,2	112	50,4	70	31,5	3,986	1,013
Rehberlik servisiyle; sınıf yönetimi konusunda yenilikleri takip etmek ve yeniliklerden haberdar olmak için ilişki kurarım.	7	3,2	27	12,2	25	11,3	103	46,3	60	27,0	3,819	1,061

Tablo-6 incelendiğinde öğretmenlerimiz sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisleriyle en çok öğrencilere ihtiyaç duydukları alanlarda daha kapsamlı bilgi aktarabilmek için ilişki kurmaktadır. Bunun yanında disiplin olayları yaşandığında öğretmenlerimizin rehberlik servisleriyle ilişki kurmaları düşmektedirler.

Tablo 7 Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Rehberlik Servislerini Yeterli Bulmalarına İlişkin Görüşlerinin Betimsel İstatistiksel Sonuçları

	Cevap Seçenekleri										$\bar{x}$	s
GÖRÜŞ	Hiç katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen katılıyorum			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda mevzuat ve rehberlik servisi sınıf yönetimi işleyişinde bize önerlik etmektedir.	15	6,8	30	13,5	46	20,7	79	35,6	52	23,4	3,554	1,182
Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda kaynak ve yenilikleri takip etmede yeterlidir.	7	3,2	24	10,8	54	24,3	88	39,6	49	22,1	3,666	1,036
Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda öğrenci, öğretmen, idare, çevre ve ailelerle ilişkilerde başarılıdır.	6	2,7	13	5,9	50	22,5	89	40,1	64	28,8	3,864	,988
Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda kişilik, mesleki yeterlilik ve işbirliğinde başarılıdır.	5	2,3	14	6,3	50	22,5	92	41,4	61	27,5	3,855	,968
Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda uygulamaları değerlendirme, çözümleme ve yönlendirmede başarılıdır.	5	2,3	14	6,3	50	22,5	89	40,1	64	28,8	3,869	,977
Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda öğrencilere güven verme, beklentileri karşılama ve etkilemede başarılıdır.	7	3,2	8	3,6	52	23,4	101	45,5	54	24,3	3,842	,940

Tablo -7’deki veriler incelendiğinde öğretmenlerimiz rehberlik servislerini en çok yapılan anket, test ve benzeri uygulamaları değerlendirme, çözümleme ve bunlar doğrultusunda yönlendirmede yeterli bulmaktadırlar. Bunun yanında

öğretmenlerimiz okullarındaki rehberlik servislerini mevzuat ve rehberlik servisi sınıf yönetimi işleyişinde önderlik etmede yeterince yeterli görmemektedirler.

Tablo 8 Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Öğrencileri Rehberlik Servisleriyle Çalışmaya Teşvik Etmelerine İlişkin Görüşlerinin Betimsel İstatistiksel Sonuçları

GÖRÜŞ	Cevap Seçenekleri										$\bar{x}$	s
	Hiç katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen katılıyorum			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda öğrencilerin görüşmeleri için yönlendirilen hizmet birimlerinin başında gelmektedir.	3	1,4	12	5,4	30	13,5	101	45,5	76	34,2	4,058	,903
Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda öğrencilere mesleki yönlendirmede danışmanlık yapmaktadır.	7	3,2	13	5,9	27	12,2	104	46,7	71	32,0	3,986	,981
Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda öğrencilerin sorunlarını çözdüğü bir hizmet birimidir.	1	,5	20	9,0	31	14,0	105	47,3	65	29,3	3,959	,914
Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda öğrencilerin her alandaki / konudaki başvuru yeridir.	4	1,8	18	8,1	42	18,9	101	45,5	57	25,7	3,851	,9563
Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda öğrencileri gelecekteki planları ve seçecekleri mesleklere ilişkin aşama sınavlarından haberdar eder ve yönlendirir.	6	2,7	18	8,1	24	10,8	102	45,9	72	32,5	3,973	1,001

Tablo- 8'deki veriler incelendiğinde öğretmenlerimiz öğrencilerimizi rehberlik servisleriyle çalışmaya en çok görüşme yapmak amacıyla

yönlendirmektedirler. Bunun yanında öğretmenlerimiz rehberlik servislerini, öğrencilerin her konuda başvuracakları bir birim olarak görmemektedirler.

Tablo 9 Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Rehberlik Servislerinin Faydalarına İnanmalarına İlişkin Görüşlerinin Betimsel İstatistiksel Sonuçları

GÖRÜŞ	Cevap Seçenekleri										$\bar{x}$	s
	Hiç katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen katılıyorum			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda öğretmenlerin destekleyicisi ve yardımcısıdır.	2	,9	14	6,3	28	12,6	108	48,6	70	31,6	4,036	,881
Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda öğrenci sorunlarını çözmede başarılı olan ve okullarda bu konuda bulunması gereken bir birimdir.	2	,9	8	3,6	18	8,1	83	37,4	111	50,0	4,319	,841
Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda öğrencilerin çok çeşitli alanlardaki gereksinim / yönlendirme ve bilgi ihtiyacını karşılayan ve bu konularda danışmanlık yapan bir birimdir.	5	2,3	7	3,2	28	12,5	99	44,6	83	37,4	4,117	,904
Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda öğretmenlerin verimliliğine olumlu etki yapan bir birimdir.	8	3,6	16	7,2	35	15,8	94	42,3	69	31,1	3,900	1,037
Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda öğretmen, öğrenci, idare, çevre ve aile arasında köprü görevi yapar.	5	2,3	9	4,1	40	18,0	97	43,6	71	32,0	3,991	,932
Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda öğrencilerin gelişiminde ve tercihlerinde olumlu yönlendirme yapan bir birimdir.	1	,5	15	6,7	25	11,3	104	46,8	77	34,7	4,085	,875

Tablo-9'daki veriler incelendiğinde öğretmenlerimiz okullarındaki rehberlik servislerini en çok öğrenci sorunlarını çözmede başarılı bulmakta ve faydalı

görmektedirler. Aynı zamanda okullarda bu konuda bulunması gereken faydasına inanılan bir birim olarak ele alınmaktadır. Bunun yanında öğretmenlerimiz rehberlik servislerini öğretmenlerimizin verimliliğine katkı sağlayan çok etkili bir birim olarak görmemektedirler.

4.2. Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Okullardaki Rehberlik Servislerinden Beklentilerine Yönelik Görüşlerinin Cinsiyet,Kıdem,Mezuniyet ve Branş Değişkenine Göre Dağılımına İlişkin T-Testi Sonuçları, $\bar{x}$ ve s Değerleri, Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Tablo 10. Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Okullardaki Rehberlik Servislerinden Beklentilerine Yönelik Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımına İlişkin T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Kadın	103	3,816	,725	220	-,124	,901
Erkek	119	3,828	,720			

Tablo 10 incelendiğinde, Öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servislerinden beklentilerine yönelik görüşlerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t_{(220)} = -,124$; $p > .05$).Örneklem grubundaki kadın öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servislerinden beklentilerine yönelik görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x} = 3,816$) iken, bu değer erkek öğretmenlerde ($\bar{x} = 3,828$) olarak gerçekleşmiştir. Kadın ve

erkek öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servislerinden beklentilerine yönelik görüşlerinin benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Tablo 11. Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Okullardaki Rehberlik Servislerinden Beklentilerine Yönelik Tutumlarının Mesleki Kıdeme Göre Dağılımına İlişkin $\bar{x}$ Ve s Değerleri

Mesleki kıdem	N	$\bar{x}$	s
5 yıl ve daha az	55	3,787	,660
6-10 yıl	69	3,907	,644
11-15 yıl	39	3,730	,808
16-20 yıl	11	3,535	,695
20 yıldan fazla	48	3,881	,817
Toplam	222	3,822	,720

Tablo 11’de Öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servislerinden beklentilerine yönelik tutumları ile mesleki kıdemleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan istatistik sonuçları verilmiştir. Tablo -11 ‘deki verileri incelediğimiz de öğretmenlerimizin sınıf yönetimi konusunda rehberlik servislerinden beklentileri olan öğretmenlerin en fazla 6–10 mesleki kıdem olan öğretmenler olduğu dikkati çekmektedir. Bunun yanında sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisinden beklentileri en az olan öğretmenlerimiz 16–20 yıl hizmeti olan öğretmenlerimizdir.

Bu değerler arasındaki farklılığın anlamlı düzeyde olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 12. Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Okullardaki Rehberlik Servislerinden Beklentilerine Yönelik Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	P	Fark
Gruplar arası	1,966	,492	4	,945	,439	
Gruplar içi	112,898	,520	217			
Toplam	114,864		221			

Tablo 12'ye göre Öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servislerinden beklentilerine yönelik görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(4-217)}=,945$; $p>,05$). Bu sonuçlara göre Öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servislerinden beklentilerine yönelik görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre farklılık göstermediği söylenebilir.

Tablo 13. Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Okullardaki Rehberlik Servislerinden Beklentilerine Yönelik Tutumlarının Mezuniyetlerine Göre Dağılımına İlişkin $\bar{x}$ Ve S Değerleri

Mezuniyet	N	$\bar{x}$	s
Öğretmen Okulu	2	3,446	,479
Eğitim Enstitüsü	35	3,728	,749
Lisans tamamlama	31	3,797	,993
4 yıllık fakülte	151	3,855	,645
Lisans üstü	3	3,797	1,133
Toplam	222	3,822	,720

Tablo 13’de Öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servislerinden beklentilerine yönelik tutumları ile mezun oldukları okul türü arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan istatistik sonuçları verilmiştir. Tablo–13 incelendiğinde öğretmenlerimizin sınıf yönetiminde rehberlik servisinden beklentileri mezuniyete göre değerlendirildiğinde en fazla beklenti içinde olan öğretmenlerimiz 4 yıllık fakülte mezunu olanlar oluşturmaktadır. Bunun yanında mezuniyete göre daha az beklenti içinde olanlar öğretmenlerimiz öğretmen okulu mezunu olan öğretmenlerimizdir. Bu değerler arasındaki farklılığın anlamlı düzeyde olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 14. Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Okullardaki Rehberlik Servislerinden Beklentilerine Yönelik Görüşlerinin Mezuniyetlerine Göre Dağılımına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	P	Fark
Gruplar arası	,775	,194	4	,369	,831	
Gruplar içi	114,089	,526	217			
Toplam	114,864		221			

Tablo 14’e göre Öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servislerinden beklentilerine yönelik görüşlerinin mezuniyetlerine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(4-217)}=,369$; $p>,05$). Bu sonuçlara göre Öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servislerinden beklentilerine yönelik görüşlerinin mezun oldukları okul türüne göre farklılık göstermediği söylenebilir.

Tablo 15. Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Okullardaki Rehberlik Servislerinden Beklentilerine Yönelik Tutumlarının Branşlarına Göre Dağılımına İlişkin $\bar{x}$ ve sDeğerleri

Branş	N	$\bar{x}$	s
Beden Eğitimi Öğretmeni	8	3,986	,727
Bilgisayar Öğretmeni	3	4,357	,250
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	7	4,142	,571
Fen Bilgisi Öğretmeni	14	3,946	,668
İş Eğitimi Öğretmeni	3	3,928	,884
Matematik Öğretmeni	15	3,964	,635
Müzik Öğretmeni	3	3,809	,674
Resim-İş Öğretmeni	5	3,700	,610
Sınıf Öğretmeni	111	3,715	,754
Sosyal Bilgiler Öğretmeni	18	4,097	,493
Türkçe Öğretmeni	20	3,876	,833
Yabancı Dil Öğretmeni	15	3,633	,757
Toplam	222	3,822	,720

Tablo 15’de Öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servislerinden beklentilerine yönelik tutumları ile branşları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan istatistik sonuçları verilmiştir.Tablo 15 ‘deki veriler incelendiğinde araştırmamızda öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda rehberlik servislerinden beklentilerine branşlar açısından bakıldığında en yüksek oranı bilgisayar öğretmenleri oluşturmaktadır.Bunun yanında yabancı dil öğretmenleri en az beklenti içinde olan öğretmenlerdir. Bu değerler arasındaki farklılığın anlamlı düzeyde olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 16. Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Okullardaki Rehberlik Servislerinden Beklentilerine Yönelik Görüşlerinin Branşlarına Göre Dağılımına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	P	Fark
Gruplar arası	5,633	,512	11	,984	,462	
Gruplar içi	109,232	,520	210			
Toplam	114,864		221			

Tablo 16'ya göre Öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servislerinden beklentilerine yönelik görüşlerinin branşlarına göre farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(4-217)}=,984$; $p>,05$). Bu sonuçlara göre Öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servislerinden beklentilerine yönelik görüşlerinin branşlarına göre farklılık göstermediği söylenebilir.

4.3. 1.Alt Problem Olan Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Okullardaki Rehberlik Servislerini Yeterli Bulup Bulmamalarına Ve Öğrencileri Bu Servisle Çalışmaya Teşvik Edip Etmediklerine İlişkin Bulgu Ve Yorumlar

Tablo 17. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Okullardaki Rehberlik Servislerini Yeterli Bulup Bulmamalarına Ve Öğrencileri Bu Servisle Çalışmaya Teşvik Edip Etmedikleri Bakımından Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımına İlişkin T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Kadın	103	3,901	,729	220	,333	,739
Erkek	119	3,868	,762			

Tablo 17 incelendiğinde, Öğretmenlerin faktör 1'e yönelik görüşlerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t_{(220)} = ,333$; $p > .05$). Örneklem grubundaki kadın öğretmenlerin faktör 1'e yönelik görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x} = 3,901$) iken, bu değer erkek öğretmenlerde ($\bar{x} = 3,868$) olarak gerçekleşmiştir. Kadın ve erkek öğretmenlerin faktör 1'e yönelik görüşlerinin benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Tablo 18. Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Rehberlik Servislerini Yeterli Bulup Bulmadıklarına Ve Öğrencileri Bu Servisle Çalışmaya Teşvik Edip Etmediklerine Yönelik Mesleki Kıdeme Göre Dağılımına İlişkin $\bar{x}$ Ve S Değerleri.

Mesleki kıdem	N	$\bar{x}$	s
5 yıl ve daha az	55	3,884	,635
6-10 yıl	69	4,000	,688
11-15 yıl	39	3,760	,824
16-20 yıl	11	3,697	,612
20 yıldan fazla	48	3,858	,890
Toplam	222	3,883	,745

Tablo 18'de Öğretmenlerin faktör 1'e yönelik tutumları ile mesleki kıdemleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan istatistik sonuçları verilmiştir. Tablo 15'deki verilere göre öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda rehberlik servislerini yeterli bulma ve öğrencileri bu servisle çalışmaya teşvik etmede mesleki kıdemlere göre bakıldığında 6-10 yıllık hizmeti olan öğretmenler rehberlik servislerini sınıf yönetimi konusunda yeterli bulmakta ve öğrencileri bu servisle çalışmaya teşvik etmede daha öne çıkmışlardır. Mesleki kıdemi 16-20 yıl arasında olan öğretmenler rehberlik servisini sınıf yönetimi konusunda yeterli görmede daha az yeterli görmektedir. Ayrıca öğrencileri bu servisle çalışmaya teşvik etmede daha az uygulama göstermektedir. Bu değerler arasındaki

farklılığın anlamlı düzeyde olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 15’de verilmiştir.

Tablo 19 Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Okullardaki Rehberlik Servislerini Yeterli Bulup Bulmamalarına Ve Öğrencileri Bu Servisle Çalışmaya Teşvik Edip Etmediklerine Yönelik Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	P	Fark
Gruplar arası	1,937	,484	4	,869	,483	
Gruplar içi	120,848	,557	217			
Toplam	122,785		221			

Tablo 19’a göre Öğretmenlerin faktör 1’e yönelik görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(4-217)}=,869$; $p>,05$). Bu sonuçlara göre Öğretmenlerin faktör 1’e yönelik görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre farklılık göstermediği söylenebilir.

Tablo 20 Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Rehberlik Servislerini Yeterli Bulup Bulmadıklarına Ve Öğrencileri Bu Servisle Çalışmaya Teşvik Edip Etmediklerine Yönelik Mezuniyetlerine Göre Dağılımına İlişkin $\bar{x}$ Ve S Değerleri

Mezuniyet	N	$\bar{x}$	s
Öğretmen Okulu	2	3,388	,392
Eğitim Enstitüsü	35	3,761	,836
Lisans tamamlama	31	3,853	,965
4 yıllık fakülte	151	3,927	,667
Lisans üstü	3	3,740	1,140
Toplam	222	3,883	,745

Tablo 20’de Öğretmenlerin faktör 1’e yönelik tutumları ile mezuniyetleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan istatistik sonuçları verilmiştir. Öğretmenlerin sınıf yönetiminde rehberlik servislerini yeterli bulmalarına ilişkin mezuniyet bakımından görüşleri değerlendirildiğinde 4 yıllık fakülte mezunları sınıf yönetimi konusunda rehberlik servislerini en fazla yeterli bulan kesimi oluşturmaktadır. Aynı zamanda 4 yıllık fakülte mezunları öğrencileri rehberlik servisiyle çalışmaya en fazla teşvik eden grubu oluşturmaktadır. Rehberlik servislerini sınıf yönetimi konusunda en az yeterli gören mezuniyet grubunu öğretmen okulu mezunu grup oluşturmaktadır. Bu grup öğretmenler aynı zamanda öğrencileri rehberlik servisleriyle çalışmaya en az teşvik eden grubu oluşturmaktadır. Bu değerler arasındaki farklılığın anlamlı düzeyde olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 21. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Okullardaki Rehberlik Servislerini Yeterli Bulup Bulmamalarına Ve Öğrencileri Bu Servisle Çalışmaya Teşvik Edip Etmediklerine Yönelik Görüşlerinin Mezuniyetlerine Göre Dağılımına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	P	Fark
Gruplar arası	1,394	,349	4	,623	,647	
Gruplar içi	121,390	,559	217			
Toplam	122,785		221			

Tablo 21’e göre Öğretmenlerin faktör 1’e yönelik görüşlerinin mezuniyetlerine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(4-217)}=,623$; $p>,05$). Bu sonuçlara göre Öğretmenlerin faktör 1’e yönelik görüşlerinin mezuniyetlerine göre farklılık göstermediği söylenebilir.

Tablo 22. Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Rehberlik Servislerini Yeterli Bulup Bulmadıklarına Ve Öğrencileri Bu Servisle Çalışmaya Teşvik Edip Etmediklerine Yönelik Branşlarına Göre Dağılımına İlişkin $\bar{x}$ Ve S Değerleri.

Branş	N	$\bar{x}$	s
Beden Eğitimi Öğretmeni	8	4,041	,697
Bilgisayar Öğretmeni	3	4,555	,192
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	7	4,111	,562
Fen Bilgisi Öğretmeni	14	3,920	,731
İş Eğitimi Öğretmeni	3	3,963	,705
Matematik Öğretmeni	15	4,037	,702
Müzik Öğretmeni	3	3,703	,420
Resim-İş Öğretmeni	5	3,844	,722
Sınıf Öğretmeni	111	3,781	,793
Sosyal Bilgiler Öğretmeni	18	4,166	,568
Türkçe Öğretmeni	20	3,944	,884
Yabancı Dil Öğretmeni	15	3,740	,606
Toplam	222	3,883	,745

Tablo 22’de Öğretmenlerin faktör 1’e yönelik tutumları ile branşları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan istatistik sonuçları verilmiştir. Öğretmenlerin branşlarına göre rehberlik servislerini sınıf yönetimi konusunda yeterli bulmalarına bakıldığında tablo 22’ye göre Bilgisayar öğretmenleri rehberlik servislerini sınıf yönetimi konusunda en yeterli gören grubu oluşturmakta ve öğrencileri bu servisle çalışmaya en fazla teşvik eden grubu oluşturmaktadır. Branşlar bakımından rehberlik servislerini sınıf yönetimi konusunda en az yeterli gören ve öğrencileri en az bu servisle çalışmaya teşvik eden grubu Müzik öğretmenleri oluşturmaktadır. Bu değerler arasındaki farklılığın anlamlı düzeyde olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 23. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Okullardaki Rehberlik Servislerini Yeterli Bulup Bulmamalarına Ve Öğrencileri Bu Servisle Çalışmaya Teşvik Edip Etmediklerine Yönelik Görüşlerinin Branşlarına Göre Dağılımına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	P	Fark
Gruplar arası	5,386	,490	11	,876	,565	
Gruplar içi	117,399	,559	210			
Toplam	122,785		221			

Tablo 23'e göre Öğretmenlerin faktör 1'e yönelik görüşlerinin branşlarına göre farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(11-210)}=,876$; $p>,05$). Bu sonuçlara göre Öğretmenlerin faktör 1'e yönelik görüşlerinin mezuniyetlerine göre farklılık göstermediği söylenebilir.

4.4. 2.Alt Problem Olan Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Okullarındaki Rehberlik Servislerinden Yeterince Faydalanmalarına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Tablo 24 Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Okullardaki Rehberlik Servislerinden Yeterince Faydalanmalarına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımına İlişkin T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Kadın	103	3,538	1,016	220	,069	,945
Erkek	119	3,529	1,000			

Tablo 24 incelendiğinde, Öğretmenlerin faktör 2'ye yönelik görüşlerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t_{(220)} = ,069$; $p > .05$). Örneklem grubundaki kadın öğretmenlerin faktör 2'ye yönelik görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x} = 3,538$) iken, bu değer erkek öğretmenlerde ($\bar{x} = 3,529$) olarak gerçekleşmiştir. Kadın ve erkek öğretmenlerin faktör 2'ye yönelik görüşlerinin benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Tablo 25 Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Okullardaki Rehberlik Servislerinden Yeterince Faydalanmalarına Yönelik Mesleki Kıdeme Göre Dağılımına İlişkin $\bar{x}$ Ve S Değerleri.

Mesleki kıdem	N	$\bar{x}$	s
5 yıl ve daha az	55	3,447	,956
6-10 yıl	69	3,637	,974
11-15 yıl	39	3,474	,982
16-20 yıl	11	3,113	1,153
20 yıldan fazla	48	3,627	1,091
Toplam	222	3,533	1,005

Tablo 25'de Öğretmenlerin faktör 2'ye yönelik tutumları ile mesleki kıdemleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan istatistik sonuçları verilmiştir. Öğretmenlerin rehberlik servislerinden faydalanmalarına ilişkin kıdem yönünden görüşleri değerlendirildiğinde en fazla rehberlik servislerinden 6-10 yıllık öğretmenler faydalanmaktadır. Bunun yanında tablo-25'e göre rehberlik servislerinden kıdem yönünden en az faydalanan grubu 16-20 yıllık öğretmen grubu oluşturmaktadır. Bu değerler arasındaki farklılığın anlamlı düzeyde olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 22'de verilmiştir.

Tablo 26 Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Okullarındaki Rehberlik Servislerinden Yeterince Faydalanmalarına Yönelik Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	P	Fark
Gruplar arası	3,654	,914	4	,902	,464	
Gruplar içi	219,874	1,013	217			
Toplam	223,528		221			

Tablo 26'ya göre Öğretmenlerin faktör 2'ye yönelik görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(4-217)}=,902$; $p>,05$). Bu sonuçlara göre Öğretmenlerin faktör 2'ye yönelik görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre farklılık göstermediği söylenebilir.

Tablo 27 Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Okullardaki Rehberlik Servislerinden Yeterince Faydalanmalarına Yönelik Mezuniyetlerine Göre Dağılımına İlişkin $\bar{x}$ Ve S Değerleri

Mezuniyet	N	$\bar{x}$	s
Öğretmen Okulu	2	2,875	,707
Eğitim Enstitüsü	35	3,432	1,066
Lisans tamamlama	31	3,516	1,234
4 yıllık fakülte	151	3,571	,940
Lisans üstü	3	3,458	1,501
Toplam	222	3,533	1,005

Tablo 27'de Öğretmenlerin faktör 2'ye yönelik tutumları ile mezuniyetleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan istatistik sonuçları verilmiştir. Tabloya bakıldığında rehberlik servislerinden yeterince faydalanmaya ilişkin mezuniyete göre görüşler sorulduğunda en fazla bu servisten 4 yıllık fakülte mezunları faydalanmaktadır. Bunun yanında Öğretme Okulu mezunları rehberlik servisinden en az faydalanan kesimi oluşturmaktadır. Bu

değerler arasındaki farklılığın anlamlı düzeyde olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 24’de verilmiştir.

Tablo 28 Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Okullarındaki Rehberlik Servislerinden Yeterince Faydalanmalarına Yönelik Görüşlerinin Mezuniyetlerine Göre Dağılımına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	P	Fark
Gruplar arası	1,468	,367	4	,359	,838	
Gruplar içi	222,060	1,023	217			
Toplam	223,528		221			

Tablo 28’e göre Öğretmenlerin faktör 2’ye yönelik görüşlerinin mezuniyetlerine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(4-217)}=,359$; $p>,05$). Bu sonuçlara göre Öğretmenlerin faktör 2’ye yönelik görüşlerinin mezuniyetlerine göre farklılık göstermediği söylenebilir.

Tablo 29 Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Okullardaki Rehberlik Servislerinden Yeterince Faydalanmalarına Yönelik Branşlarına Göre Dağılımına İlişkin $\bar{x}$ Ve S Değerleri

Branş	N	$\bar{x}$	s
Beden Eğitimi Öğretmeni	8	3,8438	,8204
Bilgisayar Öğretmeni	3	3,9167	,4732
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	7	3,9286	,8626
Fen Bilgisi Öğretmeni	14	3,8125	,6664
İş Eğitimi Öğretmeni	3	3,7917	1,4050
Matematik Öğretmeni	15	3,7833	,8832
Müzik Öğretmeni	3	3,7917	,9382
Resim-İş Öğretmeni	5	3,4750	,7256
Sınıf Öğretmeni	111	3,3739	1,0897
Sosyal Bilgiler Öğretmeni	18	3,8750	,6642
Türkçe Öğretmeni	20	3,5938	,9858
Yabancı Dil Öğretmeni	15	3,2083	1,2389
Toplam	222	3,5338	1,0057

Tablo 29’da Öğretmenlerin faktör 2’ye yönelik tutumları ile branşları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan istatistik sonuçları verilmiştir. Tabloya bakıldığında rehberlik servislerinden faydalanmaya ilişkin branşlara göre değerlendirme yapıldığında en çok faydalanan grubu Bilgisayar öğretmenleri oluşturmaktadır. Bunun yanında branşlar bakımından rehberlik servisinden en az faydalandığını söyleyen grubu yabancı dil öğretmenleri oluşturmaktadır. Bu değerler arasındaki farklılığın anlamlı düzeyde olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 26’da verilmiştir.

Tablo 30 Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Okullarındaki Rehberlik Servislerinden Yeterince Faydalanmalarına Yönelik Görüşlerinin Branşlarına Göre Dağılımına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	P	Fark
Gruplar arası	11,332	1,030	11	1,020	,430	
Gruplar içi	212,196	1,010	210			
Toplam	223,528		221			

Tablo 30’a göre Öğretmenlerin faktör 2’ye yönelik görüşlerinin branşlarına göre farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(11-210)}=1,020$; $p>,05$). Bu sonuçlara göre Öğretmenlerin faktör 2’ye yönelik görüşlerinin branşlarına göre farklılık göstermediği söylenebilir.

4.5. 3.Alt Problem Olan Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Rehberlik Servislerinin Faydalarına İnanmalarına İlişkin Bulgular Ve Yorumlar

Tablo 31 Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Rehberlik Servislerinin Faydalarına İnanmalarına Yönelik Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımına İlişkin T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Kadın	103	3,994	,807	220	-1,210	,228
Erkek	119	4,117	,709			

Tablo 31 incelendiğinde, Öğretmenlerin faktör 3'e yönelik görüşlerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t_{(220)}=-1,210$; $p>.05$). Örneklem grubundaki kadın öğretmenlerin faktör 3'e yönelik görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x}=3,994$) iken, bu değer erkek öğretmenlerde ($\bar{x}=4,117$) olarak gerçekleşmiştir. Kadın ve erkek öğretmenlerin faktör 3'e yönelik görüşlerinin benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Tablo 32 Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Rehberlik Servislerinin Faydalarına İnanmalarına Yönelik Mesleki Kıdeme Göre Dağılımına İlişkin $\bar{x}$ Ve S Değerleri

Mesleki kıdem	N	$\bar{x}$	s
5 yıl ve daha az	55	4,028	,689
6-10 yıl	69	4,111	,736
11-15 yıl	39	3,952	,889
16-20 yıl	11	3,779	,636
20 yıldan fazla	48	4,175	,770
Toplam	222	4,060	,757

Tablo 32'de Öğretmenlerin faktör 3'e yönelik tutumları ile mesleki kıdemleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan

istatistik sonuçları verilmiştir.Tabloya bakıldığında öğretmenlerin kıdemlerine göre sınıf yönetimi konusunda faydalarına inanmalarının değerlendirilmesinde kıdem yılı 20 yıl ve fazla olan öğretmenler sınıf yönetiminde rehberlik servislerinin faydalarına inanmaktadırlar.Bunun yanında kıdem yılı 16-20 yılları arasında olan öğretmenler rehberlik servislerinin sınıf yönetiminde faydalarına daha az inanmaktadırlar. Bu değerler arasındaki farklılığın anlamlı düzeyde olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 29’da verilmiştir.

Tablo 33 Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Rehberlik Servislerinin Faydalarına İnanmalarına Yönelik Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	P	Fark
Gruplar arası	2,200	,550	4	,958	,432	
Gruplar içi	124,621	,574	217			
Toplam	126,820		221			

Tablo 33’e göre Öğretmenlerin faktör 3’e yönelik görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(4-217)}=,958$; $p>,05$). Bu sonuçlara göre Öğretmenlerin faktör 3’e yönelik görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre farklılık göstermediği söylenebilir.

Tablo 34 Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Rehberlik Servislerinin Faydalarına İnanmalarına Yönelik Mezuniyetlerine Göre Dağılımına İlişkin $\bar{x}$ Ve S Değerleri

Mezuniyet	N	$\bar{x}$	s
Öğretmen Okulu	2	4,285	,404
Eğitim Enstitüsü	35	3,963	,797
Lisans tamamlama	31	4,009	1,012
4 yıllık fakülte	151	4,092	,689
Lisans üstü	3	3,952	1,072
Toplam	222	4,060	,757

Tablo 34’de Öğretmenlerin faktör 3’e yönelik tutumları ile mezuniyetleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan istatistik sonuçları verilmiştir. Tabloya bakıldığında öğretmenlerin rehberlik servislerinin sınıf yönetimi konusunda faydalarına inanmalarının değerlendirilmesinde mezuniyetler açısından en faydalı gören grubu Öğretmen Okulu mezunları oluşturmaktadır. Rehberlik servislerini sınıf yönetimi konusunda en az faydalı gören öğretmen grubunu mezuniyetini Lisan üstü mezuniyeti olan öğretmenler oluşturmaktadır. Bu değerler arasındaki farklılığın anlamlı düzeyde olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 31’de verilmiştir.

Tablo 35 Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Rehberlik Servislerinin Faydalarına İnanmalarına Yönelik Görüşlerinin Mezuniyetlerine Göre Dağılımına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	P	Fark
Gruplar arası	,706	,176	4	,304	,875	
Gruplar içi	126,115	,581	217			
Toplam	126,820		221			

Tablo 35’e göre Öğretmenlerin faktör 3’e yönelik görüşlerinin mezuniyetlerine kıdemlerine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(4-217)}=,304$; $p>,05$). Bu sonuçlara göre Öğretmenlerin faktör 3’e yönelik görüşlerinin mezuniyetlerine göre farklılık göstermediği söylenebilir.

Tablo 36 Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Rehberlik Servislerinin Faydalarına İnanmalarına Yönelik Branşlarına Göre Dağılımına İlişkin $\bar{x}$ Ve S Değerleri

Branş	N	$\bar{x}$	s
Beden Eğitimi Öğretmeni	8	4,0536	,8328
Bilgisayar Öğretmeni	3	4,5714	,5151
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	7	4,3265	,5065
Fen Bilgisi Öğretmeni	14	4,1122	,8483
İş Eğitimi Öğretmeni	3	4,0952	,7868
Matematik Öğretmeni	15	4,1714	,7407
Müzik Öğretmeni	3	3,9524	,7331
Resim-İş Öğretmeni	5	3,6857	,5925
Sınıf Öğretmeni	111	3,9820	,7839
Sosyal Bilgiler Öğretmeni	18	4,3095	,5168
Türkçe Öğretmeni	20	4,2357	,8687
Yabancı Dil Öğretmeni	15	3,8667	,7294
Toplam	222	4,0605	,7575

Tablo 36’da Öğretmenlerin faktör 3’e yönelik tutumları ile branşları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan istatistik sonuçları verilmiştir. Tablodaki veriler değerlendirildiğinde rehberlik servislerinin sınıf yönetimi konusunda faydalarına öğretmenlerin inanmalarının branşlar bakımından değerlendirilmesinde en fazla faydalı olduğuna inan grubu Bilgisayar Öğretmenleri oluşturmaktadır. Bunun yanında rehberlik servislerinin sınıf yönetimi konusunda faydalarına branş bazında en az inan grubu Resim-İş öğretmenleri oluşturmaktadır. Bu değerler arasındaki farklılığın anlamlı düzeyde

olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 33’de verilmiştir.

Tablo 37 Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Rehberlik Servislerinin Faydalarına İnanmalarına Yönelik Görüşlerinin Branşlarına Göre Dağılımına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	P	Fark
Gruplar arası	5,220	,475	11	,820	,621	
Gruplar içi	121,600	,579	210			
Toplam	126,820		221			

Tablo 37’e göre Öğretmenlerin faktör 3’e yönelik görüşlerinin branşlarına göre farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(11-210)}=,820$; $p>,05$). Bu sonuçlara göre Öğretmenlerin faktör 3’e yönelik görüşlerinin branşlarına göre farklılık göstermediği söylenebilir.

4.6. 4.Alt Problem Olan Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Rehberlik Servisleriyle Ne Sıklıkta İlişki Kurduklarına İlişkin Bulgular Ve Yorumlar

Tablo 38 Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Rehberlik Servisleriyle Ne Sıklıkta İlişki Kurduklarına Yönelik Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımına İlişkin T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Kadın	103	3,866	,778	220	,323	,747
Erkek	119	3,829	,897			

Tablo 38 incelendiğinde, Öğretmenlerin faktör 4'e yönelik görüşlerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t_{(220)}=,323$; $p>.05$).Örneklem grubundaki kadın öğretmenlerin faktör 4'e yönelik görüşlerinin puanlarının ortalaması ($\bar{x}=3,866$) iken, bu değer erkek öğretmenlerde ($\bar{x}=3,829$) olarak gerçekleşmiştir. Kadın ve erkek öğretmenlerin faktör 4'e yönelik görüşlerinin benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Tablo 39 Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Okullarındaki Rehberlik Servisleriyle Ne Sıklıkta İlişki Kurduklarına Yönelik Tutumlarının Mesleki Kıdeme Göre Dağılımına İlişkin $\bar{x}$ Ve S Değerleri

Mesleki kıdem	N	$\bar{x}$	s
5 yıl ve daha az	55	3,827	,814
6-10 yıl	69	3,884	,844
11-15 yıl	39	3,788	,802
16-20 yıl	11	3,590	,808
20 yıldan fazla	48	3,921	,928
Toplam	222	3,846	,843

Tablo 39'da Öğretmenlerin faktör 4'e yönelik tutumları ile branşları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan istatistik sonuçları verilmiştir.Tabloya bakıldığında kıdem bakımından rehberlik servisleriyle en sık ilişki kuran öğretmen grubunu 20 yıldan fazla hizmeti olan öğretmenler oluşturmaktadır.Kıdem yılı 16-20 yılları arasında olan öğretmenler sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisleriyle daha az ilişki kurmaktadır. Bu değerler arasındaki farklılığın anlamlı düzeyde olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 36'da verilmiştir.

Tablo 40 Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Rehberlik Servisleriyle Ne Sıklıkta İlişki Kurduklarına Yönelik Görüşlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	P	Fark
Gruplar arası	1,240	,310	4	,432	,786	
Gruplar içi	155,802	,718	217			
Toplam	157,043		221			

Tablo 40'a göre Öğretmenlerin faktör 4'e yönelik görüşlerinin branşlarına göre farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(4-217)}=,432$; $p>,05$). Bu sonuçlara göre Öğretmenlerin faktör 4'e yönelik görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre farklılık göstermediği söylenebilir.

Tablo 41 Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Okullarındaki Rehberlik Servisleriyle Ne Sıklıkta İlişki Kurduklarına Yönelik Tutumlarının Mezuniyetlerine Göre Dağılımına İlişkin $\bar{x}$ Ve S Değerleri

Mezuniyet	N	$\bar{x}$	s
Öğretmen Okulu	2	3,250	,353
Eğitim Enstitüsü	35	3,835	,895
Lisans tamamlama	31	3,862	1,052
4 yıllık fakülte	151	3,844	,793
Lisans üstü	3	4,333	,577
Toplam	222	3,846	,843

Tablo 41'de Öğretmenlerin faktör 4'e yönelik tutumları ile mezuniyetleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan istatistik sonuçları verilmiştir. Öğretmenlerin mezuniyetleri ile rehberlik servisleri ile sınıf yönetimi konusunda ilişki kurmaları değerlendirildiğinde en sık ilişkiyi Lisan Üstü mezuniyeti olan öğretmenler kurmaktadır. Bunun yanında sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisleriyle en az ilişki kuran öğretmenlerimiz Öğretmen Okulu mezunu öğretmenlerimizdir. Bu değerler arasındaki farklılığın anlamlı

düzeyde olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 38’de verilmiştir.

Tablo 42 Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Rehberlik Servisleriyle Ne Sıklıkta İlişki Kurduklarına Yönelik Görüşlerinin Mezuniyetlerine Göre Dağılımına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	P	Fark
Gruplar arası	1,436	,359	4	,501	,735	
Gruplar içi	155,607	,717	217			
Toplam	157,043		221			

Tablo 42’ye göre Öğretmenlerin faktör 4’e yönelik görüşlerinin mezuniyetlerine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(4-217)}=,501$; $p>,05$). Bu sonuçlara göre Öğretmenlerin faktör 4’e yönelik görüşlerinin mezuniyetlerine göre farklılık göstermediği söylenebilir.

Tablo 43 Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Okullarındaki Rehberlik Servisleriyle Ne Sıklıkta İlişki Kurduklarına Yönelik Tutumlarının Branşlarına Göre Dağılımına İlişkin $\bar{x}$ Ve S Değerleri

Branş	N	$\bar{x}$	s
Beden Eğitimi Öğretmeni	8	4,0313	,6871
Bilgisayar Öğretmeni	3	4,4167	,5204
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	7	4,3214	,5722
Fen Bilgisi Öğretmeni	14	3,9821	,7170
İş Eğitimi Öğretmeni	3	3,8333	1,2583
Matematik Öğretmeni	15	3,8000	1,0360
Müzik Öğretmeni	3	3,8333	,7217
Resim-İş Öğretmeni	5	3,8500	,4873
Sınıf Öğretmeni	111	3,7860	,8692
Sosyal Bilgiler Öğretmeni	18	4,0139	,6152
Türkçe Öğretmeni	20	3,6625	,9810
Yabancı Dil Öğretmeni	15	3,8333	,9194
Toplam	222	3,8468	,8430

Tablo 43’de Öğretmenlerin faktör 4’e yönelik tutumları ile mezuniyetleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan istatistik sonuçları verilmiştir. Tablodaki verilere bakıldığında sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisleriyle branş bazında en fazla ilişki kuran öğretmenler Bilgisayar öğretmenleridir. Sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisleriyle branş bazında en az ilişki kuran grubu Türkçe öğretmenleri oluşturmaktadır. Bu değerler arasındaki farklılığın anlamlı düzeyde olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 40’da verilmiştir.

Tablo 44 Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Rehberlik Servisleriyle Ne Sıklıkta İlişki Kurduklarına Yönelik Görüşlerinin Branşlarına Göre Dağılımına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	sd	F	P	Fark
Gruplar arası	4,708	,428	11	,590	,836	
Gruplar içi	152,335	,725	210			
Toplam	157,043		221			

Tablo 44’e göre Öğretmenlerin faktör 4’e yönelik görüşlerinin branşlarına göre farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F_{(4-217)}=,590$; $p>,05$). Bu sonuçlara göre Öğretmenlerin faktör 4’e yönelik görüşlerinin branşlarına göre farklılık göstermediği söylenebilir.

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulguları ve yorumlarına dayalı olarak elde edilen sonuçlar ve bunlardan yola çıkarak geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

5.1 Sonuçlar

1. İlköğretim okullarındaki öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda rehberlik servislerinden beklentileri, bu servisten yeterince faydalanmalarında, rehberlik servisiyle ilişki kurma sıklıklarında ve rehberlik servislerinin faydalarına inanmalarında cinsiyet, branş, kıdem ve mezuniyetlerine göre paralellik vardır.
2. Öğretmenlerin sınıf yönetiminde rehberlik servislerini yeterli bulmaları ve öğrencileri bu servisle çalışmaya teşvik etmelerinde cinsiyet, branş, kıdem ve mezuniyetlerine göre görüşlerinde farklılık yoktur.
3. Öğretmenler rehberlik servisinden sınıf yönetimi konusunda genel olarak faydalanmaktadırlar ve sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisinden yenilik ve gelişmeleri öğrenmektedirler. Sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisleri öğretmenlerimizi çok yeterli olmamakla birlikte bilgilendirmekte ve öğretmenlere yardımcı olmaktadır. Rehberlik servisleri sınıf yönetimi konusunda öğretmenlerimizle işbirliği yapmaktadırlar. Rehberlik servisi görevlisi rehber öğretmenlerimizin derse girerek sınıf yönetimini olumlu etkilemeleri konusunda yeterince etki yapmadıkları gözükmektedir. Rehberlik servisleri sınıf yönetimi

konusunda mevzuat ve işleyiş bakımından öğretmenlerimizi yönlendirmekte yeterlilik bakımından çok başarılı gözükmemektedir.

4. Öğretmenlerimizin rehberlik servisleriyle ilişki kurma şekillerinde anket ve test uygulama zamanlarında yüksek bir oran gözükmemektedir. Rehberlik servislerine disiplin olaylarından dolayı müracaat etme oranının çok fazla oranda olmaması günümüzdeki şiddet olaylarının gerek uygulama tarihinde gerekse uygulanan bölgede çok fazla olmamasına bağlanabilir. Rehberlik servislerine, öğrencilere ihtiyaç duydukları alanlarda daha kapsamlı bilgi aktarabilmek için öğretmenlerimizin müracaat etmeleri oldukça yüksek bir durum olarak karşımıza çıkmıştır. Rehberlik servisiyle; sınıf yönetimi konusunda yenilikleri takip etmek ve yeniliklerden haberdar olmak için ilişki kuran öğretmenlerimizin oldukça istekli olmaları sonucuna ulaşılmıştır.
5. Rehberlik servislerinin sınıf yönetimi konusunda mevzuat ve rehberlik servisi-sınıf yönetimi işleyişinde öğretmenlerimize yeterince önderlik edememektedirler. Rehberlik servisleri öğretmenlerimize göre sınıf yönetimi konusunda kaynak ve yenilikleri takip etmede yüksek oranda olmasa da yeterli bulunmaktadır. Rehberlik servisleri sınıf yönetimi konusunda öğrenci, öğretmen, idare, çevre ve ailelerle ilişkilerde öğretmenlerimizce başarılı bulunmaktadır. Rehberlik servisleri sınıf yönetimi konusunda kişilik, mesleki yeterlilik ve işbirliğinde öğretmenlerimizce başarılı kabul edilmektedir.
6. Rehberlik servisleri sınıf yönetimi konusunda uygulamaları değerlendirme, çözümleme ve yönlendirmede öğretmenlerce başarılı bulunmaktadır. Rehberlik servisleri sınıf yönetimi konusunda öğrencilere güven verme, beklentileri karşılama ve etkilemede öğretmenlerimizce oldukça başarılı bulunmaktadır. Rehberlik servisleri, sınıf yönetimi konusunda öğrencilerin görüşmeleri için öğretmenlerce yönlendirilen hizmet birimlerinin başında gelmektedir. Rehberlik

servisleri sınıf yönetimi konusunda öğrencilere mesleki yönlendirmede danışmanlık yapmada öğretmenlerimizce oldukça başarılı bulunmaktadır. Rehberlik servisleri sınıf yönetimi konusunda öğrencilerin sorunlarını çözdüğü bir hizmet birimi olarak öğretmenlerce yüksek oranda kabul görmüştür.

7. Rehberlik servisleri sınıf yönetimi konusunda öğrencilerin her alandaki/konudaki başvuru yeri olarak öğretmenlerimizce kabul edilmektedir. Rehberlik servisleri sınıf yönetimi konusunda öğrencileri gelecekteki planları ve seçecekleri, mesleklere ilişkin aşama/sınavlardan haberdar etme ve yönlendirmede görevleri bakımından öğretmenlerce başarılı bulunmuştur. Rehberlik servisleri öğretmenlerce sınıf yönetimi konusunda öğretmenlerin destekleyicisi ve yardımcısı olarak görülmektedir.
8. Rehberlik servisleri öğretmenlerce sınıf yönetimi konusunda öğrenci sorunlarını çözmede başarılı olan ve okullarda bu konuda bulunması gereken bir birim olarak algılanmada oldukça yüksek oranda kabul görmüştür. Rehberlik servisleri sınıf yönetimi konusunda öğrencilerin çok çeşitli alanlardaki gereksinim/ yönlendirme ve bilgi ihtiyacını karşılayan ve bu konularda danışmanlık yapan bir birim olarak öğretmenlerce kabul görmüştür. Rehberlik servisleri öğretmenlerce sınıf yönetimi konusunda öğretmenlerin verimliliğine olumlu etki yapan bir birim olarak kabul edilmektedir. Rehberlik servislerinin sınıf yönetimi konusunda öğretmenlerce öğretmen, öğrenci, idare, çevre ve aile arasında köprü görevi yaptığı kabul edilmektedir. Rehberlik servisleri öğretmenlerce sınıf yönetimi konusunda öğrencilerin gelişiminde ve tercihlerinde olumlu yönlendirme yapan bir birim olması görevini kabul etmektedir.
9. Rehberlik servislerinden sınıf yönetimi konusunda kıdem bakımından en fazla beklentisi olan öğretmenlerimiz 6-10 yıllık öğretmenler iken en az

beklentisi olan öğretmen grubumuzu 16-20 yıllık hizmeti olan öğretmenler oluşturmaktadır. Mezuniyetlere göre sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisinden en çok beklenti içinde olan grubu 4 yıllık fakülte mezunları oluştururken en az beklenti içinde olanlar öğretmen okulu mezunlarıdır. Branşlar bakımından öğretmenler içerisinde rehberlik servisinden sınıf yönetimi konusunda en çok beklentisi olanlar Bilgisayar öğretmenleri iken en az beklentisi olan branş grubu Yabancı dil öğretmenleri oluşturmaktadır.

10. Rehberlik servislerinden sınıf yönetimi konusunda faydalanmaya ilişkin kıdem bakımından değerlendirildiğinde en çok 6-10 yıllık hizmeti olan öğretmenler faydalanırken en az 16-20 yıllık öğretmenler faydalanmaktadır. Mezuniyet açısından bakıldığında rehberlik servisinden sınıf yönetimi konusunda en çok faydalanan öğretmen grubu 4 yıllık fakülte mezunlarıdır. Bunun yanında en az faydalanan öğretmen grubu Öğretmen Okulu mezunları oluşturmaktadır. Rehberlik servislerinden sınıf yönetimi konusunda faydalanmayı branşlar bazında değerlendirdiğimiz de en fazla Bilgisayar öğretmenleri faydalanırken en az Yabancı Dil öğretmenleri bu konuda faydalanan öğretmen grubunu oluşturuyor.

11. Rehberlik servisleriyle sınıf yönetimi konusunda en çok ilişki kuran öğretmenleri kıdem bakımından değerlendirdiğimizde en fazla ilişkiyi 20 yıldan fazla hizmeti olan öğretmen grubu oluştururken, 16-20 yıllık hizmeti olan öğretmenler bu konuda en az ilişki kuran öğretmen grubudur. Mezuniyetler bakımından sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisleriyle en çok ilişki kuran öğretmenler Lisans Üstü mezunlarıdır. Bunun yanında Öğretmen okulu mezunu öğretmenler sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisleriyle ne az ilişki kuran öğretmen grubunu oluşturmaktadır. Branşlar bakımından sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisleriyle en çok ilişki kuran öğretmenlerimiz Bilgisayar

öğretmenleri iken en az ilişki kuran branşı Türkçe öğretmenlerimiz oluşturmaktadır.

12. Sınıf yönetimi konusunda rehberlik servislerini yeterli bulmalarına ilişkin kıdemlere göre öğretmenlerimizin görüşleri dikkate alındığında en çok yeterli bulan öğretmenlerimiz 6-10 yıllık hizmeti olan öğretmenlerimizdir.16-20 arasında hizmeti olan öğretmenlerimiz ise rehberlik servislerini sınıf yönetimi konusunda en az yeterli bulan öğretmen grubudur.Öğretmenlerimizin mezuniyetlerine göre, rehberlik servislerini sınıf yönetimi konusunda yeterli bulmalarına ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde en çok yeterli bulan grubu 4 yıllık fakülte mezunları oluştururken en az yeterli gören grup Öğretmen Okulu mezunu olan öğretmenlerdir.Sınıf yönetimi konusunda rehberlik servislerini en çok yeterli gören branş öğretmenlerimiz Bilgisayar Öğretmenleri iken en az yeterli gören öğretmen grubunu Müzik Öğretmenleri oluşturmaktadır.
13. Rehberlik servislerinin sınıf yönetimi konusunda faydalarına inanma bakımında öğretmenlerimizin görüşleri kıdemlerine göre değerlendirildiğinde en çok faydalı gören grubu 20 yıldan fazla hizmeti olan öğretmenler oluşturmaktadır.Bunun yanında hizmeti 16-20 yıl olan öğretmenler rehberlik servislerini sınıf yönetimi konusunda en az faydalı gören öğretmen grubudur.Mezuniyetlerine göre öğretmenlerimiz arasında rehberlik servislerini sınıf yönetimi konusunda en çok faydalı gören grubu Öğretmen Okulu mezunları oluştururken en az faydalı gören öğretmenlerimiz Lisans Üstü mezunu olanlardır.Rehberlik servislerinin sınıf yönetimi konusunda faydalarına branş bazında en çok inanan öğretmenler Bilgisayar Öğretmenleri iken en az faydalı görenler Resim-İş Öğretmenleridir.

5.2.Öneriler

Bu araştırmada elde edilen bulgulara ve araştırmanın yürütülmesi sırasında yapılan gözlemlere dayalı olarak aşağıdaki öneriler sunulmuştur.

Branşlarına bakılmaksızın tüm öğretmenlere sınıf yönetimi konusunda eğitim verilmeli ve rehberlik dersleri yanında rehberlik servisleri ile çalışma konusunda kazanımlar verilmelidir.

Öğretmenlere rehberlik servisleri her yönüyle tanıtılmalı, rehberlik servislerinin amacı yönünde algılanması için idareci ve ilgililerce çaba harcanmalıdır.Öğretmenlerin rehberlik servislerinin faydalarına inanmaları için çalışmalar yapılmalı ve daha çok ilişki kurmaları yönünde uygulamalar sağlanmalıdır.

Özellikle rehberlik servislerinin görev ve işleyişinin öğretmen ve okul idarecileri tarafından bilinmesi ve işbirliğinin daha iyi oluşturulması sağlanmalıdır.

Rehberlik servislerine diğer öğretmenlerle işbirliğine katkı sağlayacak imkânlar sağlanmalıdır.Tüm öğretmenlerin rehberlik servislerinden faydalanmalarına ilişkin düzenlemeler getirilmeli ve tüm öğretmenlerin rehberlik servisleriyle çalışmaları sağlanmalıdır.

Rehberlik servislerinin hizmetiçi eğitimleri sürekli yapılmalı diğer öğretmenleri güncel gelişmelerden haberdar edecek konuma getirilmelidir.Rehberlik servisleri her alanda eğitilmeli ve öğretmenlerce inandırıcılık ve yeterlilik bakımından yardım alınacak konumda olmalıdır.

Rehberlik servislerinin diğer öğretmenlerin beklentilerine cevap verme konusundaki yeterlilikleri arttırılmalıdır.Gerektiğinde tüm öğretmenler 5 yılda bir rehberlik konusunda hizmetiçi eğitime alınmalı ve bilgiler güncellenmelidir.

Rehberlik servisi rehber öğretmenlerinin çalışma ortamı öğretmen ve öğrencilerin işbirliğini arttırıcı donanım ve düzenlemelerle desteklenmelidir.

Rehberlik servisleri öğretmenlerinin öğrenci, öğretmen, veli, idare, çevre ve ilgililerle işbirliği sağlama konusunda çalışma esasları ve zamanı konusunda düzenlemeler yapılmalıdır.

Rehberlik servisi öğretmenleri, öğretmen, veli, idare ve öğrencilerce güven duyulan, etkileyen ve beklentileri karşılamada kendini kabul ettirici entelektüelliğe sahip olacak şekilde eğitimden geçmelidir.

Rehberlik servisi öğretmenleri, öğrencileri mesleki konuda ve gelecek planlarında yönlendirme konusunda öğrencileri tanımada çok iyi olmalıdır.

KAYNAKÇA

AKBAŞ, Sabit. (2001).**İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarındaki Rehberlik Hizmetlerinin Yürütülmesinde Oluşturulan İşbirliğinin İncelenmesi**.Adana : Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)

AKMAN,Yasemin.(1992).*İlköğretimde Rehberliğin Yeri ve Önemi*.**Türkiye’de İlköğretim Sempozyumu 21-22 Mayıs 1992**.Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.Ankara.Sayı :8

ALTINTAŞ,Ersin(2003).*Okullarda Rehberlik Hizmetleri Alanları-Birimleri*.Gürhan Can(Ed),**Psikolojik Danışma ve Rehberlik**. Ankara: Pegem Yayınları,1-26

ATAMAN,Ayşe.(2003).*Sınıfta İletişimde Karşılaşılan Davranış Problemleri*.**Türk Eğitim Bilimleri Dergisi**.1(3),251-262

AYDIN,Ayhan (2000). **Sınıf Yönetimi**. İstanbul : Alfa Yayınları

AYDIN,Suat.(1998).**Eğitimde Uygulamalı Rehberlik**.Ankara: Barış Kitap Basın Yayın

BAŞAR,Hüseyin. (1999).**Sınıf Yönetimi**.İstanbul :Milli Eğitim Basımevi

BAŞARAN,İ.Ethem.(1989).**Yönetim**.Ankara:Gül Yayınevi

BAYINDIR,Nida(2001).**Sınıf Yönetiminde Öğretmen Davranışlarının Öğrenci Başarısı Üzerindeki Etkisi**.İstanbul:Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)

BOLDURMAZ, Alpay (2000).**İlköğretim Okullarındaki Sınıf Yönetimi Süreçlerinin Değerlendirilmesi**.İzmir :Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

CAFOĞLU,Zuhal.(1992).*Sınıf Yönetimi*.Ankara.**MEB.Eğitim Bilimleri Dergisi** Sayı:2

CELEP,Cevat.(2002).**Sınıf Yönetimi ve Disiplini**.Ankara:Anı Yayıncılık

ÇAM,Sabahattin.(2003).*Okullarda Rehberlik Hizmetleri Alanları-Birimleri*.Gürhan Can(Ed),**Psikolojik Danışma ve Rehberlik**. Ankara: Pegem Yayınları,47-70

DENİZ, Zeynep. (1993).**Liselerdeki yönetici , sınıf öğretmeni ve ders öğretmenlerinin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine ilişkin beklentilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi**. Malatya : İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi) .

DEMİREL,Özcan.(1999).**ÖğretmeSanatı:Plandan Değerlendirmeye**. Ankara : Pegem Yayıncılık

DOĞAN,Süleyman(1990).*Türkiye’de Rehberlik Kavramı ve Uygulamaların Gelişiminde Milli Eğitim Şuralarının Rolü*.**Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi**.Cilt:1,Sayı:

ERDOĞAN,İrfan. (2000).**Sınıf Yönetimi**.İstanbul:Sistem Yayıncılık.

ERGÜN , Selami. (1993). **Özel Dershanelerde Görevli Öğretmenler İle Bu Dershanelere Devam Eden Öğrencilerin Rehberlik Hizmetlerine İlişkin Beklentilerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi**. Malatya : İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi) .

GÖGEN , Hakkı. (1997). **Okul Rehberlik Bürolarının Rolü(Eğitim Programları İçinde Yeralan Rehberlik Programı Amaçlarının Lise 1.Sınıflarda Gerçekleşme Düzeyi).**Kocaeli : Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi) .

GÜNDÜZ, Yüksel.(2001).**Öğretmenlerin Sınıf Yönetimindeki Yeterlilikleri.**Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

HİLBERT,M.,R.C WILSON and E.R.Dienst(19719).**Evaluating University Teaching.**Berkeley:University of California,Center for Research and Developmentin Higher Education

HOLLINGSWORTH,M.Paul ve Hoover, H.Kenneth (1999).**İlköğretimde Öğretim Yöntemleri** (Çev. GÜRKAN, Tanju,E.GÖKÇE ve D.S. GÜLER.),Ankara : Ankara Üniversitesi Rektörlüğü Yayınları

HUMPHREYS,A.J ve diğerleri(1967).**Guidance Services**,SRA,Chicoga

HOŞGÖRÜR,Vural. (2003). *İletişim* . Zeki Kaya (Ed), **Sınıf Yönetimi** . Ankara . Pegem Yayınları,67-89

KANTARCIOĞLU,Selçuk.(1987).**Orta Dereceli Okul Öğretmenleri İçin Rehberlik El Kitabı.**İstanbul:Milli Eğitim Basımevi

KARAOĞLU,İZZET BAKİ.(1998).**Geleneksel Öğretim Yöntemleri İle İşbirlikli Öğrenmenin Öğrenci Başarısı,Hatırda Tutma Ve Sınıf Yönetimi Üzerindeki Etkileri.**İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi) .

KARİP,Emin (2003).**Sınıf Yönetimi.**Ankara.Pegem Yayınları,1

KAYA, Alim ve ÇİVİTÇİ, Asım (2003). *Okul Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programlarının Geliştirilmesi*. Gürhan Can (Ed). **Psikolojik Danışma ve Rehberlik**. Ankara. Pegem Yayıncılık, 227-254

KEPÇEOĞLU, Muharrem (2001). **Psikolojik Danışma ve Rehberlik**. İstanbul: Alkım Yayınları

KEPÇEOĞLU, Muharrem (1988). **Psikolojik Danışma ve Rehberlik**. Ankara: Kadıoğlu Matbaası,

KILIÇCI, Yedigörmüş (1989). **Okullarda Ruh Sağlığı**. Ankara: Şafak Ofset-Tipo Matbaacılık

KUZGUN, Yıldız (1992). **Rehberlik ve Psikolojik Danışma**. Ankara .ÖSYM Yayınları

KUZGUN, Yıldız (1997). **Grup Rehberliği El Kitabı**. Ankara. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınevi

M.E.B, **Milli Eğitim Şurası IX. (1992)**. İstanbul : Milli Eğitim Yayınevi.

M.E.B (1985). Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği . **M.E.B Tebliğler Dergisi** , sayı :2201.

M.E.B (2001). Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği. **M.E.B Tebliğler Dergisi**, sayı : 2524

ONUR, Mustafa. (1997). **Giresun İli Merkez Liselerindeki Yönetici, Öğretmen ve Öğrencilerinin Rehberlik Anlayışlarının İncelenmesi**. Trabzon : Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi)

ÖK,Muharrem ,O.GÖDE ve V.ALKAN .(2006).*İlköğretimde Öğretmen-Öğrenci Etkileşimine Sınıf Yönetimi Kurallarının Etkisi.*
<<http://www.egitim.aku.edu.tr/mok0.htm>> (2006,Şubat 09).

ÖZABACI,Nilüfer,E.İŞMEN ve A.YILDIZ.(2004).*Psikolojik Danışmanların İdeal Özellikleri İle Yılgınlık Düzeylerinin Karşılaştırması.Eğitim Yönetimi.*Ankara:Pegem Yayıncılık,Sayı : 37

ÖZDEMİR,Asım.(2003).*Öğrenci Disiplin İşleri ve Uygulamaları.* Emin Karip (Ed).
Sınıf Yönetimi . Ankara : Pegem Yayınları,218-23

ÖZDEMİR,İbrahim Etem . (1991). **Bazı değişkenlerin liselerdeki öğrenci,öğretmen,danışman ve yöneticilerin psikolojik danışman ve rehberlik hizmetlerinden beklentilerine etkisi.** Ankara : Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

ÖZGÜVEN, İ.E. (1999).*Çağdaş Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik.*
Ankara : PDREM Yayınları

ÖZOĞLU,Süleyman Çetin (1997).*Eğitimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma.*Ankara:Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları

ÖZTÜRK,Abdulkadir. (1999). **Lise Öğretmenlerinin Rehberlik Hizmetlerinin Algılamaları.**Bursa : Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi) .

POYRAZ,Ayper. (1993). **Ankara ortaöğretim kurumlarında personelin rehberlik hizmetleri ile ilgili görevleri kabullenme durumu.** Ankara : Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi) .

SARI,Hakan ve B.DİLMAÇ.(2004).*Sınıf Öğretmenine Verilecek Destek Hizmetleri*.GÜRSEL, Musa,H.SARI ve B.DİLMAÇ (Ed).**Sınıf Yönetimi**. Konya : Eğitim Kitabevi Yayınları ,279-291

TAN,Hasan (1992).**Psikolojik Danışma ve Rehberlik**.İstanbul : Alkım Yayınları

TAYMAZ,Haydar (1997).**Uygulamalı Okul Yönetimi**.Ankara : Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları

TERZİ,Çetin.(2001).**Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Anlayışlarına İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi**.Eskişehir:Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

TOPSES, Gürsen. (2003). *Öğrenci Davranışlarını Etkileyen Psikolojik Etmenler ve Sorunlar*. Leyla Küçükahmet (Ed) , **Sınıf Yönetimi** . Ankara : Nobel Yayınları,11-36

TUZCUOĞLU,Necla. (1995). **İlkokullarda rehberlik servislerinden beklentiler ve rehberlik servisinin öğrenciler üzerindeki etkisi**. İstanbul : Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi) .

YEŞİLYAPRAK,Binnur (2003).**Eğitimde Rehberlik Hizmetleri**.Ankara:Nobel Yayın Dağıtım

EKLER

EK-1

ANKET FORMU

İLKÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİNİN SINIF YÖNETİMİ KONUSUNDA OKULLARDAKİ REHBERLİK SERVİSİNDEN BEKLENTİLERİ (ZONGULDAK ÖRNEĞİ)

AÇIKLAMA

Sayın meslektaşım;

İlköğretim okulu öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servisinden beklentilerini belirlemek amacıyla yapılan araştırmada sizlerde görüşlerinize gerek duyulmaktadır.

Araştırmamız için geliştirdiğimiz ölçeğimiz iki bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde kişisel özelliklerle ilgili bazı sorular yer almaktadır.Bu sorularda verilen seçeneklerden durumunuza uygun olanı işaretlemeniz beklenmektedir.

İkinci bölümde öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servisinden beklentilerine yönelik bazı görüşlere yer verilmiştir.Sizlerden bu bölümdeki görüşlerin beklentilerinize ne ölçüde uygun olduğunu işaretlemeniz beklenmektedir.

Bu araştırmanın sağlıklı sonuçlara ulaşması sizlerin soruları içtenlikle cevaplandırmanıza bağlıdır.Vereceğiniz cevaplar grup içinde değerlendirileceğinden adınızı soyadınızı yazmaya gerek görülmemektedir.Lütfen cevapsız soru bırakmayınız.

Ayracağınız zaman ve katkılardan dolayı şimdiden teşekkür eder sağlık ,mutluluk ve başarı dolu günler diler saygılar sunarım.

Veysel SÖKER

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Öğrencisi

1.BÖLÜM KİŞİSEL BİLGİLER

Lütfen aşağıdaki seçeneklerden durumunuza uygun olan birini işaretleyiniz...

1-Cinsiyetiniz ? Kadın () Erkek ()

2-Mesleğinizde kaçınıcı yılınız ?

- 5 yıl ve daha az ()
- 6-10 yıl ()
- 11-15 yıl ()
- 16-20 yıl ()
- 20 yıldan fazla ()

3-Mezuniyetiniz

- Öğretmen Okulu ()
- Eğitim Enstitüsü ()
- Lisans Tamamlama ()
- 4 Yıllık Fakülte ()
- Lisans Üstü ()

4-Branşınız

- Beden Eğitimi Öğretmeni ()
- Bilgisayar Öğretmeni ()
- Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni ()
- Fen Bilgisi Öğretmeni ()
- İş Eğitimi Öğretmeni ()
- Matematik Öğretmeni ()
- Müzik Öğretmeni ()
- Resim Öğretmeni ()
- Sınıf Öğretmeni ()
- Sosyal Bilgiler Öğretmeni ()
- Türkçe Öğretmeni ()
- Yabancı Dil Öğretmeni ()
- Diğer (Yazınız)..... ()

2.BÖLÜM

Aşağıda öğretmenlerin sınıf yönetiminde okullardaki rehberlik servisinden beklentileriyle ilgili bazı görüşler sıralanmıştır. Her görüşün altında beşli bir seçenek bulunmaktadır. Sizlerden soruları okuyup, söz konusu görüşe beklentilerinizin ne ölçüde uyduğunu, bugüne kadarki gözlemlerinize ve deneyiminize göre işaretlemenizdir.

Lütfen cevapsız soru bırakmayınız.

- 1.() Hiç Katılmıyorum
- 2.() Katılmıyorum
- 3.() Kararsızım
- 4.() Katılıyorum
- 5.() Tamamen Katılıyorum

1-Rehberlik servisinden sınıf yönetimi konusunda faydalaniyorum .

- 1.()
- 2.()
- 3.()
- 4.()
- 5.()

2-Sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisinden yenilik ve gelişmeleri öğreniyorum .

- 1.()
- 2.()
- 3.()
- 4.()
- 5.()

3 Sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisi bizleri yeterince bilgilendirmektedir.

- 1.()
- 2.()
- 3.()
- 4.()
- 5.()

4-Sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisi öğretmenlere yardımcı olmaktadır.

- 1.()
- 2.()
- 3.()
- 4.()
- 5.()

5-Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda bizlerle işbirliği yapmaktadır.

- 1.()
- 2.()
- 3.()
- 4.()
- 5.()

6-Rehberlik servisi sınıfımıza derse girerek sınıf yönetimini olumlu etkilemektedir.

- 1.()
- 2.()
- 3.()
- 4.()
- 5.()

7-Rehberlik servisi sınıf yönetimi konusunda mevzuat ve işleyiş bakımından bizi yönlendirmektedir.

1.() 2.() 3.() 4.() 5.()

8-Sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisiyle test ve anket uygulamalarından dolayı ilişkiye girerim.

1.() 2.() 3.() 4.() 5.()

9-Sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisiyle ; disiplin olayları yaşadığımda ilişki kurarım.

1.() 2.() 3.() 4.() 5.()

10-Rehberlik servisinden sınıf yönetimi konusunda öğrencilere ihtiyaç duydukları alanlarda daha kapsamlı bilgi aktarabilmek için faydalanırım.

1.() 2.() 3.() 4.() 5.()

11-Rehberlik servisiyle; sınıf yönetimi konusunda yenilikleri takip etmek ve yeniliklerden haberdar olmak için ilişki kurarım .

1.() 2.() 3.() 4.() 5.()

12-Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda mevzuat ve rehberlik servisi-sınıf yönetimi işleyişinde bize önderlik etmektedir .

1.() 2.() 3.() 4.() 5.()

13-Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda kaynak ve yenilikleri takip etmede yeterlidir.

1.() 2.() 3.() 4.() 5.()

14- Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda öğrenci, öğretmen, idare, çevre ve ailelerle ilişkilerde başarılıdır.

1.() 2.() 3.() 4.() 5.()

15- Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda kişilik, mesleki yeterlilik ve işbirliğinde başarılıdır.

1.() 2.() 3.() 4.() 5.()

16- Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda uygulamaları değerlendirme, çözümleme ve yönlendirmede başarılıdır.

1.() 2.() 3.() 4.() 5.()

17-Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda öğrencilere güven verme,beklentileri karşılama ve etkilemede başarılıdır.

1.() 2.() 3.() 4.() 5.()

18- Rehberlik servisimiz ,sınıf yönetimi konusunda öğrencilerin görüşmeleri için yönlendirilen hizmet birimlerinin başında gelmektedir.

1.() 2.() 3.() 4.() 5.()

19- Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda öğrencilere mesleki yönlendirmede danışmanlık yapmaktadır.

1.() 2.() 3.() 4.() 5.()

20- Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda öğrencilerin sorunlarını çözdüğü bir hizmet birimidir.

1.() 2.() 3.() 4.() 5.()

21- Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda öğrencilerin her alandaki/konudaki başvuru yeridir.

1.() 2.() 3.() 4.() 5.()

22- Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda öğrencileri gelecekteki planları ve seçecekleri mesleklere ilişkin aşama/sınavlardan haberdar eder ve yönlendirir.

1.() 2.() 3.() 4.() 5.()

23- Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda öğretmenlerin destekleyicisi ve yardımcısıdır.

1.() 2.() 3.() 4.() 5.()

24- Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda öğrenci sorunlarını çözmede başarılı olan ve okullarda bu konuda bulunması gereken bir birimdir.

1.() 2.() 3.() 4.() 5.()

25- Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda öğrencilerin çok çeşitli alanlardaki gereksinim/ yönlendirme ve bilgi ihtiyacını karşılayan ve bu konularda danışmanlık yapan bir birimdir.

1.() 2.() 3.() 4.() 5.()

26- Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda öğretmenlerin verimliliğine olumlu etki yapan bir birimdir.

1.() 2.() 3.() 4.() 5.()

27- Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda öğretmen, öğrenci, idare, çevre ve aile arasında köprü görevi yapar.

1.() 2.() 3.() 4.() 5.()

28- Rehberlik servisimiz sınıf yönetimi konusunda öğrencilerin gelişiminde ve tercihlerinde olumlu yönlendirme yapan bir birimdir.

1.()

2.()

3.()

4.()

5.()

EK-2
VALİLİK ONAYI

T.C.
ZONGULDAK VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.67.00.500/38912
KONU : Anket Uygulaması

23./12/2003

GÖKÇEBEY KAYMAKAMLIĞINA
(İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü)

Gökçebey- Karapınar İlköğretim Okulu Rehber öğretmeni Veysel SÖKER'e ait, Anket uygulaması ile ilgili Valilik Oluru ve Anket Formları ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve anket formlarının doldurularak 9 Ocak 2004 tarihine kadar Müdürlüğümüze gönderilmesini rica ederim.

Haşun GİRGIN
Vali a.
Milli Eğitim Müdür V.

EKLER

EK-1 Anket Formu (1 adet-4 sayfa)

DAĞITIM:

- 1-Kaymakamlıklara
- (İlçe Milli Eğitim Müd.lüklerine)
- 2-Merkez İlçe:
- Ahmet Erdoğan İÖO
- Asma İÖO
- Bahçelievler İÖO
- Beycuma İÖO
- Cumhuriyet İÖO
- Fener İÖO
- Gazi İÖO
- Karaelmas İÖO
- Kapuz İÖO
- Kil.M.Akif Ersoy İÖO
- Kil.Ziya Gökalp İÖO
- Kozlu İÖO
- Kozlu Atilla İÖO
- Mimar Sinan İÖO
- Sivrilir İÖO
- Zonguldak İÖO
- Yayla İÖO
- Özel Ufuk İÖO

T.C.
GÖKÇEBEY KAYMAKAMLIĞI

Form No. : 4136 Havalet Edinildiği

İlçe Milli Eğitim Müdürü

29.12.2003

Not

T.C.
ZONGULDAK VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.67.00.05.500/ 38406
KONU : Anket Uygulaması

18.12/2003

VALİLİK MAKAMINA
ZONGULDAK

Gökçebey İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, 09.11.2003 tarih ve 500/3955 sayılı yazısında; Karapınar İlköğretim Okulu Rehber öğretmeni, Veysel SÖKER'in „Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde,“Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanında” Yüksek Lisans yapmakta ve il genelinde rehber öğretmeni olan ilköğretim okullarında, anket uygulama çalışmasını yapmak istediği belirtilmektedir.

Adı geçenin, ekte örneği bulunan anket çalışmasını yapması, Müdürlüğümüzce uygun , görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Satılmış TUNÇKAYA
Milli Eğitim Md.Yrd.
Milli Eğitim Müd.V.

Gökçebey Milli Eğitim Müdürlüğü
11/12/2003 Mj. : 38406
11/12/2003 Sb. Md. : 3029
30.12.2003 Kayıt Me. : 3029
CEVAP : 3029

OLUR
18.12/2003

Yusuf ÖZDEMİR
Vali a.
Vali Yardımcısı